

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Jósef-körút 18.

Főszerkesztő: **VÉSEI JÓZSEF.**
Felelős szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR.**
Kiadja: **A SZERKESZTŐSÉG.**

Egész évre 28 k., (14), 1/4 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Osztokodás.

Budapest, január 30.

(v.) A világtengeren át két hatalmas kéz nyúl egymás felé. Oroszország az egyik kéz, Amerikáé a másik. Frigyet akarnak egymással kötni; szövetezésük célja: az osztokodás. Meg akarnak osztokodni az egész világon, vagy legalább is egész Európán. A gondolatot nem lehet elvitatni két tulajdonosát: az óriási koncepciót és az élelmességet. S bár első pillanatra inkább bizarr ötletnek látszik, semmint komoly politikai ideának, jó lesz mégis ügyet vetnünk reá, kivált nekünk magyaroknak.

Az osztokodást ilyenek képzelik az eszme szerzői: A világ kenyérből és husból él, holott gabonát és marhát nem az egész világ termel, hanem jóformán csupán Oroszország és Amerika. Ha ez a kettő megérti egymást s összefog, ők diktálják a nélkülözhetetlen élelmiszerek árait. Eddig nem diktálhattak semmit, mert a helyett, hogy szöveteztek volna, versenyeztek egymással. A két főtermelő vetélkedésével szemközt Európa a tertius gaudens kényelmes és kellemes szerepét töltötte be. Ennek a szerepnek akar a tervbe vett frigy véget vetni. Mit termel Európa? Szenet, vasat, posztót, selyemszövetet, fémárakat, üveget, csipkéket. Csupa olyan dolgot, ami megehetetlen. Az orosz-amerikai frigy szerzői pedig azt akarják Európának mondani, hogy vagy egyik csipkéket, üveget, fémárakat, selyemszövetet, posztót, vasat és szenet; vagy pedig ha kenyeret és húst kíván, fizesse azt meg úgy, ahogy az orosz és amerikai gabonafőldelnek és baromcsordának gazdái parancsolják. Minden időnek legóriásibb arányú gazdasági ötlete ez. Két ország ruszja az egész világ ellen. Egy szédítő méretű

árkartell, amelyben százhetven millió ember állandó hűbéresévé teszi az egész emberiséget. E század elején Napoleon agyában megfogant a szárazföldi zárlat eszméje Anglia ellen. Akkor megszedült az egész világ ettől a gigászi vállalkozástól. S ma ki kell mondani, hogy a Napoleon gondolata valóságos szatócs-ötletté törpült az orosz-amerikai árkartell eszméje mellett.

Egyelőre még csak a két nemzet sajtójában kísért ez a tervezgetés. De éppenséggel nem mondható kizártnak, hogy az eszme hódítani fog mindkét helyen. Amerikában a gazdasági világuralom ideája amúgy is régtől fogva gyökeret vert a lelkekben. Valamikor a Monroe-elv szolgált alapjául az amerikai sovinizmusnak. „Amerikát az amerikaiaknak!” így szólt ez az elv. Ma már szerénynek látszik ez a kívánság, mert régesrég megvalósult. De amikor először hangzott fel, csatkiáltás volt az európai hatalmaknak Amerikában való birtoklása ellen. A csatkiáltást nyomom követte a harc s e harcban a diadal Amerikáé lett. A Monroe-elvben jelentkező sovinizmus a Mac Kinley vámpolitikájában jutott el a második lépcsőfokra. E vámpolitika alapföldje ez volt: tilalmi vámpolitikai kizártnak Amerikából az európai ipart, Európát pedig elárastani Amerika nyersterményeivel. Szédítő volt bizony ez a gondolat. Ha Európa állandóan vásárolja az amerikai gabonát és húst, maga pedig oda nem szállíthatja iparcikkeit, akkor Európa aranya lassanként átszivárog Amerikába s az óvilág előbb-utóbb zsákmányává, adósává, rabslolgájává lesz az ujvilágnak. Csatkiáltás volt ez is csakugy, mint a Monroe-elv, de a harc, amelyet ez a hadüzenet nyitott meg, még nem dőlt el. A küzdelem még folyik, de eddigelé következetesen Európa

hátrányára, mert Amerikának bevitele Európából szemléletmást csökken, Európának behozatala pedig Amerikából ijesztő mértékben emelkedik. Hogy csak egyetlen adatot említsünk: mi itt Magyarországon, ebből a tulajdonilag nyerstermelő országban, tömértelen amerikai dísnózsirt és szalonnát fogyasztunk! Tessék már most elképzelni, mekkora arányokat ölt az Amerikából való behozatal Nyugateurópának iparállamaiban. A Mac Kinley vámpolitikáját nyomom követte az amerikai sovinizmus harmadik fejlődési foka. Az imperializmus eszméje az ujvilágban ujjában már nem érte be gazdasági hódításokkal, hanem ráadta magát a véres birtokszerezésekre s hatalmi tényező kívánt lenni a nemzetközi politikában. Mindkét szándékát sikerrel hajtotta végre Amerika. Spanyolországtól elragadta Kubát és a Fülöp-szigeteket; aztán a kínai bonyodalomban vezérlő faktorrá emelkedett, amely a maga akaratát rá tudta oktrojálni a nemzetközi fellépésben szövetezett Európára is.

Ilyen lelkiállapotban éri a diadalittas Amerikát az orosz-amerikai árkartell eszméje. A zsákmány, amelyet a terv ígér, kiszámíthatatlanul gazdag. Európát kiéhezhetni mindaddig, miglen az éhség rá nem veszi arra, hogy a világ-trust által diktált gabona- és húsárakat megfizesse: — csodálnok, ha ez a Szent-Pétervárról felhangzó ige barátságos fogadtatásra nem talál Washingtonban. S nem kell azt hinni, hogy a terv megvalósítása lényeges technikai akadályokba ütközne. Egy orosz-amerikai vámszerződés után meg lehet csinálni az egészet. Ha ez a szerződés egyforma tilalmi vámpolitikát emel az ipartermékek ellen s a két állam benne megállapodik arra nézve, hogy mekkora legyen a külkereskedelemben a gabona és a hus ár-

TÁRCA.

Téli este.

Sötét van. Künn hó hull fehéren,
Benn a kályhában ég a szén.
Merengőn, eltűnődve nézem,
Képen, falon hogy rezg a fény.
Zsibong a láng, fut sugdolózva
Keresztül hasadékokon,
Tüzes zászlóit mind kibontja
Amint tovább s tovább oson.

Erek teremnek benn a szénben,
Pirosló, fénylő lángerek.
Előbb még ott hevert sötétben,
Most forró vértűzben remeg.
Akár a nap, minden paránya
Sugárzó, vad lángot lehel
S a láng, mint kígyó, kúszva-mászva
Húzódik izról-izre fel.

És ég a szén! De íme lángja
Nem csillog már úgy a falon.
Több árny verődik a homályba.
Mi lett a láng! Holt porhalom.
A tüzrózsák elporladozva!
A váz roskadva összedül.
És kéklő füst száll föl gomolygva
A hűnyő zsarátnok közül.

Ó értem jól! Ez ím az élet.
Dal, szerelem, vágy, szenvedély,
Láng mind, mi életre érett,
Mi bennem, vagy körültem él.

Láng minden, mi szívünkbe dobban,
S mi egyre égünk, érezünk,
Míg a végső láng is kilobban,
És hűnyő zsarátnok leszünk.

Pásztor Árpád.

Viszontagságos házasság.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irta: Lucián.

I.

A szerelmet csak az Olimpuson s a vidéki színésznél kezelték igazi szabadelvűséggel. A színpad felistenei ijesztő mértékben tágitották ki a házassági formulákat. Ösmertem egy bonviván színész, kinek aránylag rövid idő alatt tizenhárom felesége volt. Egy szezonon át mindegyik viselte a nevét. A nyolcadikkal törvényes házasságot kötött. Fájdalom, az egyházi áldás (a régebbi időkről van szó) nem tudta konszolidáló erejét érvényesíteni. A bonviván egy ropke nyári szezon után épp úgy ott hagyta a törvényes asszonyt, mint ahogy a törvénytelenek őt elhagyták.

Egész másképp vélekedett a házassági intézmény fölött Kotsis Pál, ki karakter-szerepeket játszott s maga is komoly karakter volt. Kotsis Pál csak egyszer nősült, akkor is törvényesen, ahogy dukál. Hanem ezt az egy feleségét másfél évi boldog házasság után Kotsis Pál épp úgy ott hagyta, mint ahogy a bonviván a maga tizenhárom feleségét, vagy azok őt, ami a végeredmény tekintetében teljesen közömbös.

Függeszszük fel egy pillanatra kárhözható ítéletünket, s lássuk, milyen körülmények és okok hatása alatt oldódott fel a Kotsis Pál házassága.

A jeles karakter-színész előnyös szerződést kapott Erdélybe. A szerződésnek egyik pontja

azonban mód nélkül felbőszítette. Az erdélyi direktor ugyanis nem akarta feleségét a statisztériából kivenni. Kotsis nem tudott megbarátkozni azzal a gondlattal, hogy az ő felesége, kft otthon a francia színművekből szerzett előkelőséggel folyton magázott, statisztiza szerepekben lépjen föl. Egy karakter-színész felesége! Soha!

Nos, Kotsis Pál felesége nem statisztált a Királyhágón tul. De nem is statisztálhatott, mert férje a legudarabb módon elhagyta.

Hogy a megoldás inkább jellem-színészre, mint jellem-máradságra vall, azt szinte felesleges megjegyeznünk.

II.

Malvina, ez volt az elhagyott asszony neve, bámulatos gyorsasággal törődött bele balsorsába. Csöndes, passzív természetű asszonyka volt. A társulat sugója, egy erős megfigyelő talentum, azt a felfedezést tette, hogy özvegyi bujában kissé meg is hizott. Férjéről úgy beszélt, mint a ki igen jó ember volt. A sugó ezt erősen kétségbe-vonta, s némi tulzással címeres gazembernek titulálta.

Ót év telt el, s az ötödik év végén Malvin magánviszonyaiban nevezetes fordulat állott be. Egy gazdag marhakereskedő beléje bolondult. A marhakereskedő érzelmileg és vagyoniilag is szolid alapon állott. Feleségül óhajította venni a szép molett színésznőt.

— De nekem van hites uram, Kotsis Pál.

— Majd kicsinálja a fiskálisom.

Ki is csinálta, de nem egészen hiba nélkül. Az akkori rendezetlen színészeti viszonyok között három hónap teltet bele, mig megtudta, hogy Kotsis Pál nevű színész Nyitrán tartózkodik. Zurbor Elek, így hívták a fiskálist, egy hetet töltött szekéren, mig Nyitrán ráakadt Kotsis Pálra. Valóságos Kotsis Pálra, csakhogy nem a jellem-színészre, hanem egy kőristára, ki ugyanazt a nevet viselte s ki hang és meggyőződés nélkül

minimuma és hogy a kartellált nyerstermékek árfolyamának megszabása a két kormány között mi módon történjék: akkor nyelbe ütöttnek mondható az egész akció.

Persze ez a háború is végződhetik vere-séggel. Európa éppenséggel nincs teljesen kiszolgáltatva a két állam kényének-kedvének. Termelnek ám húst és gabonát egyebütt is, a többek közt nálunk Magyarországon s főként keletre az egész Balkán-félszigeten. Igaz, hogy Oroszország és Amerika együttvéve sokkal többet termel, mint Kelet-Európa. De a világ-trust tervezői abban vélik el a számítást, hogy a kelet-európai termelés fokozhatóságáról feleltek meg. Kapzsiságukban minket, Kelet-Európa népeit, figyelembe se vettek. Számításuknak hibás alapja az, hogy egyedül ők termelik a húst és a kenyeret s hogy tehát nélkülük Európának éhen kell vesznie. De ha ők megelégedtek rólunk, majd észükbe jutnánk Európának, mihelyt megindulna a háború. A magyar buza ismét visszakapná régi kelendőségét, jó televény-földünk termékenységét az ideözönlő arany segítségével nagy mértékben tudnók emelni s a Balkán államokban is serényebb, okosabb és intenzívebb gazdálkodás kapna lábra, minek következtében hatalmasan fokozódnék az ottani produkció is, Budapest pedig egy csapással világhemporiumává lenne az egész Európát ellátó gabona- és huforgalomnak. Nekünk tehát éppenséggel nem fest rémesen az orosz-amerikai szövetségnek különben formidabilis gondolata. Magyarország sorsán az orosz-amerikai világ-trust nagyot lendítene. Szinte fájlaljuk, hogy az egész terv ma még nem egyéb ködös elméletnél.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, január 30.

A kereskedelmi tárca részletes vitájának nagyobbik felén is tulesett ma a Ház. Kiemelendőbb momentum nem is volt, nem is igen várható ezutánra sem. Az egyes tételeknél részint az általános vitában már elmondott észrevételeket variálták, részint a miniszterrel polemizáltak, részint aprólékos kérdésekkel hozakodtak elő. **Kossuth** Ferenc először az állami pénzzel való iparpártolás ellenében hangzatosított aggodalmakat, azután a vámkérdésben kívánt állásfoglalást a minisztertől, gróf **Bülow** nyilatkozatával szemben. **Major** Ferenc megint csak a kispárt támogatását emlegette, **Hegedűs** Sándor kereskedelemügyi miniszter előbb **Pichler** tegnapi kérdésére kijelentette,

hogy a hirdetések szabadságát nem kívánja korlátozni; azután **Kossuth**nak azt felelte, hogy egy idegen állam miniszterének balúgyi kérdésben tett nyilatkozatára nem volna korrekt dolog felelnie. Az ipartörvény revíziójáról is nyilatkozott, kijelentve, hogy az egész anyag együtt van már. **Lakatos** Miklós, **Lukács** Gyula, **László** Menyhért, **Boda** Vilmos és **Mezei** Mór tettek még szóvá egyes részletkérdéseket, s a miniszter mindegyik felszólalónak kimerítő felelválaszot adott.

Az úlés végén **Ugron** Gábor interpellált **Hegyi** páter legújabb esete felől és **Plósz** Sándor igazságügyminiszter már most teljesen korrekt és megnyugtató módon nyilatkozott, kijelentve, hogy az ügyet meg fogja vizsgálni.

A képviselőház ülése január 30-án.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: **Daniel** Gábor.

A kormány részéről jelen vannak: **Szöll** Kálmán miniszterelnök, **Hegedűs** Sándor, **Wlassics** Gyula, **Cseh** Ervin, **Plósz** Sándor.

Benke Gyula bemutatja az 1899-iki zárszámadásokra, a Horvát-Szlavonországgal 1898-ban történt leszámolásra és végül az 1900-ik számadási év 3-ik negyedében előfordult tulkiadásokra vonatkozó jelentéseket.

(Napirend előtt.)

Buzáth Ferenc: Tudvalevőleg annak idején a kir. ügyészség sürgős megkeresést intézett a képviselőházhoz, fölhatalmazást kérve, hogy egy a Nép-szavában megjelent és a képviselőházat mélyen sértő cikk miatt a vizsgálatot megindíthassa. A képviselőház december 13-án megadta a fölhatalmazást; de a vizsgálat még meg sem indult. E késéshez mindenféle kombinációkat fűznek, többek között azt is, hogy az ügyészség felsőbb helyről az ügy halasztása érdekében utasítva lesz. A képviselőházon esett súlyos sérelem sürgősen orvoslandó. Főhíva az elnököt, hogy az ügyben intézkedjék. (Helyeslés a néparion.)

Elnök: Az elnökség köteles figyelemmel kísérni az ügyet s esetleg intézkedni is fog.

A kereskedelmi tárca költségvetése.

Kossuth Ferenc: A függetlenségi és 48-as párt programjának egyik főpontja: a hazai ipar fejlesztése. De ezt csak az önálló vámtérfület keretén belül lehet elérni. (Helyeslés a szélsőbalon.) Csak egy prosperálhat a hazai ipar, ha nem kell szűletése idejében már egy fejlett iparral konkurálnia. Addig hasztalan tesz a kereskedelmi miniszter erőfeszítéseket. A kormányhoz hozzá kellene járulnia, hogy egy erős közvélemény támadjon az osztrák viszonyokkal szemben s a kormányának kötelessége meggyőzni a koronát, hogy a közös vámtérfület tönkre juttatja az országot.

Major Ferenc: Kéri a kispárosok minél nagyobb mértékű támogatását s az ipartörvény revíziójánál a kispárosok érdekében legteljesebb respektálását. A kereskedelmi akadémia tantervében több gyakorlati részt szeretne látni, mert most az az intézet kell, hogy szolgálja eléggé azokat a célokat, amelyekből alapított.

Hegedűs Sándor kereskedelemügyi miniszter: Válaszolt **Pichler** Győzőnek egy tegnapi mondott megjegyzésére. **Pichler** kiterjeszkedett a Budapecsten egyes

előjárók részéről az ipartörvény 51. §-a alapján a múlt év végén egyes hirdetésekkel és kizakatokkal szemben követett eljárásra és erre vonatkozólag kérdezte, hogyan áll tulajdonképpen a dolog. Figyelmet elkerülte, hogy ez régen elintéztett ügy. Már beállott a nyugalom és a csend, nincs semmiféle hajsz a szóba, amióta én azt a második rendeletet kiadtam, amelyben az első rendeletet — amely, egész ésszintén megmondom, nem az én nevem alatt jelent meg, de amelyet különben jogos hatáskörében az illető miniszteri tanácsos irt alá — rektifikáltam, úgy amint az én intencióimnak és törekvésemnek megfelel. (Helyeslés.) Azóta semmiféle panasz e tárgyban nem fordult elő; ha pedig esetleg előfordulna ebben az irányban, amelyvel, azt hiszem, a képviselő ur is teljesen egyetért, könnyen el lehet intézni. (Helyeslés.) Ebben az irányban tehát a kereskedőknek semmiféle zaklatása elő nem fordulhat. A hirdetéseknek szabadságáig addig, amíg az a jogos érdeket és az erkölcsiséget nem sérti, tiszteletben kívánom tartani. (Helyeslés.)

Molnár Jenő: Hát a bírságot behajtották-e?

Hegedűs Sándor kereskedelemügyi miniszter: Az elintéztett ügyekben, amennyiben azok minden fórum által helybenhagyva jogérvényes ítélettel befajeztettek természetesen igen, de máskülönbén nem. Mondhatom, igen sokat megakadályoztam. (Helyeslés.)

A másik, a mire nem akarok kiterjeszkedni, de még sem halgathatók róla teljesen, az a német birodalmi kancellárnak a nyilatkozata, melyet az utóbbi napokban itt ura, meg ura elhozott. Azt hiszem, a képviselő urak mindnyájan tévedésben vannak. Az tudniillik egy beügyi kérdéssel kapcsolatosan tett nyilatkozat és azt hiszem, egy másik idegen állam minisztere ilyen nyilatkozatokkal szemben korrektül semmiféle tiltakozást nem tehet. Ebben a tekintetben a t. elenzéki képviselő urak — nem akarom vitatni, teljesen-e vagy helytelenül — kifejezték aggodalmaikat, panaszait, de én ezen a téren őket nem követhetem. Ők maguk sem tehetek indítványt a dolog természeténél fogva, úgy, hogy ügyszólván nekem sem adhatok számba semmi energikusabb és nem tudom én mitféle nyilatkozatot, amelyet tennem kellene. Egyedül **Pichler** képviselő ur fogalmazott meg ínyesormát, — amint előlövasta — hogy, amit a német kancellár mondott, az ellen egyszerűen tiltakozásomat fejeztem volna ki, hogy az az irányzat jusson érvényre az autonóm tarifa tárgyalásánál. Bocsánatot kérek, itt német tarifáról van szó. Hogyan tiltakoztam én az ellen, hogy Németországban mit tesznek a magyar tarifájába? Eltűrné-e a képviselő ur, hogy egy német miniszter tiltakozék az ellen, hogy mi mit teszünk a mi tarifánkba? Ha nem olvastam volna fel a képviselő ur szavait szőszterint, akkor talán még szó lehetne arról, hogy félreértettem őt; de bízva meg a t. képviselő ur, hogy ilyen tuizásokba menni nem lehet csak azért, hogy valaki egy magyar miniszternek erős dolgokat mondjon. (Helyeslés jobbfelől.) Ezt kívántam megjegyezni.

Most még csak **Kossuth** Ferenc igen t. képviselő ur szavára kívánok reflektálni, aki — örömmel konstátalom — szükségét érezte annak, hogy a gyaralások tekintetében párta magatartásának a magyar-rát adja. Nagyon jó volt, hogy kijelentette, hogy a gyárak alapítása tekintetében szintén azon a véleményen van, hogy helyes politika Magyarországon gyárakat föllátni. Igaz, hogy aggodalmát fejezte ki azon rendszer irányában, amelyet én követek, hanem ezzel szemben egy egyszerű kérdést teszek föl és minden komolyan gondolkozó embert pártkülönbőség nélkül fölkerde a válaszra.

fujta esténkint: „Kines, gazdagság, rátok sohse vágytam.”

Bizony, vágyott az istenadta, de a siker minden kilátása nélkül. Eppen javában fojtogatta a nyomorúság, mikor Zubor uram megjelent a lakásán.

— Kotsis Pál urhoz van szerencsém?

— Az vagyok.

— Színész?

— Igenis.

— No hála Istennek.

A szegény kórta nem tudta megérteni, hogy mért hálálkodik valaki azon, hogy ő Kotsis Pál. Az ügyvéd pedig in medias res kezdte a dolgot.

— Meg vagyok bízva, hogy ötszáz pengő forintot fizessenek le az ur kezéihez.

A kórta ijedten nézte nagy vörös kezéit és sehogy sem találta azokat alkalmasnak arra, hogy azokhoz valaki ötszáz forintot fizessen.

— Ugyan miért? — kérdezte siralmas két-kedéssel.

— Jóformán semmiért, magyarázza az ügyvéd, csak annyit kell a pap előtt mondania, hogy el akar a feleségétől válni.

— Ezt akár ingyen is megteszem, de azért...

— Nem teszi biz azt ingyen, pattogott az ügyvéd, ráfér az urra az a csekély pénz. Itt van a bugyellárisomban. Azt én vissza nem viszem, még ha brachiumot alkalmazok is.

Dehogy kellett brachiumot alkalmazni. Kotsis Pál ment vele a paphoz, mint a kezés bárány. Ott azonban majd hogy torkán nem akadt az engesztelhetetlen gyűlölet.

Tudnunk kell ugyanis, hogy ennek a Kotsis Pálnak is megvolt a maga házassági drámája. Felesége megcsalta és elhagyta. Mind a kettőt igen indoklót módon eszelekedte. Parádézott a férje gyalázatával. Ennek tehát igen alapos oka volt az engesztelhetetlen gyűlöletre. De amint a pap előtt állott, egyszerre csak hallja, hogy nem

az ő feleségéről van szó, kinek Sugár Judit volt a lányneve, hanem egy másik Kotsis Pálnéről, kit a pap mint Sztári Malvinát emleget. Világosan állott előtte a tévedés.

Urísten, mit szőljon? Ha elárulja magát, vége az ötszáz pengő forintnak. Örökre vége. Pedig a hosszú utazás alatt egyre arról szőtt terveket, hogy mit tesz-vesz ezzel a tömértelen kincsessel. Mindenekelőtt szép, fehér sarkóvet fog állíttatni egyetlen kis elhunyt fiaeskájának, ki egy falusi fejlődés hant alatt nyugosza örök álmát. Ezt az ábrándot régóta ápolta lelke mélyén a szegény kórta. És most ugy érezte, hogy valaki el akarja lopni a sarkóvet, mikor az már készen, kifaragva, aranyos felirattal ellátva a birtokában van.

Nem engedte. Kétszer egymásután ismételte erőltetett nyugalommal, hogy mindenáron válni akar Sztári Malvinától. Jöjjön, aminek jönni kell!

Az ötszáz forintot pedig hiány nélkül felvette.

III.

Malvina másodszor ment férjhez. Nagy, sárgára festett nemesi kuriára vitte az ura, a gyöngéd lelkű marhakereskedő. Nagyon hamar beletalálta magát a polgári élet nyugalomába és kényelmébe. Azokért a szobalány szerepéért, miket a szinpadon hagyott, dusan kárpótolta, hogy neki magának volt szobalánya. Előbbi férjéről, az elsőrangú jellem-színészről mindig nagy respektussal szóltott:

— Bizony, emlegette, ha ő bele nem egyezett volna a válásba...

— És hozzá olyan jutányosan, — hálálkodik az új férj a marhakereskedő becsületes naivságával.

Egyszer Malvina vendégeket kísért ki a vasúthoz. Vele volt a férje és Zubor ügyvéd. Malvina, mikor a Perronon végigné, egyszerre halkán felkiált:

— Nini, ott megy a volt uram!

— Hol? — kérdezi Zubor.

— Ott az étterem felé.

— Az a pókhasu? Az nem Kotsis Pál,

kérem.

— De bizony az! Én csak ösmerem.

— En is csak ösmerem, makacsodott a fiskális.

A marhakereskedő pártállást foglalt.

— Malvina mégis jobban ösmerheti.

— Mint én? — az lehetetlen.

— No már engedjen meg...

Malvina véget vetett a meddő vitának.

— Kedves ügyvéd ur, menjen hozzá és invitálja meg ebédre hozzánk. Mondja, hogy nagyon kórotem.

A marhakereskedő ezt jó ötletnek találta.

— Igen, legyen olyan szives.

— De ha nem az!

— Ugyan kérem!

Zubor engedett, de csupán azért, hogy diadalmasan cáfollhassa le Malvinát. Bement az étterembe és megszólította a szóban forgó, pocakos színészt.

— Pardon kérem, ön Kotsis Pál?

— Igenis, szolgálatára.

— Kérem, kérem, gondolkozzék egy kissé.

Egész bizonyos az, hogy ön Kotsis Pál, és színész?

— Több mint bizonyos.

— Több? Ez sok.

Az ügyvéd zavarában észre sem vette, hogy visszafelé fokoz. Hanem még nem adott fel minden reményt.

— De önnök ugyebár Sztári Malvina sohasem volt a felesége?

A jellem-színész nagyot nyelt s csak ennyit mondott:

— Egyszer igen.

— No hát akkor meg is ütheti a mennydörgős mennykő!

— Kit? — kérdezte a jellem-színész ijedten.

— Ezt a jogi esetet.

En egy alternatíva előtt állok. Mi most vámkö-össességben vagyunk; hogy meddig fog ez tartani, azt majd meglátjuk, de most ezen az alapon állunk s azért természetesen ebben az irányban teszünk megintzkedéseinket. A t. képviselő urak ellenkező meg-nyozódásukból kiolyólag, ezzel szemben majd állást foglalnak. De bárhogyan dőljön el ezen elvi küzdelem közöttünk és akármi módon megoldást nyerjen az, akár meggyőződésből, akár az események folytán: jelenleg ebben a helyzetben vagyunk, az kétségtelen. Már most a miniszternek ebben a helyzetben mi a köte-lessege? Nem csinálni semmit, vagy csinálni valamit? A kérdés ez és én ezt a kérdést teszem a t. képviselő urak elé.

Ne méltóztassék tehát nekem azt mondani, hogy az önálló vámtarifát alapján jobban lehet az csinálni, vagy több eredményt lehet elérni, sikeresebben lehet dolgozni; én e felett nem vitatkozom, abba bele sem megyek. All az, hogy jelenleg ebben a helyzetben vagyunk és azon alternatíva előtt állok, hogy csinál-jak-e a jelenlegi helyzetben valamit, igen vagy nem? Azt hiszem, nem fogja senki sem mondani, hogy nem. Ha tehát igen, akkor csak még egy kérdés van hátra, hogy helyesen van-e úgy, amint én csinálom, igen vagy nem? És itt azután a tárgyalás kritikát nem-csak elfogadom, de provokálom. Mert én nem akarok ebben a magam guszta szerint eljárni. En az ország pénzével dolgozom, ehhez mindenkinek szava van és én a jó tanácsot és gyakorlati irányt mindenkiktől há-lával és örömmel fogadom. (Elénk helyeslés és teszt-sés) Ha hibázom egyik vagy másik kérdésben, nem fogom szégyélni s bevallom, hogy ettől el kell térni, ez helytelen dolog, ezt korrigálni kell. (Általános helyeslés és teszt-sés.)

A mi pedig az ország megterhelését illeti, — mert ezzel is tartozom Pichler Győző t. képviselő urnak — erre nézve igenis számot kell adnom. És itt megjegyzem, hogy hű reményeket ne keltsék, hogy azok a gyárak most vannak létesüléskor és ha talán helytelenül fejeztem ki magamat, hogy már létesültek, ez úgy értendő, hogy a szerződések meg vannak, meg van határozva az időpont, amelyen belül ebben a folyó évben, vagy részben a másik évben létesülni fognak; tehát így méltóztassanak szavaimat értelmezni, nehogy valaki keresse rajtam azokat a gyárakat, amelyeket majd csak a tavasszal kezdenek építeni; ezt meg kellett jegyezni, mert félek a félreértéstől.

Jelen számadásomat én lezartam és úgy állunk, hogy az összes alapításnál a mi hozzájárulásunk, mint már látott voltam jelezni, összesen 64,640,000 koronára megy, ami nem éri el egészen az alapítási összeg 10%-át. Ez az egész, amivel mi azoknak a gyáraknak alapításához hozzájárulunk. Ha tehát új kereseti források nyitnának meg és tárnának fel, a belső pénz, legalább részben az országban marad és hógyna ezt nézetem szerint nagyon csekély áldozattal sikerült elérnünk — mert azt hiszem, e tekintetben is szerény és szigorú korlátok között maradtam — akkor talán nem ártok az országgnak. (Helyeslés és teszt-sés jobb-felől.) En a t. képviselő uraknak, pártkülönbség nél-kül, bírálata alá bocsátom ezt a kérdést, szívesen fo-gadom a korrekort, de azt hiszem, az ország érdeke szempontjából ezen a téren is megtartottam a korlá-tokat. (Helyeslés és teszt-sés jobb-felől.)

Még csak egyre vagyok köteles nyilatkozni: Major Ferenc t. képviselő urnak és ez az ipartörvény revíziója.

En már hoztam fel számadatokat arról, hogy ebben az irányban mit tettem; ha kell ismétlem. En az egész anyag együtt van, most dolgozzuk fel, még

IV.

Zubor fiskális felpakkolta kocsijára Kotsis Pált s vitte az irodájába. Ott elmondott neki mindent.

— Az ötszáz pengő forintot én adtam át neki. Nyugta is van róla.

— Igen érdekes eset.

— Mit érdekes? Kriminális eset. Tudja-e, hogy én azt az embert, azt a másikat Kotsis Pált stante pede becsukhatom.

— Azt nem teheti, uram.

— Nem tehetem? — dühöngött az ügyvéd.

— Ohó, itt a törvény, családi állás elleni bün-tett...

— És még som csukathatja be.

— Miért?

— Mert két hónappal ezelőtt meghalt. Ott voltam a temetésén. Bassz-primet fujtam a ha-lotti kórusban.

— Lám, lám, ejnye no. Köztünk mondvá barátom, úgy se csukattam volna be azt a sze-gény ördögöt. Örülök, ha engem be nem csuk-na. Micsoda silentiumot kaphatok! Tudja mit, annak el kell jönni Malvináékhoz. Most jut eszembe, meginvitálták ebédre.

— Nem mehetek, kérem, hebegett a nagy színész, a nadrágom...

— Mi baja van?

— Nem az a baja, hogy alul rojtos, hanem...

Egyéb, komolyabb fogyatékoságokat leple-zett le az ügyvéd előtt nadrágra tekintetében.

— Sebaj, mondotta Zubor, van nekem quan-tum satis. Milyet parancsol? Sárga nankingot, galambszürkét, feketét, kockásat?

— Ha szabadna egy kockásat kérem.

— Itt van. Egy-kettő, készen vagyunk. Akár mehetünk is.

— Bocsánat, előbb megborotválkozom.

— Jó, vis-a-vis van a borbély. Aztán jöjjön egyenesen Malvináékhoz. Látja azt a sárga házat

pedig szortírozva, a különböző igényeket, panaszokat, melyek, azt hiszem, egy kérdésben sem merültek fel olyan halmozott számban, mint itt. Ezeket feldolgoz-talom. Ezek részben érintik a képzés kérdését, részben a testületek viszonyait, részben kiterjednek az ipartamarakkal való viszonyra és részben más apró, adminisztratív és részleges intézkedésekre. Amikor ezeket feldolgozom, akkor van ideje annak, hogy programot adjak. Tulajdonképpen pedig talán nem mondom helytelen dolgot, ha azt állítom, hogy az ilyen kérdésben, amely emmenter szakkérdés, emmenter részletkérdés, meg definiáltól és a törvénybe foglalt rendelkezéstől függ minden, a valódi program maga a törvényjavaslat. (Ugy van! Helyeslés jobbról.) Mert ha általános kijelentéseket teszek, azzal csak hű remé-nyeket keltek vagy csalódásokat idézek elő. Célsze-rűbb és okosabb eljárás tehát, ha alaposan kidolgozva a törvényjavaslatot, jövök vele a Ház elé, ha az orszá-g bírálata alá bocsátom s akkor majd meg tudják mondani, helyesen jártam-e el vagy nem. (Helyeslés a jobb-és balközépen.)

Major Ferenc képviselő ur még három külön-böző tanintézeti csoportra hívja fel figyelmemet, a tanonc-iskolákra, a kereskedelmi iskolákra és a keleti akadémiákra. Elismerem, hogy mind a három nagyon fontos, de sajnálom, nem hoztam tartoznak. Ha az én tárcám költségvetésénél méltóztatott ezekre megjegyzéseket tenni, azokat átutalom rövid uton t. kollégámhoz, a közoktatásügyi miniszterhez hogy megkíméljem a képviselő urat még egy beszédétől (Derűtlenség); sőt talán bátorságot veszek majd ma-gammak, hogy a magam jóakaratu kommentárt is hozzacsatoljak. De különben ez tárcámhoz nem tar-tozik. Ajánlom a tételt elfogadásra. (Helyeslés és teszt-sés.)

Major Ferenc szavai helyreigazítása végett szó-lal fel s csak arra akarta kéri a kereskedelmi mi-nisztert, hogy a kereskedelmi akadémiára ingerenciá-ját tartssa fenn.

Lakatos Miklós a posta tételénél azt kéri, hogy a postaszolgáknak állami költségben eszmát adjanak, továbbá hogy lakbérüket felemeljék. A postások pa-naszokait, hogy nem bírnak megélni, mire szóló az tanácsot a nekik, járjanak meztől (Derűtlenség) Min-denesetre a magyar állam bőkezűségét dícsérnek, ha a parádés mondurban meztől tennék eleget köte-lességüknek.

Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter: Lakatos felszólalását figyelmenreméltónak tartja. Ilyen kér-désekben bármely részről bármely indítvány tételük, soha sem nézi melyik oldalról jön. Ezt is meg fogja vizsgálni s amennyire lehetséges, intézkedni fog benne. (Általános helyeslés.)

Lukács Gyula a hajózás tételénél a fiemei aka-démia ügyeit teszi szóvá és hibáztatja, hogy az onnan kikerülő magyar fiúknak nincs alkalmuk az akadémia bevezése után gyakorlati kiképzést és tudást hajó-kon elsajátítani. Másrészt ajánlja, hogy addig ne bocsátassanak ki az akadémiából míg legalább öt hó-napig gyakorlati kiképzést nem nyertek.

Major Ferenc: Nem lehet addig kereskedelmi politikáról beszélni, míg nincsenek kezünkben az esz-közök, melyek a közlekedést közeztetik. Szól még a balatoni hajózásról és ott vicinális vasutak építé-sét ajánlja.

Hegedűs Sándor kereskedelemi miniszter: A fiemei tengerészeti akadémián képzett növendékek elhelyezéséről eső sorban kell gondoskodni. Ebben a tekintetben nem tartja elégségesnek, amit már tett, de tovább kell menni, mert ott vannak bizonyos ellen-

szemek, nehézségek, amelyeket le kell győzni, ha azt akarjuk, hogy az ifjak kedvvel menjenek a ten-gerészeti pályára.

Abban is egyetért Lukács-csal, hogy a behajózás kérdését végre-valahára meg kell oldani, mert fontos dolog az, hogy fél évig, vagy a meddig szükséges, gyakorlatilag próbálják ki az ifjakat, hogy az illető ifjak gyakorlatiák be magukat.

Összefügg ez a vitorlás hajók kérdésével is. Miért nem lehetett ebben a kérdésben véglegesen in-tézkedni és arra az ajánlatra is reflektálni? Mert mi nem adtuk fel teljesen a vitorlahajók sorsát. A tör-vényjavaslatban, amelyet most készítünk és amely ankét-tárgyalás alatt van, erre is van reflexió. Ha esetleg a tárgyalás oly eredményre vezet, amely ki-zárja a vitorlásoknak ily módon való támogatását, mint a törvényben van, abban az esetben vissza kell fordítani az ajánlathoz, amelyre előző.

Ami Major Ferencnek a Folyam- és tengerhajózási társulatra vonatkozó kérdését illeti, az a társulat sok bajjal küzd és egyuttal sokba is kerül. Ez kétsége-ten. Azonban, hogy vagyunk a társulat teljesítményé-vel? Mert ezt kell figyelemmel kísérni a tárgyalomra nézve. Ebben a tekintetben még sem lehet olyan pesszimistikusan itélni.

A Folyam- és tengerhajózási társulatnál az ut-asok forgalma 1895-ben volt 147,176; fokozatosan emelkedett és 1900-ban már elérte a 405,57-et; sőt 1899-ben 425,150 volt a forgalom; és mintogy a végleges elszámolásban mindig több a kimutatott szám, itt is bizonyára emelkedni fog két-három százalékkal és elérjük majd az 1899-iki eredményt. Látványo-s tehát, hogy eléggé fejlődött, különösen a személyfor-galom. Pedig a hajókon a személyforgalom most nem igen szokott fejlődni. Elég öröndetes eredmény, hogy 1895 óta 145,000-ről 405,000-re emelkedett.

Ami az áruforgalmat illeti, 1895-ben 2,686,394 méterháza, 1899-ben 5,199,195 méterháza volt a forgalom. Az 1900-iki ideiglenes kimutatás szerint 4,957,000 méterháza volt a forgalom; reméljük, hogy itt is elértük az 1899-iki eredményt, sőt talán nagyobb eredményt is értünk el. Méltóztatik tehát látni, hogy az áruforgalom is megkötészedőtt.

Ez nem jelentéktelen eredmény és egyuttal a konkurencianak egyik sikere, amelynek következté-ben hatást gyakorolunk ugy a Dunagőzhajózási társaságra, valamint az államvasutal kapcsolatosan az összkötésnél fogva a tariának olcsóbbá tételére is. Méltóztatik tudni, mily láma volt bizonyos osztrák szakértők részéről, hogy cukorkivitelünkön segítőtünk. Egyik tényező ebben éppen a Folyam- és tenger-hajózási társaság közreműködése volt. A hajótársulat-nak közreműködésével sikerült nem Fiumének, hanem Galacnak vinni azt a cukrot, mi által elértük azt, hogy a versenyképeséget fenntartottuk, sőt azt lehet mon-dani, hogy előnyben voltunk a versenytársakkal szemben.

Eredménytelennek tehát e társulat működését nem lehet mondani.

A balatoni hajózásra nézve kifejté, hogy teljesen méltányolja annak fontosságát. Próbálta először a hajók szaporítását, másodsor a menetek szaporítását és főleg állandósítását, mert ez lényeges dolog min-den forgalomban és, amíg állandó összeköttetés nincs, nem lehet mondani, hogy a forgalom biztosítva van. E tekintetben már tavaly tanácskozást tartott az érde-keltekkel, felszólította az érdekelteket, fürdőigaz-gatóságokat és vasutakat, hogy áldozatkészséggel se-gítsenek. Fájdalom, csak részben ért célt e tekintet-ben. Most a kötségyvetésben e tételt megdupláztá.

a sarkon, ott lakik. En megyek bejelenteni a látogatást.

Késő estig várták a jellem-színészt. De biz az nem jött. Megszokott másodsor is.

V.

Öt esztendő telt el. Kotsis Pál igen kis tár-sulatnál ábrázolta a nagy történeti alakokat. Eppen próbára készült, mikor egy fekete fátolyos hölgy állított be a szobájába.

A hölgy fölemelte fátolyát.

— Nem ösmersz? Én vagyok, Malvina.

— Csókolom kezeit. Tessék helyet foglalni.

Mindjárt elveszem a székrel a lavort. Milyen mag-lepetés! Maga gyászol valakit?

— Az uramat.

— Meghalt? Ugyan mi baja volt sze-génynek?

— Meghült, mikor Bécsbe ökröket vitt. Már nyole hónapja.

A jellem-színész sietett néhány sopánkodást hallatni.

— Milyen könnyelműek az emberek, kérem, nem tudnak vigyázni egészségükre. Oh, én min-dig fiandell-inget viselek. Ha a boldogult szintén... Oh, hát igazán meghalt? Sajnálom, nagyon sajnálom.

— Pali, én azért jöttem hozzád, mert az ügyvéd azt mondta...

— Ügyvéd? Milyen ügyvéd?

— Eh, az az ügyvéd, akinek a pepita nad-rágra most is rajtat van.

A jellem-színész zavarában ajkait harapdálta.

— Beesületemre, Malvina, éppen ma akartam neki visszaküldeni. Eppen ma. (Öt évig viselte.) Kár volt a miatt a nadrág miatt...

Malvina hangosan felkaecogott.

— A nadrág miatt? Haha! Másról van szó, Pali.

A jellem-színész nagy szemeket meresztett.

— En tudommal mást nem kértem kölcsön az ügyvéd urtól.

— De ő azt mondotta nekem, hogy a tör-vény értelmében te most is férjem vagy.

— En? Jó Isten, milyen furesák az ügyvé-dek. Lehet különben, hogy igaza van.

— En hát idejöttem megkérdezni tőled: akarsz-e igazi férjem lenni?

— Kétségtelül, hogyne? Miután az ügy-véd... Itt szeme a pepita nadrágra esett és alig tudta folytatni.

— Nos?

— Igen, mindenesetre, Malvina. Oh, sok-szor gondoltam magára. Jövő héten jutalomjáté-kom lesz, akkor egy kis pénzhez jutok...

— Eh, mit jutalomjáték!

— Oh, azt nem hagyom a direktor bízében. Maga nem tudja, milyen gazember!

— De Pali, nekem az uram nyolevezer forintot testált, azonkívül maradt kétezer ökr.

A jellem-színész forogni érezte magával a szobát. Beleszédült a nagy summákba.

— Malvina, maga olyan különös dolgokat beszél. Kérem, ne folytassa. Azelett sohase beszél ilyesmiket. Jóságos Isten! Nyolevezer ökr!

Káprázó szemei ökrszarvakat láttak kalim-pálni. A nagy deklamátornak elakadt a szava. Szótlanul rogyott Malvina lábaihoz.

Egy hét múlva együtt utaztak — haza. Ut-juk azon a kis városban vitt keresztül, ahonnan a jellem-színész megszokott a feleségétől. Malvina a vasuti kupában megbolygatta a multat.

— Emlékszel-e még?

— Hogyne?

— Mennyi minden történt azóta!

— Igen és mennyi ökr!

— Az est leszállt. Malvina szeliden horkolt...

A jellem-színész ökröket szótt ábrándjaiba.

Lukács Gyula az alduai hajózási tételénél hangsúlyozta, hogy a múlt év folyamán megígérte a miniszter, hogy a magyar kereskedelmi hajózási társulatot olv szubvencióban részesíti, mint Ausztriában történik. Mivel a szubvenció az idén sem emeltetett fel, ismét szóvá teszi az ügyet. Ezután a hajóbiztosítási díjak leszállítását óhajtja.

Hegyes Sándor kereskedelemügyi miniszter: A hajóbiztosítási ügyében, amint talán a t. képviselő ur is tudja, volt tanácskozás, de ez, megvaló, eredményre nem vezetett. A most felvetett eszméről eddig nem tudtam. De ha, amint kilátásba helyezte, a képviselő ur e részben javaslatot fogna benyújtani, azt tanulmány tárgyává fogom tenni és amennyire lehet, iparkodni fogok segíteni a dolgon. Mert abban magam is egyetérték velem, hogy a biztosítási díj olyan óriási teher a hajózási vállalatokra, hogy ha azon enyhíteni, vagy azt pláne felére leszállítani lehetne, természetesen nagy szolgálatot tehetnénk a hajózási ügynek.

Elnök az ülést öt percre felfüggeszti.

(Szünet után.)

A magyar kir. államvasutak tételénél **Lázár Menyhért** a székely és az ungvári vasutársulatok kiépítését kéri a magyar ipar fejlesztése érdekében. Csikmegyében még mindig nincsenek vasutak, bár azok építését a vidék kereskedelmi érdekei megkívánják. A székely víkvándorlás országos kérdés, és az ipar fejlesztésével lehet megoldani, mert a székelységnek munkát kell teremteni. Kéri, hogy a székely vasutakat Székely-Udvarhelyről Gyergyó-Szent-Miklósig onnan pedig Románia felé ki kell építeni. Mert ez által lehetővé tesszük, hogy a székelyek vértel szerzett hazai földjüket megtarthassák. (Helyeslés a jobboldalon.)

Boda Vilmos: A magyar államvasutak felszerelésének gyarapítását kéri, mert azok sok tekintetben hiányosak.

Mezei Mór: Az államvasutak tarifapolitikájáról elismert, hogy e téren az államvasutak ismerték a hivatásukat és sok szolgálatot tettek. Elismert azt is, hogy az államot a vasutak államosításánál nem az üzleti érdek, hanem közgazdasági érdek vezette. A Budapestről Fiumméba szállítandó liszt tarifájára nézve tesz észrevételeket. Amióta az őrési forgalmat megszüntették, az a visszásság állott elő, hogy a budapesti és vidéki malmoaktól nem egyenlő tarifa alapján szállítanak. Így például a Hódmezővásárhelyről szállított liszt tarifája Budapest hátrányára különböztetett meg. A budapesti malmoaktól ilyen hátrányba helyezni nem helyes, mivel a liszt kivétel nagy része mégis csak a budapesti malmoaktól kerül ki. Ki volna ugyan játszható ez a tarifa, de budapesti malom ezt nem teheti, pusztán tisztesség okáért sem.

Jelenleg a budapesti malmoak lisztkészletének mintegy 30 százaléka már nullás liszt és hogy ha ez tovább fog menni, kénytelenek lesznek a malmoak a nullás lisztnek termelését megszorítani. Ennek azután két következménye lehet. Vagy a buza árának további hanyatlása, mert a buza ára az egész országban a budapesti piac után igazodik, vagy pedig az, hogy azoknak a kevésbé finom lisztfajtáknak ára, amelyeket nem kivételre gyártunk, hanem az országban való fogyasztásra, emelkedni fog és a belvárosi fogyasztó fogja megfizetni ennek árát. Nem azt panasolja, hogy a jelenlegi vasuti tarifák, amelyek az államvasutak a liszt kivétel előmozdítására megállapított, nem volna elég olcsók, csak azt kéri, hogy szüntessék meg azt az egyenlőtlen elbánást, mely az ország keleti részében levő, Fiumétől nagyobb távolságra eső malmoaknak a budapesti malmoakkal szemben oly előnyöket részesít, hogy a budapesti malmoakra nézve lehetlenné teszi a maguk kivételének lenni. Az államvasutaknak zóna szerinti csökkentés tarifája ugyanis némi előnyt biztosít a nagyobb távolságról szállító malmoaknak, mert a tételnek egysége annyi kisebb, amennyivel több a megtett kilométereknek száma. Ez természetes dolog, ez a vasuti politikának természetes alapja és ez ellen semmi kifogás nem lehet. Nem is oly jelentékeny ez, hogy ez a budapesti malmoaktól a maguk üzletében megakadályozza. Az ellen sem lehet kifogás, hogy az egyenlőség helyreállítása végett Budapestől kezdve ugyanabban a tarifában szállhassa a lisztet a távolabbi eső malom, mint a hogy szállítja a budapesti. De igenis van kifogás az ellen, hogy a távolabbi eső malom Budapestig olcsóbb tarifa mellett szállhassa a lisztet mint a hogy a budapesti malom szállítja a buzát.

Tudja, hogy a kereskedelmi miniszter éppen most foglalkozik ezzel a kérdéssel és alkudozásokat folytat az érdekelt felekkel, hogy olyan megoldási módozatot találjon, hogy valamennyi érdekelt felet kielégítse. Ő csak arra kéri, hogy ne fáradjon olyan dolgokkal, amelyekkel a célt lehetetlen elérni. Amit helyesnek jónak és szükségesnek tart, a felett ne alkudozzék, azt rendelje el és hajtsa végre, de azonnal.

(Interpelláció.)

Ugron Gábor Hegyi Antal csongrádi plébános ügyében a következő interpellációt intézi az igazságügyminiszterhez:

Tekintettel, hogy a személyes szabadságot nem lehet elég buzgalommal védelmezni, tekintettel, hogy a csongrád megyei állapotok elvadulása mellett hű értesülést alig lehet szerezni: kérem az igazságügyi miniszter urat, van-e tudomása a miniszter urnak Hegyi Antal csongrádi plébánosnak a csongrádi járásbíróhoz való karhatalommal történt elővezetéséről? Hajlandó-e e kérdésben részletes felvilágosítást nyújtani.

Plósz Sándor igazságügyminiszter: T. Ház! (Halljuk! Halljuk!) A hozzászólott interpellációra előlegesen és röviden annyit vagyok bátor lelni, hogy ez idő szerint a tényállásról hiteles tudósításom nincs. A hírlapokban olvastam valamit s ennek folytán intézkedtem, hogy hiteles tudósítást nyerjek, hogy meggyőződjem arról, vajjon az e részben fennálló törvények és rendeletek megtartattak-e, amelyek megtartásáról teletjeleti hatáskörömből kifolyólag intézkedni kötelezőm, természetesen mindig úgy, hogy a bírói függetlenség abszolúte ne érintessék. (Élnék helyeslése.)

A fennálló törvényeket és rendeleteket mégis tájékoztatásul szabadon ismertetnem. (Halljuk! Halljuk!)

A büntető perrendtartás 131-ik szakaszának 2-ik pontja szerint előzetes parancsot kell kiadni, ha (Olvasva): „a szabályszerűen megidézett terhelt nem jelent meg és elmaradását figyelembe nem véve, akkor ki nem mentette, a hatóság előtt megjelensége pedig továbbra is szükséges.” Ha ily eset forgott lenni, akkor a bíró egészen szabályszerűen járt el, midőn az elővezetést elrendelte.

Ami pedig az elővezetési parancsnak a végrehajtását illeti, amint a hírlapokból tudom az csendőrök által történt. A csendőrségi szabályzatnak erre vonatkozó 37-ik §-a a következőképp intézkedik: (Olvasva): „az elővezetés, tulajdonképpeni elfogás nélkül, az elővezetendő egyén lebető kimérésével és mindannak mellőzésével, ami nem okvetlenül szükséges az illető egyén előállításának biztosítására, az illető egyén őrizetbevétele mellett, aképpen fogantatóidó, hogy a csendőr az elővezetendőhöz a következő szavakat intézi: „A törvény nevében a (megnevezendő) hatósághoz elővezetés céljából őrizet alá veszem.” mely szavak, ha a csendőr erre képes, az elővezetendő által értett nyelven ismétlendők. „Elfogás” és „elővezetés” között tehát szigorú megkülönböztetést kell tenni. „Az „elővezetendő” nem szabad megbilincselni, megzökése ellenében nem szabad ellene fogzvert használni; az is megengedendő neki, hogy saját költségén, a kísérő csendőrral együtt kocsit, vasutat vagy hajót vegyen igénybe és egyáltalában személyes szabadságára nem korlátozandó nagyobb mérvben, amint az a cél elérése szempontjából szükséges: a kellő elővigyázat azonban elővezetésének foganatosítása alkalmával természetesen szem elől.”

Azt hiszem, ezek oly intézkedések, amelyek a cél elérése érdekében mulhatatlanul szükségesek, mind amellet teljesen humánusak. Hogy ezeknek megfelelőleg történt-e az eljárás, meg fogom vizsgálni. Kérem a választomat előlegesen tudomásul venni. (Általános helyeslés.)

Elnök az ülést délután 2 órakor berekeszti.

BELFÖLD.

Törvény és reverenda. Ugron Gábor ma szóvá tette a képviselőházban *Hegyi páter* legújabb esetét, azt tudniillik, hogy a híres csongrádi papot csendőrök vezették elő, miután a büntető bíróság idézésére nem jelent meg. Elismertük, hogy az interpelláló képviselő elég korrek volt, mert nem mondott elhamarkodott ítéletet, hanem csak felvilágosítást kért, amelyet az igazságügyminiszter meg is ígért, de már előzetesen kifejtette, hogy a bíróságnak, ha a nevezetes plébános ur nem jelent meg az idézésre, ugy kellett eljárnia, amint a lapok megírták. Minden további félreértés és elhomályosítás elkerülése végett már most konstatálnunk kell, hogy az eset, ugy, amint az eddigi információk szólnak, egyáltalán nem alkalmas arra, hogy a személyes szabadság, vagy a papi reverenda megsértése miatt gravamen csináljanak belőle. A papi ruha igenis megkülönböztetett tiszteletre érdemes, ha méltósággal viselik. Annyi tisztelet jár neki, amennyi méltóság van a viselőjében, sőt ennél is több, mert rész illeti abból a tiszteletből, amelyre a vallásfelekezetenek, mint erkölcsi individuumnak, igénye van. De bármilyen tiszteletet biztosít is a reverenda a viselőjének, nem biztosít neki immunitást a törvény hatalma fölött. A törvény ereje és a bíróság szuverenitása fölülte áll minden kivétel tiszteletnek; fölülte áll mindennek és mindenkinek, ami és aki szembe helyezkedik vele. A törvény előtt egyenlő minden polgár, akár talárt visel, akár polgári habitust. Bármennyi tiszteletet kívánhat a pap a maga egyházi állásának, semmivel sem tartozik kevesebb tisztelettel a törvénynek, mint más polgártársra. És ha pap az, akit a bíró a törvény nevében maga elé idéz, akkor a pap is is épp ugy tartozik megjelenni, mint mindenki más. Aki ezt a kötelességet teljesíteni vonakodik, az ellen a büntető bíró kényszerít alkalmazhat, az elővezetés kényszerét. Ennek az elővezetésnek a közege pedig a csendőr. Ha papot kell elővezetni,

akkor csak csendőrt kell érte küldeni, nem a sekrestyést. És ha *Hegyi páter* a bírói idézésre nem jelent meg, akkor a bírónak joga és kötelessége volt, hogy elővezettesse. Nincs itt szó egyébről, mint arról, hogy a bíróság jogát gyakorolta és kötelességét teljesítette, a törvény nevében, a törvény erejénél fogva, amely mindenekfölött való. Ez az egész eset. A *Hegyi páter* legújabb esete.

Aki nem ismeri a barátját. Az *Egyetértés* ma a hatvanhetes kiegyezés ellen tanuskodásra hívja a *Magyar Allamot* és azt írja róla, hogy „e lapjaink a hatvanhetedik közjogi alapon áll”. Engedje meg nekünk az *Egyetértés* azt a kollektív szivességet, hogy ezt a tévedést helyreigazítsuk. A *Magyar Allam* ugyanis katolikus felekezeti alapon áll, de közjogi politikája függetlenségi. Igazán nem érdemli meg, hogy féltreismerjék a bajtársai. Mind a két lapjainknak olyan kevés a politikai barátja a magyar sajtóban, hogy annyit legalább is megérdemelnének egymástól, hogy kölcsönösen ismerjék egymást.

A népiskolák tanterve. Az *Országos Közoktatási Tanács* állandó bizottsága tegnap ülésében megkezdte az osztályon elemi népiskolai tanterv kérdésének tárgyalását. Az állandó bizottság már 1899-ben elkészítette a hattantitójú osztott népiskola tantervet, melyet jóváhagyás végett idő is terjesztett a közoktatási miniszterhez, hogy ennek döntéséhez képet kezdhesse meg az osztályon népiskolai tanterv kérdésének megoldását. Mivel az illetékes közvélemény e közben mind szélesebb körökben foglalkoztatta az a kérdés, hogy az osztályon népiskolának van-e külön tanterve szükségére vagy sem. *Wlassics Gyula* ez ügyben véleményük nyilvánítására hívta fel a kir. tanfelügyelőket és tanítóegyesületeket. E felhívásra 53 jelentés érkezett be, közülük 28-an az egységes, 23-an a külön tanterv mellett nyilatkoztak. E véleményeket leküldték a tanácshoz. Ennek népiskolai szakbizottsága róluk összefoglaló jelentést készített, de konkrét javaslatot maga sem terjesztetett az állandó bizottság elé, mivel tagjai közt egyenlő számmal voltak az egységes és külön tanterv hívei. Az állandó bizottság a szakbizottság, előadójának kivételével, egyhangulag az egységes tanterv mellett nyilatkozott s ilyenül tekinti azt a tantervet, amelyet a teljesen kiejelészett, hattantitójú osztott népiskola számára már elkészített.

A függetlenségi és a 48-as párt ma délután 5 órakor *Kossuth Ferenc* elnöke mellett értekeletet tartott, melyen az *Adriával* kötött szerződést és a földmivélségi tárca költségvetését tárgyalta. Az *Adria* szerződését illetőleg az értekelet kimondotta, hogy bár a jelenlegi szerződést a leártandó előnyösebbnek tartja, — mégis — tekintettel a mai gazdasági helyzetre, nem helyesbítheti azt, hogy ilyen fontos társulattal szemben az ország magát tíz évre előre lekötse. Azután a földmivélségi tárca vittek tárgyalás alá. *Barta Odón* részletes referenciája alapján az értekelet elhatározta, hogy annak elismerése mellett, hogy a földmivélségi költségvetés a multakkal szemben mindenesetre haladást mutat fel, tárgyi és elvi okokból azt még sem fogadják el. A párt álláspontjának a képviselőházban való kifejtésével *Barta Odón* bizta meg.

A Baernreiter-formula. A *Magyar Távirati Iroda* jelenti: Egy bécsi lapnak azt a híresztelését, hogy *Szell* Kálmán miniszterelnök a *Baernreiter-éle formula* alapján tárgyalásokat folytatott *Koerber* osztrák miniszterelnökkel, illetékes helyen *alapítván kombináció*-nak nyilvánítják.

Magyar békebarátok.

Budapest, január 30.

Az interparlamentáris konferencia magyar csoportja ma délután négy órakor értekeletet tartott a képviselőház első emeleti üléstermében. Ott volt *Szell* Kálmán miniszterelnök és *Darányi Ignác* földmivélségi miniszter is. Ez értekeleten a magyar csoportnak Párisban volt tagjai remek emlékeiből nyújtottak át gróf *Apponyi Albert*nek, hogy ezzel is köszönetüket fejezzék ki a párisi konferencián kifejtett szerepléséért. Az album címlapján ez a fölirat van: Nagyapponyi Apponyi Albert Gróf Az Interparlamentáris Conferentia Magyar Csoportja Nagyérdemű Elnökének — Az 1900. évi párisi interparlamentáris Conferentia magyar tagjai.

A táblát az *Apponyi-család* címere ékesíti. Bejűl kutyabőrre irt fölirat van, amelynek ez a szövege.

Mélyen tisztelt Elnökünk! Szeretett barátunk! A bucsuzás órájában lelkes halálával jordanuk

Szájpadlás nélküli fogak.

Főlislegessé teszik az inylemez használatát. A szájból kivenni nem kell, nem is lehet. Számos elismerő levél. Jótállás.

Wellner Gyula

speciálta a szájpadlás nélküli műfogak készítésében VI. kerület, Andrássy-út 38. szám.

feléd, mely hazafias büszkeségünkből fakad. Elragadó ékesszólással, szellemed kincseivel lelkes lendületével dicsőséget hoztál ismét a magyar névre! Szereplésed a világ parlamentjének mikrokozmosza előtt hódítás volt, hódítás a szó legnemesebb értelmében. Te adtál tartalmat a vitának, szarvát a tanácskozásnak. Szózatot, tiszteletet gerjesztett a magyar Góeniusz iránt, amelynek oly hivatott képviselője vagy! Ezeket elmondanunk, mielőtt elszélednénk, nemcsak lelki gyönyörűségünknek, hanem, úgy érezzük, erkölcsi kötelességünk is. Nemes idealizmusod diadalt aratott s megtermékenyítette a gyűlekezet lelkét. Gratulálunk ehhez, nem is neked, hanem a magyar hazának. Páris, 1900. augusztus 2-ikán. (Aláírások)

Gróf Zichy Jenő rövid beszéd kíséretében nyújtotta át Apponyinak az albumot, mire gróf Apponyi Albert így válaszolt:

„Igen tisztelt barátaim! Azt mondanom sem szükséges, hogy ez az irat, melyet gróf Zichy Jenő tisztelt barátom mindnyájok nevében átadott, azoknak az aláírásokkal melyek azt díszítik, életem legbecesebb emlékei között foglal helyet. Hogy most annyi hónappal ezen esemény után még szívesek voltak arra visszatérni, az bennem az öröm mellett az a feletti fájdalom ébresztheti csak fel, hogy már olyan hosszú idő telt el a nélkül hogy az országunk újabb szolgálatot tehettem volna, de iparkodni fogok egész életemen át ezt lehetőleg pótolni és azon leszek, hogy ne legyünk kénytelenek sem én sem egy csoport a múltak emlékeiből éldegélni, (Lelkes éljenzés.) hanem folytonosan és mindig növekedő sikerrel szolgáljunk nemzetünket és az emberiséget. (Hosszantartó lelkes éljenzés és tetszés.)

Ez ünnepélyes aktus után áttértek a napirendre.

Gróf Apponyi Albert jelenti, hogy a központ átiratot intézett a magyar csoporthoz, melyben a sajtószövetség létesítésére vonatkozólag kér intézkedéseket. Nálunk ez felesleges, mivel a sajtószövetség megalakult, már régus s parallel működik a csoporttal. Érkezett két indítvány is, mely a sajtószövetségben kívül a sajtó tudósításokkal ellátó iroda létesítését ajánlja. Ehhez az általános agentúrához 20,000 korona kiváratnak. Erdemlegesen ezt a dolgot nem tárgyalják, mivel az indítványtevők csak öszre várnak választ. Vészi József hozzászólása után az indítványt kiadták a sajtószövetség elnökeinek véleményezés végett.

Desseffy Arisztid bejelenti, hogy tudomására jutott, miszerint egy *Agence de la paix* című vállalat szerkesztője a revolver zrnalisztikában ismert módon pánzt akar kicsikarni az interparlamentáris konferencia magyar csoportjának tagjaitól. Különösen a főrendibiz tagjainak megzsarolásán fáradozik az illető. Óvatosságra inti a tagokat e szélhámosal szemben, kire különben már a főkapitány figyelmét is felhívta.

Vészi József abbéli óhajlásának ad kifejezést, hogy a lapokban ennek a dolognak legyen nyoma, hogy az érdekeltek ovakodhassanak a szélhámostól.

Azután gróf Apponyi ismerteti a Nobel-alapítványt, melyet Nobel Alfréd svéd mérnök, a dinamit főtálatáloja alapított s melynek 100.000 forintos kamatját az alapítványt tevő intenciójának megfelelően annak a személynek, vagy erkölcsi testületnek adják, mely a fizika, a khemia, fiziológia és belgyógyászat, az irodalom terén legjobban kitűnt, vagy aki a nemzetek közötti béke, ügyét leghatásosabban szolgálta. Az odaítélési jog a norvég Storthingot illeti, mely a nemzetek ajánlatai felett dönt. A norvég bizottság az interparlamentáris unióhoz is fordult, hogy tegye meg javaslatát arra nézve, kit tart díjazásra méltónak, a béke ügyében tett szolgálataiért. Erre vonatkozólag Gobat, a berni központi iroda elnöke azt javasolja, hogy a magyar csoport ajánlja a díjra az interparlamentáris nívót mint erkölcsi testületet. Gróf Apponyi Albert nem helyesli e prozociót, mivel akkor tulajdonképpen önmagukat ajánlanák. Ő azt javasolja, hogy a díjra, mely három részre is osztható, ajánlják Randal Creemert, Fréderic Passyt és Suttner bárónt. Ezek mellett foglal állást az osztrák csoport elnöke is. Apponyi prozocióját az érkekezet elfogadta. Az ajánlatokat írásban kell megokolni, ez azonban a jelen esetben felesleges, mivel az ajánlottak működése közismert.

Desseffy Arisztid az elmúlt évi pénztári jelentést olvasta fel, melyből kiténik, hogy a bevétel 752 korona, a kiadás 594 korona volt, a vagyon tehát 158 korona. Az érkekezet köszönetét és elismerését fejezte ki Desseffynek munkásságáért és a felmentvényt megadta.

Apponyi elnök ezután köszönetet mondott, hogy a békének és idealizmusnak e mai nemes munkájánál a kormány feje is jelen volt és az érkekezetet berekesztette.

A „mi urunk“ helye.

— A t. Házból. —

Mondják, hogy van a belügyminisztériumban egy rejtélyes doboz, amelyikben egy gazdátlan vaskorona-rend hever. Nyakas erdélyi főispán küldte vissza, mikor a vaskorona-renddel meneszteni akarták. Azóta a gazdátlan renddel ott hever a belügyminisztériumban, csak éppen nem sokat emlegetik, mert ha megtudnák a jó magyarok, hogy van ott a minisztériumban ilyen becses holmi: — talán nem is volna tőlük maradása a szegény miniszternek.

Hát eddig úgy tetszett: ez az egyetlen gazdátlan érték, amely Magyarországon található. Mert hogy itt rendjel, vagy állás pályázó nélkül maradjon, azt ugyan ki hinné el? Még az öreg Fluger sem, pedig az mindent elhisz, ha kormánypárti ember mondja neki.

S mégis van egy állás, ami sok esztendő óta betöltetlen. Olyan üresen maradt az a hely, mint a Deáké a parlamentben. A mi „urunk“ helye az: néhai Sztányi Bernáté. Ott szokott ülni a miniszterek mögött s nem tudott az ellenék olyan keserűséget okozni, kegyelmes urnak, amit meg ne édesített volna a „mi urunk“. A padon tartotta állandóan a finom szelencéjét, mely teli volt a legfinomabb bonbonokkal s az öreg Sztányi mozdulataiból akárki megítélhette, mi történik a a parlamentben. Mikor a „mi urunk“ áthajolt a zsöllye karfáján s a bonbonos szelencéjét odatar-totta a generális elé, akkor *Krajcsik* Ferenc, állandó álmából egy pillanatra fölébredvén, az utógta:

— No már megint mondott valami kellemetlenséget Ugron Tiszának!

De nemcsak Tiszának, minden miniszternek kijárt egy-egy bonbon, a mi urunktól. S tizenöt esztendőig azért is kormányozhatott talán a generális, mert akármilyen sok keserűségről gondoskodott az ellenék, Sztányinak mindig egygyel több volt a cukorkája.

Akármilyen különös azonban, a mi urunk se élhetett örökké. Elment s a szelencéjét is magával vitte.

Azt mondta akkor *Körösi* Sándor, (mert akkor még ő volt a Pulszky Gusztó, akarom mondani, a politikai időjós):

— Meglássátok, baj lesz ebből.

S nem is kormányozhatott Tiszta után senki olyan hosszú ideig. Nem volt Sztányi. És nem is jelentkezett senki. Loppa Péter hozott ugyan olykor szentendrei rózsákat, amikkel szintén lehet kedveskedni, de a rózsák idősákhöz vannak kötve, az ellenéki keserűségek pedig nem. Hát hogy is pótolhatták volna az idősáki rózsák az örök bonbonokat? Bizony meg kellett bukniok a kormányoknak.

Aztán a szegény gróf *Károlyi* Gábor próbálta némileg változott formában átvenni a mi urunk örökét. Ő cognakos vizet adott a kegyeltjeinek. S nem is volt a szélsőbal soha erősebb, mint a gróf *Károlyi* Gábor idejében. Akik utána adtak cognakos vizet, nem tudtak ugy hozzá! a viz talán a régi volt, de az ember nem. Szét kellett esnie a szélsőbalnak.

Legujabban a fiatal *Lévai* Lajos tart cukorkákat raktáron. De nem a miniszterek számára, csak a krakógó szomszédainak. Hát nincs is az ő cukorkáinak politikai jelentőségük. Azok ugyan egy minisztert sem fognak megmenteni a bukástól.

Tegnap végre komoly pályázó jelentkezett a „mi urunk“ elárvult helyére.

Ugy sült ki a dolog, hogy valamelyik szemfüles honatya egyszer csak azt mondja:

— Nézzétek Hegedüst. Át van szellemülve az arca.

— Persze, hogy át van szellemülve, torkol-ták le mások, hiszen az egész kereskedelmi vita alatt földművelési panaszokat hall. Rohonezy a gyümölcstermelők bajáról, Hertelendy a Balatonvidék gazdasági elhanyagolásáról, Serényi a buzakivitel hanyatlásáról beszél. Csak jól esik egy kereskedelmi miniszternek, ha a kereskedőknek nincs panaszuk!

A szemfüles honatya csak figyelte a minisztert:

— Most, no most nézzétek! — szólt izgatot-

tan. Még az imént csupa ránc volt a miniszter arca, kész öreg ember volt. Aztán valamit a szájába vett s a másik pillanatban — megfiatalodott. Akármilyen legyen, ha nincs az arca átszellemülve.

Kíváncsian környékeztek meg Hegedüst, akinek csakugyan ragyogott az arca. Ha a fia beszélt volna, akkor se különben. S a honatyák tisztas távolból figyelni kezdték a minisztert, aki öt perc múlva csakugyan megint a szájába vett valamit.

— Megint megfiatalodott! — hangzott a suttagás.

Hát ahogy nézik, egy kis doboz van a miniszter előtt s a dobozban — mint az ólomkatonának — glédába állítva hegyes nyaku, kupalaku jegyek. Azokból szed ki mindig egyet Hegedüs s bizony Isten, elnyeli, mint a Minotauroszt a szüzeket. (Amitől át is szellemülhet az arc!)

— Mi ez, kegyelmes uram? — kérdik végre.

— Honi ipar, — mondja a miniszter.

— Honi ipar? Honi ipar a cipő is. Ámbár a Polónyi esete óta már ez se bizonyos.

— Már pedig ez honi ipar, mondja *Hegedüs*. Divatba is fogom hozni — nálunk, mert Párisban az élkelő szalonokban csakis ezt a magyar cukrot fogyasztják. Akinek tetszik, tőlem kaphat egyet. Tetszik?

Mindegyikük kért egyet. S amint a szájukba veszik, hát hirtelen elolvad a kup s valami csudálatosan finom cognac tölti meg a szájat. Attól szellemült ugy át a Hegedüs arca. De átszellemült a honatyáké is.

— Jaj de finom!

— Ez cukor is, meg cognac is. Sztányi Bernát *Károlyi* Gáborral megtöltve.

— Isteni!

A miniszter csak mosolygott ravaszul s osztogatta a csuda-kupokat. Sorra jöttek hozzá, akiket az első figyelmessé tettek a fiatalító szerre. Mind meg akart fiatalodni, még *Leboeczy* is. (Pedig még bajusza is alig van). S ahogy a miniszter mindegyiket szívesen kínálta, egyszer sem mulasztotta el megmondani:

— És hogy tudjátok, hát honi ipar!

Akkor valaki azt mondja Hegedüsnek:

— Kegyelmes uram, az imént nagy figyelemmel hallgattam a beszédedet. Ugy-e azt mondtad, hogy nem éred be, ha a gyártmány honi? Honi legyen a nyerstermény is. A gyártmány mellett az anyag provenienciája is fontos.

— Ugy, ugy! — mond a miniszter.

— Hát akkor csak rakd megint zsebre a csuda-cukorkádat. Mert lehet, hogy honi gyártmány, de a cognac, ami benne van — francia.

Hegedüs Sándor erre a lehető legravaszabb mosolylyal ezt felelte:

— Az igaz. De lássátok, ennek is megvan a maga oka-foka. Azt a néhány száz dobozt, ami itthon kél el, francia cognac-kal tölti meg Gerbeaud mester, mert tudja, hogy magyar ember előtt a magyar cognacnak nincs becsülete. De abban a sok ezer dobozban, amit Párisba küld, magyar cognac van ám. S a francia *gourmet*-nép észre sem veszi a különbséget. Ime látjátok: rajtatok mulik, nem rajtunk, hogy Párisban érvényesül a maga teljességében az én iparpolitikám.

E beszélgetés óta senki sem kapott többé cognac-cukrot Hegedüs minisztertől. S ilyenformán üres marad mégis egy darabig a Sztányi Bernát helye...

KÜLFÖLD.

A macedon kérdés. Még mindig nem indult meg a nagy pör *Mishajlanu* tanár meggyilkolása ügyében. Voltaképpen megdagadt ez a pör politikai és diplomáciai konfliktussá Bulgária és Románia között. A bolgárok, akik ebben az ügyben reménytelen alperesek, most féltékenyen keresik az orosz sajtóban a bátorító hangot, mert most már csak a cár pártfogásában reménykednek. Ugy látszik azonban hiába. Az orosz újságoknak *Czánkov* pártja ellen használt hangja megerősítette azt a benyomást, hogy a bolgár-macedonok semmit sem várhatnak Oroszországtól s hogy Pétervárot kimondták azt az elvet, hogy Bulgáriának elegendék a macedon-kérdésbe. Az orosz ügyvivő már kétszer kijelentette *Petrov* miniszterelnöknek, hogy legjobbnak tartaná, ha fölösletlenné a bolgár

*Bizottságokat. Ferdinánd fejedelem is ebben az érte-
lemben nyilatkozott. Nehéz azonban Bulgáriában
kormányt találni, amely a hatalmas ligával fel-
merné venni a harcot. Ha valaha, úgy most el-
kellene Ferdinánd fejedelemnek Stambulba erős keze.*

Az új Reichsrath.

Budapest, január 30.

A holnap összeülő új Reichsrath tárgyalá-
sainak megkezdése előtt nevezetes határozatban
állapodott meg az ifjuscsehek klubja. Abban tudni-
illik, hogy *várakozó álláspontot* foglal el és a
„szabadkéz politikáját” követi. A „várakozó
álláspont” a taktikára vonatkozik s ebben impli-
cite benne van az, hogy az *obstrukciót* a párt —
legalább egyelőre — nem folytatja. A tanácsko-
záson az egyik nevezetes szónok határozottan
hangsúlyozta, hogy az *obstrukciót* nem szabad a
pártprogramba fölvenni, hanem csak tartalék-
ban kell tartani, mint taktikai eszközt. A csehek
tehát ezuttal nem úgy kezdik, mint a múlt év
janusában; de hogy a taktikán nem változtat-
nak-e mihamarabb, erre nézve semmi biztosíték
sincs.

Bécs, január 30.

A Reichsrath holnapi ülése előreláthatólag
igen rövid lesz és mindössze abból fog állani,
hogy Weigel korelnök be fog mutatkozni s elfog-
lalja az elnöki széket, aztán a képviselők leteszik
a fogadalmat.

Weigel korelnök nem engedte meg, hogy a
csehek holnap az államjog ellen tiltakozásukat
jelenték be.

A német néppárt ma megalakult s elhatá-
rozta, hogy összekötetésbe lép a haladókkal és a
német radikálisokkal, hogy közös akciót folytas-
sanak a német nyelvű állam nyelvű való el-
ismerése céljából s velük együttesen közös végre-
hajtóbizottságot szervezzenek azokra az ügyekre,
amelyek kizárólag a német népet illetik.

Az elnök-jelölés még nincs eldöntve.

A megválasztott négy német agrárius kép-
viselő külön klubot alakított báró *Rokitansky*
vezetése alatt, aki nem tudott mandátumra
szert tenni.

A német haladópart ma tartotta szervezkedő
ülését s elhatározta, hogy továbbra is fenntartja
klubját, s február 6-ig mindazokat befogadja
kötelékébe, akik azonos programmal jutottak a
parlamentbe.

Bécs, január 30.

Gazdakörökben beszélnek, hogy a kormány a
már benyújtott törvényjavaslatokat majdnem ki-
vétel nélkül változtatlanul fogja a Reichsrath elé
terjeszteni. Csak éppen az iparpártól szülő
törvényjavaslaton fog a kormány némi jelenték-
telen változtatást tenni, a beruházási kölcsönről
rendelkező törvényjavaslatot pedig önállóan fogja
benyújtani s nem kapcsolatban az állami költség-
vetéssel, mert így több a lehetősége annak, hogy
ez a javaslat mielőbb törvényerőre emelkedik.

Prága, január 30.

A cseh agrárpárt végrehajtó bizottsága tegnap
tartott ülését elhatározta, hogy a párttagoknak
teljesen szabad kezét ad. Együttal jóváhagyta
annak a *közösi tiltakozásnak* szövegét, melyet a
párt a képviselőház elé fog terjeszteni.

Bécs, január 30.

Az *Ostdeutsche Rundschau* jelentése szerint a
német-radikális párt huszonegy képviselője tegnap
megalakította a *Nagy-Német-Szövetséget*. Míg a
keresztény-szociális párt arra törekedett, hogy az
összes pártok agrárius képviselőiből *mezőgazdasági*
szövetséget alakítsanak, az új szövetség pusztán a
német pártok agrárius képviselőiből akar egy
ilyen mezőgazdasági szövetséget megalakítani, mely
azonban esetről-esetre a nem-német pártok agrá-
riusait is érintkezésbe lépne.

Prága, január 30.

A cseh nemzetiségű munkások elhatározták,
hogy az ifjuscsehek klubját felszólítják, hogy a
cseh szociálistákkal való viszonyukat rendezzék.

Bécs, január 30.

Egy kommuniké szerint a *konzervatív nagybírto-
kosság* klubja beható vita után elhatározta, hogy
további határozatig megmarad a szabad kéz taktikája
mellett, de, úgy mint eddig is, minden rokonérzletű
párttal barátságos viszonyt tart fenn.

Bécs, január 30.

A cseh képviselők klubja ma befejezte a tegnap
megkezdett politikai vitát. A parlamenti bizottság ha-
tározata alapján, hogy a cseh nép egységét az összes
cseh képviselők, a klubon kívül állók is, egy közös
államjogi nyilatkozattal manifesztálják, *Pacák* tár-
gyalt az agrár frakcióval és a *németi szociális-*

tákkal, akik azonban *megtagadták* egy közös ál-
lamjogi nyilatkozat aláírását, mert külön nyilat-
kozatot akarnak tenni. A klub taktikáját illető-
leg egyhangulag elfogadták egy határozatot, mely
azt mondja: A parlamenti bizottság a leghatározottabb
opporciót ajánlja a mostani rendszer ellen, egyebek-
ben a parlamenti és politikai viszonyokhoz képest
lesz megállapítandó a taktikai eljárás módja, ha szük-
séges, a *legelőbb eszközökkel* is.

Az angol trónváltás.

Budapest, január 30.

Azok a körülmények, melyekre legutóbbi
számunkban, mint a Németország és Anglia közt
való szorosabb viszony kétségtelen tüneteire utal-
tunk, a londoni sajtóban, mint a ma reggeli la-
pok vezéreikéből látható, azt a meggyőződést
érlelték meg, hogy a *német-angol szövetség* ma
már nem tartozik a lehetetlenségek közé. Előz-
ménye ennek egyébiránt már a mostani gyászos
alkalom előtt is volt: a kínai kérdésben kötött
külön angol-német szerződésben. S mivel való-
színű, hogy Vilmos császár egy angol férfi-ura-
lommal sürűbb és élénkebb érintkezésben fog áll-
lani, semmint állott az eddigi asszony-ura-
lommal: valóban föl is tehető, hogy a most
szorosabbá fűződött rokoni és baráti kötelék
szövetségé fog erősödni, amelyen belől Vil-
mos császár megtalálhatja gyarmati és ten-
gerészeti világhatalomra való törekvésének ki-
elégítését, Angolország lévén mind a mai napig
a legnagyobb gyarmati és tengerészeti hatalmas-
ság. A *Daily Telegraph* azt mondja ugyan, hogy
formális szövetségről nem lehet szó, de morális
megegyezés a kölcsönös célok elérésére, a külön
érdekek legesélyesebb veszélyeztetése nélkül, igenis
lehetséges és legyen is. Németországnak most
időre van szüksége, hogy flottáját kifejleszttesse,
Angolországnak pedig a hadsereg reformján kell
fáradoznia; a két állam legközelebbi jövőjét tehát
semmi sem biztosíthatja jobban, mint a barát-
ságuk.

London, január 30.

Az a beszéd, amelyet *Edvárd király a német*
trónörökösnek a térszalag-rend lovagjává való fel-
avatásakor mondott, így hangzott:

Midőn császári és királyi fenségének az elő-
deim által sok évszázaddal ezelőtt alapított régi és
előkelő térszalag-rendet adományozom, e lovagren-
del nemesek mint egy hatalmas birodalom trónörökö-
sét díszitem föl, hanem mint közeli rokont is. Szeret-
tem anyámnak, a királynőnek a kívánsága volt, hogy
önnök ezt a rendet kegye jeléül adományozza. Végre-
hajtom most az ő kívánságát és örülök, hogy ezt
fenköltem rokonom, a német császár fiával tehetem, aki-
nek őszinte köszönetet óhajtok mondani azért, hogy
rögtön idejött és résztvett a királynő ápolásában és
mellette virrasztott és mellette maradt utolsó pillana-
táig. Kívánom és remélem, hogy e régi rendjel ad-
ományozása még inkább megerősítse azokat az érzel-
meket, amelyek a két nagy ország között fennállanak
és hogy *kezet fogva* haladjunk előre a béke biztosítá-
sának és a világ civilizációjáért való küzdelemnek
magasztos célja felé.

London, január 30.

A *királynő temetésére* vonatkozólag megállapí-
tott program szerint a gyászmenet pénteken dél-
után háromnegyed kettőkor indul el Osborne-
Houseból. A Trinity Pier felé menet a királynő
skót ezredének furulyásai, szárazföldi és tengeré-
szeti csapatok és gyászolók mennek a koporsó
előtt. Követlenül a koporsó után jön *Seymour*
tengernagy, *Edvárd király, Vilmos császár, Cornwall*
és *York hercege, Henrik porosz herceg, Arthur*
connaughti herceg, Károly dán herceg, Battenberg
*Lajos herceg, Alexanára királyné, a yorki és szász-
kőburg-gothai hercegek, a többi hercegek és a*
kisérlet. Seymour tengernagy az Alberta-yachtra
fogja kísérni a koporsót. A királyi pár, Vilmos
császár és a többi fejedelmi személyek a Viktória
and Albert yachton mennek Gosportba. A királynő
koporsóján latinul a következő felírás van:

Viktóriának, a legfenekelőbb, leghatalmasabb
és legkitűnőbb fejedelemlőnek, Isten kegyelmé-
ből a brit királynőjének, a hit védőjének, India
császárnőjének tödi hamvai. Meghalt 1901. január
22-én, életének 82-ik és uralkodásának 64-ik
évében.

London, január 30.

Lipót belga király csak a temetés napjára
érkezik Londonba és még *ujjnapnap visszatartik*.
A németellenes lapok ebből azt következtetik,
hogy a király *kerülni akarja a Vilmos császárral*

való találkozást. A király ugyanis *nehézten Német-
országra*, mint amely a belgák érdeke ellen mű-
ködik Kínában. Az oroszokkal és franciákkal
való barátkozás belga részről ugyancsak erre ve-
zethető vissza.

London, január 30.

Edvárd király tegnap délután a *Teck* herce-
gek kíséretében Osborneból Londonba érkezett.
A tömeg zajos ovációban részesítette az új uralko-
dót. A király *államtanácsot tartott*, amelyben a
királynő temetésére vonatkozó programot állapí-
tották meg véglegesen. A Viktória-pályaudvarról
a paddington pályaudvarra vezető metronvalat
lényegesen meghosszabbították, úgy, hogy a holttest
szállítás Londonát *két órával* fog igénybe venni.
Az utvonalon mentén levő ablakokért *mesés dráka*
szelnek. A parlament két házának tagjai nem fog-
nak a menethen részt venni, hanem a St-James-
palota előtti tribünön foglalnak helyet. Az *Alberta*
királyi yacht fedélzetén gyászbaldakint állítottak
fel, amelyben a koporsót virágok és koszorúk
között helyezik el. A koporsónál négy tengerészeti
szárnysegéd végzi a díszőrséget. A királyi pár, a
német császár és a német trónörökös az *Albertán*
fogják kísérni a holttestet. Mindkét uralkodó ten-
gernagygy egyenruhában fog megjelenni. A két
brit hajóhad felállítását Spithheadtől Cowesig már
megkezdték. A windsori Szent György-kápolnában
tartandó gyászmise után a holttest hétfőig a
kápolnában marad s azután a *frogmorei mauzo-
leumban egyszerű szertartással örök nyugalomra*
helyezik.

London, január 30.

Ferenc Ferdinánd főherceg pénteken délután
4 óra 50 perckor ideérkezék és szombaton éjjel
ismét elutazik Angolországból. A főherceg foga-
dására Ellis Artur ezredes van kirendelve. A fő-
herceget a Viktória-pályaudvaron gróf Deym
osztrák-magyar nagykövét és a nagykövetség
személyzet fogadja és a főherceg azután a
Buckingham-palotában száll meg.

London, január 30.

Az új seelandi vasuti miniszter elrendelte
hogy Viktória királynő temetésének napján dél-
előtt az összes utban levő vonatok egy órára áll-
janak meg, bárhol legyenek akkor, amikor a te-
metés elkezdődik s a vasuti alkalmazottak az
összes állomásokon egy óra hosszat hagyják abba
munkájukat.

Bécs, január 30.

Ferenc Ferdinánd főherceg gróf *Wostitz* Albert
és két szárnysegéd kíséretében csütörtökön indul
Londonba.

Páris, január 30.

György görög király és Miklós görög herceg,
akik az angol királynő temetésére Londonba mentek,
ma délután átutazóban ideérkeztek. A pályaudvaron
Loubet elnöknek egy ordonánetszje és a görög követ-
ség személyzete üdvözölte őket.

Turin, január 30.

Az *aostai herceg* a király képviseletében ma
este Viktória királynő temetésére Londonba utazott.

HIREK.

Albert.

Az angol királynőt a koporsójában sem
kímélik meg a francia lapok. A *Matin* olyan
cikket írt róla, hogy az előfizetői visszaküld-
ték a lapot. Az élelapok keserű képeket raj-
zoltatnak, talán nem annyira a boerok iránt
érett rokonszenvből, mint inkább azért, mert
a téma jó és az angol királynőt útni nép-
szerű dolog. Addig útni, amíg meleg — meg-
járja; de azon túl...

Akik nagyon tudják sajnálni a csata-
térén elesett katonákat, az özvegyeket és ár-
vákat, azok talán szívből haragudtak erre a
nyolevanként éves öreg asszonyra. Az embe-
riesség törvényei szerint már régen véget
kellett volna vetnie ennek a háborúnak, ha-
lott katonák, síró özvegyek kérték erre és
buksi gyerekek, akikben most még csak a
csodálkozás érzetét kelti az, hogy apa nem
jön haza többé. Istenem, amikor az ágyudör-
gés idáig reszkett Délafrikából, ki gondolt
arra, hogy Viktória szerelmes volt? Talán
csak egy-két elzúllott szomorú embernek a
szívén szaladt át ez a meleg gondolat, éppen
csak, hogy átszaladt. Ki törődik egy nyole-
vanként éves asszony szerelmével?

Láttam egy fotográfiát, amely azt a szó-
bát ábrázolja, amelyben a királynő meghalt.
Szép, mennyezetes úgy áll benne, s az úgy-

nak a fejénél, a vánkossággal egy kép van. Mint a magyarózó szöveg mondotta, ez Albert hercegnek, a királynő férjének arcképe. Ez a kép negyven év óta van ott, amióta Albert meghalt. Magára az ágyra van szögezve, hogy mindig ott legyen, egészen közel, hogy elalvás előtt hosszasan lehessen nézni és hogy ő is nézzen néha, ha a hold besüt a szobába. Most tegyük egy kicsit félre a boerokat és csak arra gondoljunk, hogy ez az öreg asszony, amikor este magára hagyták, s amikor aludtak a komornák, az udvarhölgyek és a miniszterek, a férje arcképét nézte és úgy aludt el. Lenn Afrikában virrasztott a sereg a tábori tüzek mellett, a szerencsenkínzó tábornokok, akik a máhdi holttestének a kezéből kihuzatták a kőrmöket, kis asztalaiknál hallgattak, a térképre hajolva. És Viktória Albertet nézte. Albert szép, szőke ember volt, verseket írt, képeket rajzolt. Lenn Afrikában verekedett egy másik sereg, agyonlőtt élő embereket, lélegző torkokat vágott el karddal, rágázott a lovaival haldokló emberek haláltékára, átvágtatott ágyuival a halottak felett, vérszagot szagolt, gránátjaival tépte az ellenséget, a szilánkok véres húst dobta a füst közé és Viktória Albertet nézte. Albertnak csodálatosan szelíd volt a szeme, s a hangja még ott reszketett az öreg asszony lelkében, azt mondják, hogy a hangja olyan volt, mint az ének. Aztán az egész világ piszkot és gnyjt dobált Viktóriára. Mindenünnen ordított feléje a tömeg, összegázolták az érzéseit, letagadtak a lelkéből minden tisztességes gondolatot, belerekedtek a szidalmak tüvéltésébe, s ez a nagy, nyers hangzavar, mint valami messziről jövő morajlás, úgy zugott a kastély felé, tele elkéséredéssel, tele villogó dühvel, siró haraggal és Viktória Albertet nézte. Albert — mondják — nem is tudott egyébről beszélni, mint versekről, zenéről és képekről. Albert nagyon nemes életet élt ezen a földön, csöndes, szerény visszavonultságban, álmodozva, s úgy halt meg, mint egy szűz leány.

Mi nem tudjuk, mit mondott ilyenkor Viktória az arcképnek. De sokan vannak, akik meg tudják érteni, hogy milyen nagy dolog az, amikor egy szegény öreg özvegy-asszony a férje képével alszik el, negyven évi özvegyesség után is. Bizonyára beszéltek ők is csöndes öregségről, mint mi mindnyájan, és keservesen nagy hütlenség volt az, hogy Albert olyan fiatalon ment el. Így, időben és térben messziről úgy tűnik föl előttem ennek a szőke hercegnek a képe, mint valami lányé. Ebben a házasságban Viktória volt a férj. Ez a büszke nevű szép lány már királynő volt, amikor férjül vette a szőke herceget. S mint az igazi becsületes asszonyokról, úgy Albertről se beszéltek soha. Viktória szerepelt, vezette a világot, nagy háborukat rendezett, százezrekre menő hadakat küldött mindenfelé, nagy államférfiaknak parancsolt, de Albertet csak úgy kérdezte meg, hogy mi a véleménye, mint egy szerelmes miniszterelnök a feleségét. Viktóriát vádolták, támadták, Viktóriának védekezni kellett, s a szőke herceg otthon Schillert fordította és rézmetszeteiket készítette. Ugy képezem, hogy amikor a nagy királynő és császárnő az államügyek gondjaitól boros homlokkal este bement a lakosztályába, jóleső vigasz volt egy szép, szelíd szőke embert találnia otthon, aki a gyerekekkel játszott és versekre tanította őket. És amikor ez a csöndes fiú, akiről semmit se beszéltek, akit alig láttak, meghalt, akkor úgy mehetett a koporsója után a negyvenéves asszony, mint aki azt mondja: „most egyedül maradtam, ki vigasztal meg ezental gondjaimban, ki vidít föl, ha munka után hazatérek, ki simítja végig fáradt homlokomat, meghalt az én házamban a költészet, a halvány, szép szőke angyal...”

Aztán, hogy múlt az idő, egyre finomodott és szebb lett Albert emléke. Ezt onnan tudom, mert minden kedves halottunkkal így van. Ez náluk sincs másképpen. Még később, hogy kihalt Viktóriából az asszony — az a kevés is, ami volt benne — Albertből

végképpen egy nemes emlék lett, olyan finom és nemes, aminő például egy zenei emlék az emberben. A hetvenen túl úgy gondolhatott rá Viktória, mint valami fiatalkori álmra, amelyből tubarózsa-illat száll feléje, az is fátyolon keresztül. Es ez az emlék a gyerekszerelmek hűségével ment utána most is, hogy annyi vért, sarat és tüzet látott. Ki tudja, ki meri azt mondani, hogy lehetetlen az, hogy Viktória most minden bántás elől Albertnél talált menedéket. Ki tudja, hogy mint azok a nagy dolgokban küzdő férfiak, akik a baj közepette egy kis gyereklányra gondolnak, nem gondolt-e ő is a szőke hercegre, folyton-folyvást? És ki tudja, hogy most, haldokolva, amikor lázban forrongott körötte az egész föld, s amikor a nemzetek évszázados bűnökét vetettek szemére a hazájának, amikor minden keserűség és szidalom ellene fordult, az utolsó órájában nem felejtett-e el mindent, mindent, egy szegény kis csóknak az emlékéért, amit valaha régen egy beteg szőke hercegtől kapott?

Molnár Ferenc.

Budapest, január 30.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Január 31-én új előfizetés nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztatásuk a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Az angol trónörökös beteg. Londonból jelentik, hogy Cornwall és York hercege, az angol trónörökös beteg: orvában szenved. A herceg e miatt nem látogathatta meg Vilmos császárt a Hohenzollern jakton, sem a német trónörökösnek a térszolgálat-rend lovagjává történt felavatásán nem lehetett jelen.

— Gróf Csáky Albin ebéje. A főrendiház elnöke ma délután a Nemzeti Kaszinóban ebédet adott, amelyre a következők voltak hivatalosak: Szabó Miklós kuriai elnök, báró Bohus Zsigmond, báró Prónay Dezso, báró Léway Henrik, gróf Vaydasz Ferenc, gróf Szapáry Gyula, gróf Apponyi Lajos kir. udvarnag, dr. Samassa József egri érsek, gróf Andrássy Aladár, gróf Széchenyi Pál, Beniczky Ferenc, Burchard-Belaváry Konrád, báró Harkányi Frigyes, Beretvás Endre, Forinyák Gyula, Ghyecz Béla, gróf Szapáry István, Latinovics János, báró Nyáry Jenő, Daruváry Alajos, Gyulay Pál, Széll Kálmán miniszterelnök, báró Kemény Kálmán alelnök, Szász Károly püspök, Gáll József.

— Rudolf király emlékezete. Ma tizenkét éve annak a gyászos napnak, hogy Rudolf trónörökös váratlanul elhunyt. Minden esztendőben kegyelettel gondol ezen a napon a megboldogult királyfira a magyar nemzet. Ma reggel kilenc órakor a budai királyi palota Szent-István-kápolnájában gyászmise volt Rudolf trónörökösért. A szertartást Kanter Károly apátplébános végezte. A feketével bevont padsorokban ült gróf Apponyi Lajos magyar királyi udvarnag és Jól Lajos lovag, várkapitány. A Mátyás-templomban dr. Nemes Antal apátplébános mondott csöndes misét a trónörökös lelki üdvéért. — Gödöllőn dr. Prucsinzky esperesplébános fényes gyászmisét celebrált a királyi palota kápolnájában. Az udvari tisztelen és szolgákon kívül meghallgatták a misét a gödöllői hatóságok is. — Bécsből jelentik, hogy a király ma reggel hét órakor a Burgplébániatemplomának oratóriumában csöndes gyászmisét hallgatott Rudolf trónörökösért. Azután a kapucinusok kólostorába hajtatott, ahol először a néhai trónörökös, azután Erzsébet királynő koporsójánál csöndesen imádkozott. Tíz perccel időzött a sírboltban, azután visszatért a Burgba. Dél előtt a Burgplébánia templomában és a kapucinusok templomában gyászmisét celebráltak a trónörökösért. A királyi rendeletére a schönbrunni és a laxenburgi kastély kápolnájában, valamint többi palotáiban is volt gyászmise. Dél előtt a főhercegek és a német császár nevében koszorukat tettek a trónörökös koporsójára. Erzsébet Mária főhercegnő, Rudolf trónörökös árvaja, ma délelőtt szintén imádkozott atyja koporsójánál. Ferenc Ferdinánd trónörökös, aki hatalmas koszorút tett le Rudolf királyi koporsójára, elrendelte, hogy a Belvedere kápolnájában gyászmisét mondjanak érte.

— Cannesból táviratozzák: Rudolf trónörökös halálának évfordulója alkalmából ma itt az Isola Bella villában Lónyay Stefánia grófnőnél a nizzai püspök gyászmisét mondott, amelyen több osztrák és több magyar arisztokrata is megjelent.

— Báró Fejérváry Géza állapota. A beteg honvédelmi miniszter állapota — mint örömmel értesülünk — egyre javul. Az elmúlt éjszakát nagyon jól

töltötte s ereje szemmel láthatólag növekszik. Érlökése és szive működése rendes.

— Kállay Béni betegsége. Mint Bécsből táviratozzák, Kállay Béni közös pénzügyminiszter hétfő óta gyöngye influenzában szenved és e miatt ágyban fekszik.

— A bécsi caroussel. A bécsi burg spanyol lovardájában nagy carousselt akartak rendezni. Az volt a terv, hogy Mária Terézia korabeli kosztümökben valami abból az időből való, természetesen osztrák dícsőséggel végződött hadieseményt mutattak be. Több száz tiszt vett volna részt a játékban. Közbejött azonban az a kellemetlenség, hogy amikor átvizsgálták a kosztümöket, kislült, hogy azok bizony viselkedés már kissé. Ujat kellett volna szerezni s amint ez már katonáknál régi rossz szokás, a játékban résztvevő tisztokra akarták szólni a ruhák árát. A tiszték közül néhányan megijedtek a költségtől s mindenféle címeken visszaretírták az ünneptől. Végre a király fülébe is eljutott az, hogy mi az oka a caroussel lassu megindulásának s a minden katonára és polgár fölé álló ur egy szóval lefújta az egész luksuszra szánt négylovas sokadalmat. Kijelentette, hogy nem tűri azt, hogy a tisztjeinek amugy sem igen teli bugylerítésből ilyen címeken szedjenek ki pénzt. Néhány angol lap nem állhatja meg, hogy az ünnepek elmaradását egy kis diplomáciai bonyodalommal nem indokolja. Szerintük a carousselben a kollini csatát akarták reprodukálni és Vilmos császár, akinek ez tudomására jutott, állítólag a bécsi nagykövete útján méltatlankodott a fölött, hogy a Németország és a monarchia közt fennálló jó viszony dacára is Ausztriának a poroszok fölött való győzelmét akarják bemutatni. Ennek a hírlelésnek az igazsága persze nem igen valószínű. Bősegesen elég ok az ünnepek elmaradására az is, hogy egy csomó tiszt váltóra fölvett summával vásárolta volna meg a kosztümöt meg a szerszámot a lovának.

— Egy volt osztrák miniszter halála. Báró Prax Alajos, az osztrák urakházának tagja, a Taaffekabinet egykori igazságügyminisztere, mint Bécsből jelentik, ma este meghalt. Praxak 1820-ban született Ungarisch-Bródban Morvaországban. A miniszteriumba mint a mérsékelt csehek vezére lépett be s arról tette magát nevezetessé, hogy rendeleteivel atyja lett a későbbi Badeni-féle nyelvrendeleteknek. Az ő rendeletei mozdították elő a csehek ama törekvéseit, hogy Csehországban a bíróságok cseh nyelven tárgyaljanak s a német nyelvet az igazságszolgáltatás teréből kizsírítsák; az ügyészségek útján kiméletlen szigorral üldözte a német sajtót. Végre is 1882-ben a németek bukatták ki végképp a miniszteriumból. Az utóbbi években nem is igen emlegették többé.

— A haldokló nagyvezér. Halil Rifaaft nagyvezér — mint Konstantinápolyból táviratozzák — utolsó óráit éli. Ma reggel már híre terjedt, hogy meg is halt, de a hír nem bizonyult igaznak. A szultán már gondoskodott a nagyvezér helyettesítéséről is s Abdurhman igazságügyminisztert bízta meg a tisztséggel és átadta neki a nagyvezér pecsétjét is. Abdurhman már volt egy ízben nagyvezér, de csak két hétig. Az ő-török párt tipikus alakja, kinek jelleméről igen eltérők a vélemények.

— Verdi temetése. Milanóból táviratozzák: Ma reggel temették el Verdit, aki maga kívánta, hogy a végtisztesség a lehető legegyszerűbb legyen. A nagy halott lakóháza körül a katonaság díszőrséget alakított s a csapatok mögött óriási néptömeg tolongott. A koporsót vivő egyszerű halottas kocsi Verdi barátai és rokoni, a polgárság és a városi hivatalnokok követték, akik a temetés egyszerűségére való tekintettel nem hivatalosan vettek részt a temetésen. Ott voltak továbbá Milanó tudományos és művésztalának, arisztokráciájának s iparának legkiválóbb képviselői. A nép hajadonfővel nézte a menet elvonulását. A gyárakat később nyitották meg, hogy a munkások jelen lehessenek a temetésen.

A temetőbe két század lovasság és lovasrendőrség volt kirendelve. Verdi holttestét a családi sírboltban, felesége Giuseppa Streponi mellett helyezték örök nyugalomra. A temetés különös szertartás nélkül ment végbe, beszédet nem mondtak. A temetés azonban, noha hivatalos jellegét nem adták neki, a gyász és a tisztelet impozáns megnyilatkozása volt.

Verdi elhunyt alkalmából a magyar királyi Operaház igazgatósága a következő sürgőnyt intézte Milanó város törvényhatóságához:

A budapesti kir. Operaház siratja Verdi Giuseppa halálát és részt vesz az olasz művészet mérhetetlen gyászában.

Az igazgatóság.

— Kiténtetett rendőr-főfelügyelő. Pavlik Ferenc székes-fővárosi m. kir. állami rendőr-főfelügyelőnek Károly román király a csillag-rend lovagkeresztjét adományozta.

— Miért halt meg Rudolf trónörökös?

Rudolf trónörökös halálának évfordulójára könyv jelent meg Berlinben, amely azzal a még mindig titokzatos kérdéssel foglalkozik, hogy miért és hogyan halt meg Rudolf trónörökös? A füzet a többek között két levelet tartalmaz, amelyek hittelessége — állítólag — könnyen beigazolható: De ha így van, még akkor se sokat mondanak ezek a levelek. Különösen az, amelyet Albrecht főherceg írt valami kedves H-hoz.

Ez a levél így hangzik:

Kedves H.

A retentő sorscsapás, amely a császárt és bennünket is annyira lesújtott, teljes valószínűségű, olyannyira, hogy már saját gyermekem halálával szemben is fásult voltam. Egy másik dolog is elfoglalta azonban valomat: ugyanis annak a végleges meghatározása, hogy „hogyan” halt meg a trónörökös? Öngyilkosság volna-e tényleg a legalkalmasabb arra, hogy a főlháborodást enyhítse? A Burgban nem volt alkalmam arra, hogy hogy erre nézve véleményét mondjak s illetve ezt a kérdést egyáltalán szóba hozzam. Jöjjön tehát még ma a meghatározott időben okvetlenül hozám, hogy engem tájékoztasson. mert ön bizonyára teljesen ismeri a részleteket. Akkor aztán meghallja az én véleményemet.

Bécs, 1889. január 31.

Az ön Albrechtje.

A másik levelet a belga király írta haza abból az utjából, amelyen a trónörökös temetésére Bécsbe jött. Ebből — ha ugyan a levél hittelességében binni lehetne — ki lehet olvasni annyit, hogy a trónörökös nem volt öngyilkos, hanem áldozata egy gyilkosságnak.

Ez a Lipót király levele, amelyet Fülöp flandriai grófhöz írt 1889. február 3-án:

Kedves testvérem!

Utazásunk nagyon izgató volt és a királynő csak a legnagyobb megerőltetéssel tudta kiállni. Egészen Strassburgig egyetlen nyugodt pillanata sem volt. Ausztrián való áttelazásán alatt a legnagyobb rokonszenv megnyilatkozásával találkoztunk. Bécsben a császárt és a császárnét kevésbé találta levertnek és betegnek, semmint hittük. Mellőzni akarom annak a leírását, hogy a mi drága Stelániánk mennyire kétségbe volt esve! A királyné és én megérkezésünk után négy óra hosszat maradtunk mellette. Nagyon fontos dolog, hogy az öngyilkosságról szóló föltéves megerősítések és fenntartások bárha a szigoruan katolikus nép nem igen ad hitelt annak a verzióknak, hogy egy olyan érzületű családban, mint a Habsburgoké, öngyilkosság történéhet volna. Az öngyilkosság és az örültség ráfogása csak enyhíteni akarta azt a botrányos véget, amelynek Rudolf trónörökös áldozata lett. A gyzásos eset részleteiről a levélben nem számolhatok be neked, de legközelebbi találkozásunk alkalmával (február 9.) elbeszéltem az egész történetet. Péntek este már Brüsszelen lesünk és ő felesége engedelmével Stefánia is elkísér bennünket. Kérlek, közöld a levél tartalmát Chimay herceggel is. Biztosítalak téged, hogy ez az egyetlen levél, amit elutazásom előtt írtam. Balduin oadaódnak viselkedik irányunkban és tartózkodó magatartása teljesen kielégít, sőt elragad.

Lipót.

A legnagyobb valószínűség szerint azonban mind a két levél apokrif; még igen közel állunk ahhoz a szomorú esethez. Majd csak a történelem felel meg arra a kérdésre, hogy miért és hogyan halt meg Rudolf trónörökös, nem pedig egy vásárra szánt broszúr.

— Láncoz—Olay párbaj. Láncoz Leó és Olay

Lajos országgyűlési képviselőnk ma egy személyes jellegű sértésből kifolyólag kardpárbajt vívtak. A párbaj a Fodor-féle vívó-teremben ment végbe. Olay segédei voltak: Komjáthy Béla és Mitanich Aurél, Láncoz segédei: Pulszky Ágost és Gajdó Ödön. A párbaj Láncoz könnyű megsebesülésével végződött: jobb hüvelykujjára éles vágást kapott. A felek kibékültek.

— **Házasság.** Fábri Samu eljegyezte Budapestten Widder Jenny kisasszonyt, dr. Widder Győző ügyvéd leányát.

Tarafás Béla, fejmegyei tb. főszolgabíró, február 4-én esküszik örök hűséget Ifafán Jozsefszky Margit kisasszonynak.

Klein Samu divatterkeskedő Homonnáról, eljegyezte Fuchs Etelka kisasszonyt, Fuchs Ede leányát Munkácsról.

Pogány Gyula, államvasúti ellenőr, e hó 27-én eljegyezte Láng Gizella kisasszonyt, Láng József pozsonyi városi vizmü-számtiszt leányát.

Schwarz Sándor aranyműves eljegyezte Lichter Liszka kisasszonyt Cecén.

Kun Armin nyiregylázai földbirtokos eljegyezte Szatmári Erzsikét, Szatmári Soma leányát Budapestten.

Sugár József posta- és táviratúzt Balassa-Gyarmatról, eljegyezte Himmler Margit kisasszonyt.

— **Az angol királynő naplója.** A napló mindig érdekes írás, mert az emberi lélek legbensőbb megnyilatkozása, annál érdekesebb tehát kiváló emberek, koronás személyiségek naplója, akik mindig nagy jelentőségű események körében élnek. Viktória királynő naplójából kerülnek napvilágra részletek, mert ő is írta a naplóját a lelke közvetlen hangja szerint. Ime a napló néhány kiemelkedő része:

I. Szabasztopol bevételé.

1855. szeptember 10.

Tizenegyedfél óraker végre két távirat érkezett. Egyik számomra, a másik lord Granvillenek. Kezdem olvasni az enyémet, amely Lord Clarendontól érkezett és az orosz flotta elpusztítását jelenti. De ekkor Lord Granville felkiált:

— Nekem még jobb híreim vannak. — Aztán olvassa: — „Szabasztopol a szövetségesek hatalmába került.”

Hál' Istennek. Örömtünk óriási, de mégis kételkedünk a jó hírek valódiságában. Albert azt mondja, ha bizonyos volna, hogy Szabasztopot bevettük, meggyujtatná az örömtüzeket, amelyek az elmúlt években ugyane hír felmerülésekor már ismétetlen hiába égtek. Egyáltalában a Balmoral-kastély, ugy látszik, szerencsét hoz nekünk. A mióta itt vagyunk, csak jó híreket kapunk. Néhány perc múlva Albert és a többi urak oda hagyják a kastélyt és sietnek a Craig Gowanra. És ott csakhamar gígyulnak az örömtüzek. Mi látjuk innen a kastélyból a népet, amint ott táncol a pompásan égnek meredő lángok körül. Három ember egyre lövöldöz és az öreg François (egy elszázi szolga) rakétákat gyujtogat, amelyek azonban nem akarnak tüzet fogni. Háromnegyed óra múlva Albert visszatér és mondja: „A jelenet izgatott és a legnagyobb mértékben vad volt. Az emberek az egész világ egészségére whiskyt isznak és majd megbolondulnak az örömtől. És mindenki, fiatal, öreg, szalad az örömtüzhöz.”

Éjtélég maradtunk fenn. Mikor lefekszem, a nép táncolva és énekelve érkezik ablakuk elé; borzasztó hurrázása tör ki. Az első nekem szól, a második Albertnek, a harmadik a „franciák császárlának” a negyedik Szabasztopol elestének.

II. Napoleon Lajos herceg halála.

Balmoral, 1879. kedd, június 10.

Háromnegyed tíz óraker Brown lépett be az ajtómon.

— Rossz híreim vannak — mondotta.

— Mi az? — kérdeztem.

— A fiatal francia herceg elesett!

Nem akartam megérteni. De ekkor belépett Beatrix és egy táviratot mutogatva, ismételte:

— A herceg elesett!

A hideg verejtéket érzem még most is, amikor ezeket a sorokat leírom. Kétségbeesetten kiáltottam:

— Nem, nem, az lehetetlen!

Ekkor a hűséges Beatrix átnyujtotta nekem a táviratot, amely Capetownból volt keelve és így hangzott:

„Sir Henry Ponsoby tábornoknak.

Balmoral-kastély.

A királyné ő felségének.

Natalból szomorú hírek érkeznek. A császári herceget a bokrok mögé elrejtőzött zulus, éppen amikor lováról leszállt hogy csapatával együtt pihenőt tartson, agyonlőtték. Hivatalos értesítés még nem jött. A herceg holttestét bebalzsamoztuk és Angliába küldjük. Ezt a távirat egy órával előbb ment el, mint az, amely a lapoknak viszi az értesítést. Értesítések, Lord Sidney és kéréjeit tudassa ezt a borzasztó hírt a császárnéval, nehogy az újságok közlése készületlenül találja.”

Rómes halál! Szegény, szegény, drága királynő! Egyetlen gyermeke! Mindene! Most elvesztett örökre! Szent Isten, micsoda megpróbáltatás, micsoda keserves megpróbáltatás!

Csak reggel felé feküdtem le, de nem tudtam elaludni.

Balmoral, 1879. október 6.

Sétakocsizás Eugenia császárnéval, aki Abergedieből jött.

Az ut tetszett neki. Az est meleg volt és csodás szépségű. A hegyek rózsaszín fényben usztak, az ég fehértől.

Aztán másfél mérföldnyire gyalog mentünk. Csak a kutyaaim kísérték.

— **A Dunáról.** A földmivélségi minisztérium vizrajzi osztályához ma érkezett jelentések szerint a Dunán Pozsonytól kezdve tegnap este óta a jég egész Komáromig zajlik; innen kezdve azonban Orsováig áll. Budapestten újabb csuszamlások történtek, általában pedig a jég mindenütt meglazult s kornadni kezd. Az egész szakaszon árad a víz. Budapestten tegnap óta 5 centiméternyi emelkedés mellett a vízmagasság 170 centiméter. A Jassu áradás és a bekövetkezett onye időjárás következtében a jég valószínűleg par nap alatt megindul.

— Tüntetés a bécsi orvosi egyetemen. Bécs-

ből jelenti tudósítónk: Toldt professzor előadotterme a bécsi egyetem bonotani intézetében viharos tüntetésnek a színhelye volt ma délelőtt. Toldt a bécsi udvari fakultás ezidei dékánja és az orvostanhallgatók jogaik megsértését látták a dékánnak egynemely intézkedésében. Különösen a szigorlo-orvosoknak nagy a panaszk, akiknek beszűntette Toldt azt a jogukat, hogy szabadon választhassák meg, melyik tanárnál akarnak vizsgázni azokból a tárgyakból, melyeknek párnuzamos katédrájuk van. A dékán mai előadásán tört ki a hetek óta elfojtott elkeseredés. Fél tíz óraker kellett volna kezdődnie az előadásnak, az előadotterem az utolsó zugig megtelt medikusokkal, akik azonban hiába vártak Toldtra, mert nem jött, hanem helyette a segédeje lépett a terembe és közölte a diákokkal, hogy a dékán tudomást szerzett szándékáról és arra kéri a hallgatókat, hogy két kiküldöttjük útján értesítsék őt kívánságaikról. Az orvosnövendékek lármázva követelték, hogy a professzor maga jöjjön el. A tanárségéd erre eltávozott, de néhány perc múlva jelentette a folyton lármázó hallgatósnak, hogy Toldt tanár ma nem tart előadást. Most tört csak ki a vihar, sülsiketítő zaj, kiabálás, lábdobogás, füttyülés volt a felelet, réztányérokat ütögettek egymáshoz s pokoli hangversenyt rögönöztek. Akkor volt a lárna, hogy az utéan a járókelőket is megállította. A vihar csak nem akart elülni s a zsvajból ki kivált egy-egy éles kiáltás: Abcug a dékán! Le a zsarnokkal! Nem vagyunk gyerekek! Egy teljes óra hosszat tartott ez a tüntetés. Végül a medikusok elhatározták, hogy addig folytatják a tüntetést, míg kívánságaikat nem teljesítik.

— **A Rókus.** Mikor a novellában ezt a szót olvassa az ember, hogy: a szürke ház, menten a kerepesi-uti Rókus-kórház jut az eszébe. Mikor a gyorsvonat szétiratos mezőkön keresztül hozza az embert vissza Budapestre, az ég mosolyog s tavasz van a levegőben. egyszerre elkomorodik az ember. Mi jutott eszébe? Az, hogy a kerepesi-uton fog hazamenni s az ut közepén mélységes szürkéséget pillant meg, a Rókust. A Népszínházban vidám operettet hallgattál s füttyörésze ballagsz hazafelé. Egyszerre elhallgatsz, összegombolod a kabátodat s sietve megy el egy nagy, utalatos ház előtt, melyből rémek szállnak ki s beteges, aszott képu emberek állják el utadat. Vége az operettnak, a vidám áriáknak. Megölték a hangulatodat. Mi ölte meg? A Rókus. A Rókus, a minden kórházak legszürkébbike, melynek falához kívül koldusok támaszkodnak, belülről pedig nyöszörgő, kinlódó emberek verik a fejüket. Legalább így gondolja minden valamire való impresszionista.

Hogy pedig az impresszionistáknak egyetlen egyszer igazuk is legyen, most hivatalosan is konstatalják, hogy a Rókus nem felel meg rendeltetésének. A betegszobák szükek, a termek pedig nem felelnek meg a modern egészségügy szabályainak. Mi volna a teendő? A megoldás leg-egyszerűbb módja volna, ha ezt a szürke házat lebontanák s valahol a városon kívül építenének tanyát a betegeknek. Ehhez a dologhoz azonban négy millió forintra volna szükség. Négy millió pedig olyan sok pénz mostanában, hogy érdemes érte elvi álláspontot konstruálni. Meg is konstruálta a főváros, mondván, hogy a közközház-építés nem az ő dolga, hanem az államé. Addig is azonban, míg ezt az elvi álláspontot diadalra lehet vinni, úgy tervezi a tanács, hogy a kerepesi-uti oldalra néző halottas kamrákat átelyezik a Stáhi-utcaá s az ilymódon szabadabb vált térségre, gazdasági épületeket és lakásokat építtetnek. A stáhi-utcai oldalon aztán két emeletre emelnék az épületet s így száz ágyra való helyet tudnának szerezni. Az átalakítás költségei körülbelül nyolcszáz ezer forintra rugnának.

— **Öngyilkos öreg asszony.** Debrecenben öngyilkos lett ma egy Könya Sándorné nevű 68 éves asszony. Ma délelőtt tíz asszonyt hívott a tégláskert udvarába s azt mondta nekik, hogy várják meg, mi történik a kamarában, de ne merjenek menni. Ezzel bement a kamarába és felakasztotta magát. Az asszonyok nem mertek bemenni, csak a rendőrök vettek észre, hogy mit csinált az asszony. Már akkor halott volt.

— **Rendőrök és huszárok.** Borzasztó esetről ad hírt kassai levelezőnk. A mult éjjel a Deutsch-féle mulatóban a közös hadseregbeli huszárok összeverekedtek a honvédszerekekkel. A rendőrök a honvédszerekek segítségére mentek, mire még nagyobb lett a dulakodás. A közös huszárok kardot rántva a rendőrökre rohantak, úgy hogy ezek kénytelenek voltak fegyverüket használni. A közös hadseregbeli huszárok közé lőttek, minnek folytán több súlyos sebesülés történt, néhány katonát halálos sebbel vittek a kórházba. A közös hadseregbeli dulakodók közt volt Michossek Alajos közlegény is, aki ma délután a büntetéstől való félelmében felakasztotta magát. Mire rátaláltak, már nem lehetett rajta segíteni.

— **A veszekedés.** A *Köln* nevű Lloyd gőzös Brémából Amerikába ment a múlt hónap végén. Az utasoknak csakhamar feltűnt egy öreg házaspár. Nagyon izgatottak voltak mindjárt, ahogy a hajóra szálltak, de azért az utasokhoz húzódtak és csakhamar bizalmasok lettek. Az öreg, Hermann Ede altenbruchi egyszerű polgár elbeszélte, hogy milyen szerencsétlenül ék öreg napjaikra. Az egyetlen lányuk férjhez ment egy Sasse nevű berlini emberhez és ék náluk laktak legutóbb. De sok baj, veszekedés lett ebből, ami végtére is olyan kinossa vált, hogy ék elszánták magukat a nagy utra s mennék Chikagóba, az öreg egyik testvéréhez, mert talán ott nyugalmas otthon találnak... Ezt elmondták, aztán néhány nap múlva elcsöndesedtek. Már nem érintkeztek utatársaikkal, csak egymással bibelődtek. Amikor viharos volt az idő, ék nem mentek le a kajütükbe, hanem a fődélzetben maradtak. Egyszer csak feltűnt, hogy nem látják őket. Keresték, de nem akadtak rájuk. Nem is kerültek elő. A tenger mélyén pihentek már ki tudja mióta s bizonyos, hogy éknek kívánkoztak a halálba. Az ember hatványként esztendő volt, az asszony ötvenhat. Nagyon fájt nekik a veszekedés, szegény öregeknek...

— **Lélektani iskola.** A természettudományok haladásának egyik érdekes jelensége az, hogy a lélektan, mint pozitív tudományok művelésére most már tudományos intézetet is emelnek. Az idei párisi kiállítás alkalmával egybegyűlt lélektani kongresszus elhatározta, hogy nemzetközi intézetet szervez. Az intézetet Párisban alapítják meg s az alapítási munkájában résztvettek a világ összes kiváló pszichológusai. Az új intézet működési programjába a hipnotizmus, a szuggeszció, a telepatia tanulmányozását, a szociális és bűnügyi lélektan is fölvetve. Addig, amíg az intézet klinikai kísérletekhez szükséges anyagot nem tud szerezni, tudományos konferenciákat tart s így követi kitűzött célját. Az első konferenciát Duclaux, a Pasteur-intézet igazgatója tartja. Követi őt Pierre Janet, Bergson, Scailes, Tarde, a varsói Ohorovic s a londoni Frank Hales. A lélektani intézet lassankint főkötelepeket is fog szervezni. Először Londonban, majd Európa többi metropolisáiban.

— **A csók a tanyán.** A szegedi feketeszéli földek a héten nagy lakodalmot volt, amit persze amugy tanácsosnak tessék elképzelni. A tanyaház egy szobájában összeszorongva táncoltak a párok a vacsora meg a borozás után s aki le akarta kissé hűteni magát, az kiment a pitvarba. A táncosok közt volt egy nagyon szép leány is, ezzel egy Nyári István nevű legény táncolt. A legénynek egy kis bor is volt már a fejében, lázba jött a szép lány mellett s egy olyan pillanattal, amikor éppen nagyot pislant a mestergerejére akasztott petroleum-lámpás, megcsókolta a leányt. Nem látta senki a merényletet, éppen csak egy ember, akinek legkevésbé kellett volna látni. Bezdán János ennek a legénynek a neve s természetes, hogy ő az a másik, aki szintén szerelmes a szép lányba. Amikor elcsattant a csók, kiment a pitvarba, s itt találkozott később a másik legényvel. Aztán összevitattok az azzal végződött a szóbeli polemia, hogy a mellözött legény elkapta a bieskát és arconszurta a másikat, a szerencsését.

— Ott szurkál meg, ahol megcsókoltad — azt mondta neki.

A megsebesített legény hazament, otthon ápolgatta az arcad, míg csak valamennyire be nem hegedt rajta a seb. Akkor aztán bekutyagolt Szegedre a rendőrséghez s feljelentette Bezdán Jánost a kapitánynak.

— **Vértürdők, rablások Kínában.** A *Kölnische Volkszeitung* mai számában — mint tudósítónk Kölnből táviratozza — borzalmas részleteket közöl azokról a vértürdőről, rablásokról, gyilkosságokról, amelyeket a német katonák Kínában elkövetnek. A garázdálkodás elérte tetőpontját, írja az idézett lapnak egy Kínában levő tudósítója. Katonáinkat tömegesen itélik el sok évi fegyháza gyilkosságok, rablások és egyéb halálatlan kegyetlen gazságok miatt. A mi katonáinkat erősebben tizedeli a fegyházbüntetés, mint a halál a harotéren. S ehhez járul, hogy a tifusz ezrivel szedi áldozatait. Szerencsére a vérhas már nem pusztít oly rémesen. *Paotingfuban* felrobba a lőporostorony, amelyben 450.000 font lőpor volt felhalmozva. Szerencsére az explózió csak egy embert bít meg s háromat sebezett meg.

— **Politikai orgyilkosság.** *Nápolyból* táviratozza tudósítónk, hogy *Rafosni*, szocialista képviselőt, San-Severoben egy népgyűlésen, amint éppen a szöszekre lépett, egy munkás törrel ovozva leszurta s a képviselő meghalt. A gyilkosságnak állítólag az ottani szocialisták között kitört egyenlenség volt az oka.

— **Influenza-járvány.** Pozsonyban járványosan terjed az influenza s mint tudósítónk táviratozza, nem egy eset halálosan végződött. Most a városban nyolcezerből többen szenvednek influenzában.

— **Hegyi Antal elővezetése.** *Csongrádi* levezetők ma részleteket küld nekünk *Hegyi Antal* plébános elővezetéséről, ami miatt ma tudvalegileg interpellációt terjesztett elő *Ugron Gábor*. *Hegyi* Antalt osztály-és felekezeti elleni izgatás és a csendőrség elleni rágalmazás miatt *Laurits Miklós* aljárásbíró szabályszerűen beidézte, de *Hegyi* nem jelent meg a kellő időben, hanem épp a hivatalos idő utolsó percében. Az aljáró figyelmeztette, hogy máskor pontosabb legyen, mire *Hegyi* ezt felelte: „akkor hát most elmegyek”. A bíró maradásra szólította fel, de *Hegyi* nem maradt s ezzel ment el, hogy „vezetessen elő, ha mer”. Egy hét múlva az aljáró kézbesítette neki a „külbömbeni elővezetés terhe mellett” szóló idézést s az esetleges elővezetés céljából megkezdte a csendőrséget. Az őrmester odaient *Hegyi* nek hogy ne csináljon botrányt, hanem menjen be önszántából a járásbírószághoz. *Hegyi* visszaient, hogy nem megy. Erre a csendőr-őrmester természetesen felkereste a pátert és felkérte, hogy engedelmeskedjék az idézésnek. Hiába, *Hegyi* kijelentette, hogy még a karhatalomnak sem enged. Az őrmester természetesen hozott három csendőrt s újból felszólította *Hegyi* t, hogy induljon, amely esetben ék nem is fogják kísérni. *Hegyi* azonban botrányt akart provokálni, elkezdett a csendőr-őrmesterrel gorbombáskodni, a csendőrieket utálgatta s szitkozódott. Ekkor megfogták és vitték. A piacon keresztül kellett menni, de *Hegyi* hiába ordított, a nép nem kelt a védelmére. Így vitték a járásbírószághoz, ahol ismét leirhatatlan botrányt csinált, káromkodott, szitkozódott, elannyira, hogy ki sem lehetett hallgatni. A járásbírósnál az esetről rögtön jegyzőkönyvet vettek fel s ekkor kitűnt, hogy az őrmester még arra is megkérte *Hegyi* t hogy fogasson be s hajtasson egyedül a hivatalba. *Hegyi* az aljáró 20 korona rendbírásággal sutotta durva viselkedésért, mert az aljárónak, magából kikelve, azt kiáltotta, hogy nem az igazságnak, hanem a zsidó liberalizmusnak eszköze. *Hegyi* még hívei is ellélik *Csongrádon* botrányos viselkedésért.

— **A világ központja.** Hol van a világ közepe? *Hay* az észak-amerikai Egyesült-Államok külügyi államtitkára tegnap megfelelt erre a régi fogas kérdésre. *Hay* azt mondja egyik jelentésében, hogy a világ tevékenységének központja az amerikai piac. Ha talán e perében még nem az, nos, nemokára azzá fog lenni. Minden más országban öblös frázisok kíséretében jelezte volna ezt az örvendetes családi eseményt az ide vonatkozó kereskedelemügyi miniszter. Amerikában elfért ez a kijelentés egy egyszerű bővített mondatban. Mint ahogy ott minden egyszerűen tárgyalnak és eselkednek meg. A nőhíj *Jayne* egykoron rőpiratot írt ily egy. erü címmel: *Common sense*. S ez a kevésapu rőpirat azóta is dogmája az Uniónak s tökéletesen kifejezi az amerikai szellemet és jellemet. Ettől a dogmtól éspótt sem távolodtak el az amerikaiak, a muló imperialisztikus áramlatot itt bátran mellözhetjük. Ellenben megfogadták a régi bölcs tanítást: *mentül kevesebb közeg, mentül több business*. Az amerikai államférfiu tütyül arra, amire az európai államférfiu büszke: a politikai taktikajátékra és a közjogra. Az óriás államszervezet még csak nem is egységes, sem alkotmányában, sem közjogában, sem fejben. Még nyelve is kölesözött nyelv. Összetartja az amerikai idea, amelyet az öreg *Fayne* oly szépen, oly egyszerűen megírt. Nem politizál: jár a business után. S ma elmondhatja, hogy központjává lett a világ tevékenységének. Ez is valami.

— **Elhunyt francia akadémikus.** *Párisban* tegnap elhunyt *Bornier Henri* költő és drámaíró hetvenhat éves korában. Drámáit nagy sikerrel adták a francia színpadokon. Nálunk kevésbé ismertek a munkái. Tagja volt a francia akadémianak és tisztje volt a becsületrendnek.

— **A rendőrkapitány ur títka.** *Charles Meyer*, a lyoni rendőrkapitány hirtelen beteg lett és ez nagy bajt hozott a fejére. Vadászaltist volt egykor, s hogy igen diszes állásra küzdötte fel magát, és csak jó intelligenciájára vallott. Ezt a jó tulajonságát aztán használta is nagy buzdogsággal. Amikor nemrégiben megbetegedett, *Marty*, a titkára helyettesítette. *Marty* egyszer csak üzen a főnökének, hogy szükséges van az iratszékény kulesára. *Meyer kapitány* azt üzeni vissza, hogy nincs kules, elvesztette. A páfret erre lakatossal törteti fel *Meyer* szobájának az ajtaját, s ehhez az aktushoz tananak a beteg is elhívatta. A rendőrkapitány ekkorra már a kulcsokat is megtalálta, de mindjárt el is sietett. Azt mondta, hogy nagyon rosszul van. A szekrényt aztán felnyitották és ugyancsak meglepő holmikra akadtak benne. Garmadaszám hevert ott a levél, újságoknak szánt kézirat, amelyekből kitűnt, hogy Franciaország második városának rendőrfőkapitánya a reakcionáriusok pártjával cimborál, s ő szolgáltatta nekik az anyagot a kormány támadására. Az egyik szekrény

kettős fenekében egy mikrofonokkal teljesen felszerelt elektromos telepre akadtak, amelynek huzala a plafonokon és a falakon át a páfret és helyettese összes lakosztályaiba szolgáltak. Még a hátszobába is elért a telefonhuzal. Ilyen módon a kapitány ur állandóan kikémlelte fölébbvalóinak minden szavát és hamarosan továbbadta a kormány ellenségeinek. Mit tehetek erre *Meyer* rendőrkapitány? Egyelőre elcsapott. De nagyon valószínű, hogy be is csukják, ha meggyógyul. A hatalomnak pedig vége. *Meyer* ur nem parancsol többé egy kétezer feji rendőri szervezetnek.

— **A sóki harang.** A kecskeméti vakok intézetébe hozottak a sóki pusztáról egy apátlan-anjátlan szegény parasztyereket, akik az árvaságon kívül az örökös vakság is sújtott. De a fiu schogysem érezte jól magát az idegen helyen. Pedig hívták a pajtásai, hogy játszszejek velük, a tantói becézgették, hogy elfeledje a sok baját. A fiu csak nem akart felderülni. Komoran, szomoruan üldögélt, egymagában félrevonulva a pajtásaitól. Es amikor este megszólalt az intézet közelében levő templom harangja, keserves könyök eredtek az árva gyerek kiáradt szeméből. Kérdezték a baját, — nem felelt. Csak szomorkodott, meg sirt. Egyszer aztán az igazgató nagyon a lélkére beszélt a funak:

— Látod, itt van enni-inni való, játszópajtásaidal mulathatsz; tanítunk mindentélére, hogy megélhess a magad kenyérén, hogy ember legyen belőled...

Az igazgató szavába belezengott az esti harangszó. A fiu megint sirásra fakadt és megmeგრადuló ajkai közül akadozva szakadtak a szavak:

— De másképp szól a sóki harang!...

— **A mártir.** *Megrázó* eset ejtette tegnap emlétkébe egyik *potsdami* vicinális utasait. Egy fiatal örült leány, akit ápolónője *Wörshofen*ből elmeogyógyintézetébe kísért leugrott a robogó vonatról. Azonnal utána ugrott a lelkiismeretes ápolónő, de szerencsétlenségére a vonat alá került, amely a balkarját és jobb kezét leszakította, azonkívül pedig fején és derekán is súlyosan megsebesítette. Az örült leánynak éppen semmi baja sem esett. A szerencsétlenül járt ápolónő, bár sérülései súlyosak, valószínűleg életben marad.

— **Öngyilkos bankár.** *Berlinből* táviratozzák, hogy *Möling A.*, hannoverai bankár, Gothában megmérgezte magát, szerencsétlen gabona-spekulációk miatt. *Möling* nemrégiben átvette a köningsbergi városi sorsjáték rendezését, amelyben a város 800.000 márkával volt érdekelve, a német birodalmi bank pedig egy negyed milliárd márkáig vett részt benne. A bank befektetése azonban megtérül.

— **Csalás egy malomnál.** Nagy visszaélésre jöttek rá a múlt hetekben a budapesti gőzmalmai részvénysárságnál. A malom hatalmas exportüzletet tart fenn a külföldi nagy államaival. *Knorr Elek* pénztárnok volt a külföldi váltók kezelésével megbízva s a váltók értékesítésénél a számlákat két példányban írta. Ezt használta fel azután visszaélésekre. Külföldi kommitensnek rendes árfolyamu számlát küldött, a saját könyvébe pedig kisebb árfolyamot vezetett be. Kilenc esztendő alatt, ameddig a pénztáros ezt a differenciális számadást üzte, ez a különbözet mintegy 120.000 koronát tett ki. Az igazgatóság véletlen folytán jött rá a sikkasztásra. Egyik cégvezetőnek feltűnt az angol pénzgység aracsony árfolyama. Utánaient a tőzsde hivatalos árjegyzésének s bámulva tapasztalta, hogy az elkönveit árfolyam sokkal kisebb, mint a tényleges s miután a pénztáros megkérdezése nélkül megvizsgálta annak pénztárkönyvét, látta, hogy a pénztáros az árfolyamokat rendszeresen kisebbítve könveite el. A cégvezető értesítette az igazgatóságot fölfedezéséről s ez azonnal elrendelte a vizsgálatot. Kérdőre vonták a pénztárost és ő felvilágosított a kart adni az ügyről de maga is annyira belezavarodott az adatokotba, hogy végre is be kellett ismernie, hogy a két számla közötti különbözetről eredő összeget saját céljaira használta föl. Az igazgatóság azonnal jeltíggeszette állásától. *Knorr* tizenkét esztendő óta volt a malom szolgálatában. — Az első budapesti gőzmalmai részvénysárság kijelenti, hogy a kár, mely 120.000 koronánál jóval kisebb, teljesen megtérült részint készpénzben, részint biztosíték adásával. A hűtlen tisztviselőt elbocsátották, de ellene büntügyi feljelentést nem tettek.

— **A hirdetés haszna.** Az újsághirdetés hasznáról igen érdekes adatokat szolgáltat *Mosse Rudolf* hirdetési irodájának most megjelent katalógusa, amely immár a harmincegyedik évfolyamában van. A katalógus becses tanácsokkal szolgál a hirdetőknél, közli a legjobb reklámokat, a hirdetési árszabások megállapítását s az összes nagyobb lapok címét. A katalógusnak e mellett más praktikus célja is van, irómappa és naptár ugyanis, amelynek az összeállításá méltó a kitűnő hirdetési iroda megállapodott hírnevéhez.

(x) **Rivóli** fényképezési műterem (Kerepesi-ut 30.) szabadalmazott művilágításnál készült fényképei ugyanolyanok, mint a nappal készülték. Ez az érdekes újítás különösen azokra nézve fontos, kik mennyasszonyi, báltoilettekben, vagy jelmezekben óhajják magukat az esti órákban levétni.

(x) **Kérjünk mindenütt Emke-gyujtót!**

Wekerle felolvasása.

Budapest, január 30.

Nagy és előkelő közönség gyűlt ma össze a pénzügyi tisztviselők körében, hogy meghallgassa Wekerle Sándornak, a közigazgatási bíróság elnökének, felolvasását. A kiváló államférfi a *Társadalmi öntevékenység* kérdését választotta tárgyalás, nagy apparátussal látogatta meg, ez aktuális és nagy horderejű kérdés minden részletét. Beszédét Wekerle Sándor így kezdte:

Tisztelt Uraim! A népek vagyonának jelentékenny részét az erkölcsi emelkedettség és a szellemi tőke, a műveltség képviseli. A szakbeli műveltséget valóságos, a gyakorlati életben is hasznosítható vagyonelemnek kell tekintenünk. Relatív becstérték-összegekben bajos ugyan kifejezni, leltározni sem vagyunk képesek, de a gyakorlati életben érvényesített szakműveltség mégis olyan tőke, mely a legdusabb kamatokat hajtja.

Hazánk anyagi javai 1867 óta alig gyarapodtak oly mértékben, mint szellemi kínosai és ezek között főleg azok a gyakorlati ismeretek, melyeket gazdasági életben oly dusan lehet kamatoztatni. A vasuti, a posta és távirati, a mérnöki szakismeretek, a pénz- és hitelviszonyok terén széles körököt átölő szakismeretek annyira kifejlődtek, hogy e tekintetben hazánk a legelőhaladottabb nemzetek színvonalán áll. A pénz- és hitelviszonyok szakértőivel, a fejlődött szakismeretek képviselőivel állók szemben és az önökben rejlik, önök által képviselt szellemi tőkére appellálók, midőn pénz- és hitelviszonyainkról egyetmást el akarok mondani, néhány oly ideát felvetni, a melyeknek a gyakorlati életbe való átvitele az önök emimensz főladata. Ama nagy ideának gyakorlati alkalmazását kívánom néhány vonatkozásban előadni, mely a társadalmi öntevékenység alapszik. Azt a nagy igazságot akarom újból és újból megvilágítani, hogy nem a véletlentől, nem a konjunkturától, nem is az államtól, vagy egy harmadik faktortól kell és szabad a gazdasági haladás feltételeit várunk, hanem saját tevékenységünkkel kell a haladás és fejlődés kellőket megteremtünk.

A vezérő politikusoktól megkívánhatjuk ugyan, hogy irányítsanak a konjunkturák kedvező kihasználására, hogy felkeltsék a gazdasági érdeklődést, hogy megerősítsék és folyton ébren tartásák azt, hogy a különböző gazdasági ágazatoknak jobbra csak látszólagos ellentéteit elsimítsák és kitérésre jutni ne engedjék. Az államtól és törvényhozástól viszont elvárhatjuk, hogy könnyítő és biztosító törvények által szabja meg a gazdasági tevékenység körét és feltételeit, de a felállított kereteknek csak önmagunk adhatjuk meg az igazi tartalmat.

Különösen a pénz- és hitelviszonyok körében csakis az öntevékenység az melytől a siker biztosítása, a tevékenység módosztatnának megállapítása, a bajoknak szanálása s az esetleges visszaélések megtorlása várható.

A pénz- és hitelviszonyokat közvetlenül érintő törvények, a váltó- és kereskedelmi jogok, a gyakorlati élet mezéjéről érett gyümölcsöként kerültek a törvényhozások termeibe. A törvényhozás alig is tehet mást, mint egyszerűen regisztrálta a szokásokat, úgy hogy minden kereskedelmi jog ma is tág tért nyit a kereskedelmi szokásnak s ezáltal a gazdasági élet folyton változó fejlődésének utját szabja meg az igazságszolgáltatásban. Tovább megyek s azt merem mondani, hogy még a bajok szanálásában, a visszaélések orvoslásában is jelentékenyebb szerepe van az öntevékenységnek, mint az állami törvények intézkedéseinek. A legjelentékenyebb intézkedések, melyek a gazdasági életet előre vitték és fejlesztették, a kor és tudomány nagy vívmányainak gyakorlati értékesítését elősegítették, elősegítették a bajokból való kibontakozás utját, az öntevékenység szülöttei. A visszaélések orvoslásánál és megtorlásánál is azt tapasztaljuk, hogy a pénz- és kereskedelmi világ rendszerint már réges-régen megtorlotta és morális halálra ítélte a visszaéléseket akkor, mikor a büntető igazságszolgáltatás szerepe kezdődik. Ha ezekből az előzményekből levonom a tanulságot, arra a következtetésre kell jutnom, hogy a cselekvés-szabadság megővése érdekében csak az elkerülhetetlen szükséges körre kell a törvényhozás intézkedéseit szorítani, úgy hogy tehát a pénz- és hitelviszonyok ügyeinek közelebbi rendezését az öntevékenységnek kell fenntartani. Az is önként folyik az előbbiekből, hogy miután a pénz- és hitelviszonyok nem külön tagolt egészeket képeznek, hanem a közélet viszonyaiban gyökereznek, az öntevékenységnek a szűkebb értelemben vett magánérdek körén túl a közviszonyokra is ki kell hatni, az érdeket körölköben pedig saját és az ezzel összefüggő kör érdekében oda kell hatniok, abban kell közreműködnie, hogy a különleges szakértelem terjedjen, szoliditás és realitás gyökeret verjen, a működés legális térer maradjon, a bajok szanáltsanak, a visszaélések or-

vosoltassanak, sőt meg is toroltassanak. Csakis az öntevékenység színelése képes a plauzibilitás színelését adni oly irányu követeléseknek, aminekkel ma minduntalan találkozunk, hogy tudniillik mindig és mindent a törvényhozás szabályozzon. Nekem erős a meggyőződés az az újabb kor gazdasági fejlődéséből meritem erre nézve a bizonyítékokat, hogy a legtöbb esetben, a legtöbb vonatkozásban az öntevékenység sokkal nagyobb sikerrel állja útját minden irrealitásnak, sokkal inkább kielégíti a gazdasági igényeket, sokkal jobban egyenlet a biztos fejlődés utjait, mint bármilyen törvény, vagy állami intézkedés. A pénz- és hitelviszonyok történetének sőtét pontjaira jobbra az állami patrocínálás korára térnek az államok beavatkozásával kezdődnek s a bankok tulságos állami igénybevételére vezethetők vissza.

Ki ne emlékeznék a mult századból a francia merkantiliztának állami patrocínálás alatt inaugurált s nagy katasztrófákat előidézett vakmerő vállataira? Ki ne azokra a tökégyűjtési kísérletekre, amelyek a mult század második felében állami kezdeményezésre indultak meg s az első pénzügyi megrázkódtatások homok-talaján megfeneklettek? Ki ne emlékeznék arra, hogy az angol bank-akta felfüggesztését is az állami beavatkozás, az állam általi tulságos igénybevétel idézte elő?

Ezzel szemközti világosan konstatalható, hogy az egészséges öntevékenység még az állami intézkedések ellenére is utat nyit az egészséges haladásnak. A pénzt mint értékmértőt nézve, a magántevékenység megdönti a tartalom nélküli állami pénzek becstét s nem a külső jeleket, hanem a nemes fémeket teszi ipari pénzzé. Nem az államok külső logirozását, hanem azok belbecstét tekintti értékmérőnek, sőt az állami intézkedések ellenére, a valutát is maga állapítja meg s az aranyat egyedüli nemzetközi értékmérővé teszi, úgy, hogy az államok szerepe csak is e gazdasági jelenségek regisztrálására, az elhaló értékek becslésére átmeneti galvanizálására szorítkozhatott. A magántevékenység a gazdasági élet alapvető kelleke; törvénynek a szükséglet és fölösleg, a kereslet és kínálat törvényének hatása alatt áttöri e nemzetközi határokat, a vámsorompók által nem korlátozható legjelentősebb árut — a pénzt — nemzetközi áruvá teszi, miáltal inaugurálja a hitel-gazdaságot, megteremti azt a nagy világ-gazdaságot, melynek kényszerítő törvényeit feltartóztatni nem lehet, amelyek keresztül törnek minden ellenkező törvényt és intézkedést, amelynek hatása alól sem állami, sem magán gazdaságot kivonni nem lehet. Azért említem fel, t. uraim, ezeket a mindannyiak által különben igen jól ismert igazságokat, mert a logika egyenmi következtetéseivel, ezekből vonom le teteleimet.

Első tétel az: *hogy az államnak közgazdasági szerepe, a most szóban forgó pénz- és hitelviszonyok szabályozása körül, sokkal kisebb jelentőségű, mint volt az előtt, mert törvényeivel kevésbé tud határokat szabni, kevésbé tudja irányítani a világ-gazdasági törvények érvényesülését.*

Második tétel az az elsőtől folyik s az: *hogy ezek a törvények vagy egyéb intézkedések nem állhatnak ellentétben a világ-gazdasági törvényeivel s nem azok megbíusítására, hanem természetesen, a helyi érdekeknek megfelelő érvényesülésére kell, hogy irányuljanak.*

Harmadik és pozitív tétel az, hogy nemcsak a törvények óvják meg a gazdasági szabadságot. A gazdasági élet hullámzó menetében két nagy kelleke van a haladásnak. Az egyik a szabadság, a másik a folyton változó viszonyokhoz való alkalmazkodás. A gazdasági tevékenység a legkevésbé alkalmas arra, hogy törvényes intézkedésekkel szabályoztassék.

Azt az ideát szeretném megerősíteni a köztudatban, hogy a gazdasági életben a vám- és hitelviszonyok körében csak az elkerülhetetlen szükségéseket bizzuk a törvényekre, míg a rendes napi teendők körében megoldható dolgokat bizzuk az öntevékenységre. Azt az ideát szeretném érvényesítve látni, hogy a gazdasági életben a cselekvési szabadság, a gazdasági fejlődésnek nélkülözhetetlen előfeltétele. Ne kísértse senki egyre azok a törekvések, melyek egy-egy fölmerülő baj, vagy visszaélés esetén, mindjárt törvény útján akarják szabályozni mindent. A külföldi példákra való hivatkozás e térer sem mindig találó, mert helyenként változók a viszonyok, mások a megóvándó érdekek. Egy-egy takarékpénztár bukása még nem elég ok arra, hogy a takarékpénztárak ügyét törvényileg szabályozzuk, egy-egy biztosító-intézet inszolidsága nem elég, hogy a többit is békába verjék. Az öntevékenység oldja meg a legtöbb kérdést!

A hatalmas tanulmányt mindvégig feszült érdeklődéssel kísérte a hallgatóság, amelynek sorában a fővárosi pénzügyi számos kitünősége jelent meg. S mikor a felolvasás végét ért a közönség lelkes tapsokkal és éljenzéssel adózott az illusztris felolvasónak.

Dióssy főhadnagy vallott.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, január 30.

Dióssy főhadnagy, aki Székesfehérvárról ellopott ezredének a kasszáját, — mint már röviden említettük, — bevallotta bűnét. A könnyelmű ember a legvégső pillanatokig tagadt, szinte vakmerő cinizmus-sal utasította vissza a gyanút; de végre is megtört a bizonyítékok sulya alatt és beismerte a kasszaráblást. Most már várja a büntetést, amely sújtani fogja, sőt már arról az időről ábrándozik, amikor kiszabadul a fegyházból és új életet kezd egy új világban.

A kasszatólva főhadnagy a Margit-kört 85-ik szám alatt lévő katonai fogház egy másodemeleti cellájában töltötte napjait, amióta letartóztatták. Jelek Károly százados hadbíró minden áldott nap maga elé citalta Dióssyt, aki mint vizsgálati fogoly, uniformisban jelent meg előtte s szép szóval igyekezett a lelkére beszélni, hogy vallja be a bűnt, amelyet elkövetett. Ámde Dióssy egyre csak ezt hangoztatta:

— Ártatlan vagyok, áldozata egy végzetes tévedésnek.

A vizsgálat azonban egyre több terhelő bizonyítékot halmozott egybe a főhadnagy ellen. Rájöttek, hogy Dióssy január 6. 7. és 8-ikán nagy összeg pénzeket adott különböző helyeken postára, különböző címekre. Amikor erre nézve kérdőre vonta a hadbíró, nagy lelki nyugalmat színlelte felett:

— Hiszen azt a pénzt egy budapesti barátomtól kaptam. Sajnos, a nevét nem árulhatom el, szavam tiltja.

Elő is mutatott Dióssy főhadnagy egy távirati blankettát, amelyet december vége fele adtak föl Budapestben. A blankettán ez volt:

Kivánságod teljesül, néhány nap mulva megkapod a kívánt tízezer forintot.

Kiderítette azonban a vizsgálat, hogy a főhadnagy Szilveszter napja előtt — amikor az ezred kasszáját ellopták, — három nappal Budapestben járt s ezt a táviratot maga adta föl, hogy az esetleges gyanut magáról elhárítsa. A központi táviróhivatásban megtalálták a *sürgöny eredetjét, amely minden kétséget kizárólag Dióssy kezeirésze.*

Konstatálta a vizsgálat, hogy a főhadnagy január 6-8-ika között Szent-Mihályurón, Érsekújvárról és Budapestben körülbelül nyolcezer forintot adott postára, különböző címekre, különböző városokba. Kisebbs-nagyobb összegek tették ki ezt a nagy összeget, amelyet a kasszatólva nyomozott adósságainak kifizetésére fordított. Dióssynak ugyanis nagyon sok olyan adóssága volt, amely miatt rangját elvesztette volna s ebből a kellemetlen helyzetből akart a loppott pénzzel kimenekülni. A vizsgálatot vezető hatóságok megszerezték az elküldött pénzekről szóló postautalványokat, sőt a felektől bekérték — amennyire lehetett, — az utalványok szelvényeit is. Ezeket mind felmutatta a hadbíró Dióssy főhadnagy előtt; neki azonban mindenre volt ügyes kifogása. Ugy látszik, cellájában készült az ilyesféle meglepetésekre.

Körülbelül négy-öt nappal ezelőtt Dióssyt ismét maga elé hívatta a hadbíró.

— Ismerje be bűnét; — mondta neki — könnyen nyitna a lelkiismeretén, ugys hiába tagad már.

Dióssy még ekkor is nagy indignációját utasította vissza a gyanúsítást és egyre ártatlanságát hangoztatta. Ekkor állott elő a hadbíró a legsúlyosabb bizonyítékkal.

Szent-Mihályurón ugyanis megtalálták a szemelt közzött azt a három takarékpénztári könyvet, amely az ezred ellopott kasszájában volt. Amikor ezeket meglátta Dióssy főhadnagy, elsápadt s reszkető hangon mondta:

— Nem tagadhatok tovább... beismerem, hogy bűnös vagyok.

Elmondta azután részletesen a lopás körülményeit is. Sok adósságot csinált — mesélt — s a családjá már több ízben rendezte vagyoni viszonyait. Az utóbbi időkben megint felszaporodott az adóssága, de családja most már tudni sem akart a rendezésről. Az a veszély fenyegette, hogy ott kell hagynia a katonaságot.

Akkor támadt — körülbelül négy héttel a terv kivétel előtt, — az a gondolata, hogy ellopja az ezred kasszáját. Folyton figyelte, hogy mennyi pénz van az ezred pénztárában s amikor látta, hogy a benn lévő összeg elég lesz adósságai kifizetésére, elkövette a lopást.

Dióssy főhadnagy beletörődött már sorsába s a fegyháznál folyton a möllersdorfi katonai fegyház viszonyai felől kérdezősködik. Abban a hitben él, hogy két esztendő mulva megszabadul, pedig ebben csalódik, mert bűnére legkevesebb nyolc évi fegyházat ír elő a katonai büntető törvénykönyv.

Suliguli.

Réthy bácsi, a parasztlalok pártalan ábrázolója, nagy kupec-talented volt. Mindennel kereskedett, ami keze ügyébe akadt. Jó ideig kocsiszárná vásárolt szénát a szénátéren s porcióba kötve adott túl rajta.

Ezen a téren egy másik nagyírú színművész veszedelmes konkurrenciát csinált neki. Réthy koma kénytelen volt más jövedelem után nézni. Akkoriban rá is fért. Hatvan pengő forint havi fizetése volt az első műintézetnél. Megjegyezzük, Jókainának se volt több.

A nagyírú parasztszínész Suliguli ásványviz elhelyezésére szerzett valamiképp megbízást. Ezen a téren igen szép sikerei voltak. Minden ösmerősére vásárolt egy-egy ládával. De üres óráiban a zöldbéli korcsmárosokat is felkereste. Roppantul jel tudta diésni a Suligulit.

— Ennél fájnabb ásványvizet Mózsos sem faksztott a sziklából. Pedig az tudta, hogy mi a jó.

Egyszer Kóbányára rándult ki, hol nagyon ajánlották neki egy magyar korcsmárost. Réthy bácsi beállított hozzá és félre hívta egy barátságos szóra.

— Mi a becsületes neve? kérdezte a korcsmáros.

— Réthy Mihály.

— Réthy? Ejnye, nem rokona annak a híres színésznek?

Réthy az üzlet érdekében jónak látta megörizni az inkognitót. Hátha színésztől nem vásárolnak Suligulit.

— De igen, mondotta, valami atyámfia.

— No ennek örvendek Hej, de jeles egy színész az!

— Igen, azt beszélük . . .

— Mit, beszélük? En magam láttam a minap a Nemzetiben. Ott voltunk mindnyájan. Anyjuk, gyere csak ide. Ez a becsületes ember rokona Réthynek. Andris fiam, nézd meg jól, ugy-e, hogy jormit hozzá?

— Andris helybenhagyta.

— Egészen ilyen forma.

Aztán az egész család neki állott magasztalni Réthyt.

— Tudja, lelköm, a Vén bakancsost adta, azt láttuk tőle.

— Hej, jó uram, sohase felejttem el, ha száz esztendeig élnék sem.

— No már egyszer magam is megnéztem, mondta Réthy bácsi.

— El ne mulassza semmiért, biztatta a korcsmáros. Tudja, mikor az kijön ócska katonasípkával s félreccsapja a makrapipát a szájában . . . Soha olyat! Így állott la. Ugy-e Andris?

— Hát még mikor a rigmust mondja! — magyarázta Andris.

— Es miket csinált a vörösrú korcsmárossal! — tódította az asszonyság.

Szóval, eljártak Réthy bácsinak a Vén bakancsost eleitől-végig. Főóráig magyarították neki, hogy milyen iszonyu nagy színész az a Réthy. Majd lement a könyökükről a bőr a sok magasztalástól. Ot magát szóhoz sem engedték jutni.

— No ücsém, ha meglátja egyszer, eláll a szemé-szája. En mondom. Pedig hát csak ilyen hitvány forma ember, mint maga. Az ember egy garast nem adna érte, ha így látná, mint magát.

Réthy bácsi ezt is lenyelte, aztán megragadta a lelkes hangulatot, hogy a Suligulit berekomendálja.

— Nagyon fájn a víz.

— Suliguli? Kell a kutyának, — mondotta a korcsmáros, — mi már csak szárazon isszuk a bort.

— De nagyon olesó.

— A víz, — magyarázta a becsületes korcsmáros, — sohase olesó. Még akkor sem, ha ingyen adják.

Ennél a bölcs mondásnál többet Réthy bácsi nem tudott kivásalni lelkes imádóitól. De mikor elment, akkor is utána kiállották, hogy nézze meg a Vén bakancsost.

— Jó, jó, — morogta Réthy, — abbul én meg nem élek.

Es neki speciálisan igaza lehetett.

FŐVÁROS.

(*) Szabályrendelet a vizről. A főváros törvényhatósági bizottságának ma rendkívüli közgyűlése volt, amelyen kizárólag a vizszolgáltatásról szóló szabályrendeletet tárgyalta, ebből is csak azokat a szakaszokat, amelyekre nézve ellentétet merültek fel a főváros és a belügyminiszter közt. A miniszter kívánja, hogy a kedvezményes vízdíjakra igényt tartók közé vétsenek föl a közhatalok hivatalos helyiségeket, mert azokban nem laknak, nem főznek s így bennük a vízfogyasztás sokkal kisebb, mint a lakásul

szolgáló helyiségekben. Hasonlóképp kedvezményt kíván a miniszter a kaszárnyák részére is. A mai közgyűlésen Kassics Péter azt javasolja, hogy a kaszárnyáknak adjanak 20 százalékos kedvezményt, míg Sümei Vilmos a kaszárnyáknak egyáltalán való kihagyását kívánta. A többség elfogadta Sümei indítványát azzal, hogy a közhatalok részére adjanak 30 százalékos kedvezményt, a kaszárnyáknak pedig semmit se engedjenek el. A többi szakaszokat vita nélkül fogadták el a tanács javaslata szerint.

A napirend előtt Kassics Péter interpellált a pékműhelyek miatt és kikelt a VII. kerületi előjáró ellen, aki állítólag egy hivatalosan megállapított visszaéléssel szemben nyilvános hirdetőnyelben megdísértte a pékműhelyt. Az interpellációra a polgármester a legközelebbi rendes közgyűlésen fog válaszolni.

(*) Jegyzőválasztás. A VIII. kerületi bizottsági tagok tegnap esti értekezletükön egyhanglagon dr. Raisz Rezső tanácsjegyzőt jelölték az I-ső osztályú jegyzői állásra. E szerint eddig az összes balparti kerületek Raisz mellett nyilatkoztak.

SZINHÁZ, ZENE.

VI. filharmóniai hangverseny. A mai est, amelyen a Vigadó nagyszínházban a VI. filharmóniai hangversenyt tartották meg, dátuma lesz a magyar zene történetének. Mert ekkor adott elő először filharmónikusaink Mihalovich Ödön III. szimfóniáját (*Pathétique*), azt a hatalmas munkát, amelynek kültői szépségeit és mesteri koncepcióját a főpróba impressziói után, Abrányi Emil ragyogó tolla már lapunk mai számában ismertette. Jómagam már csak az est külsőségeinek lehetek a krónikása. A kitünős komponista, aki előkelő ízlésével teljes világi életében kerülte a népszerűség kényelmese országutját, megérte, hogy az egész közönség, mint egy ember ünnepelte géniuszának olyan megnyilatkozásáért, amelyben a vulgáris ízlésnek a kelendőség kedvéért semmi engedmenyt se tett. A régi, a hajthatatlan Mihalovich Ödön, művészi hitvallásának teljes fenntartásával, ma este lelkes tüntetésekre ragadta a közönséget, amelyet — sok évi rideg harc után — imhol, fölemelt magához. Nagy esemény ez, amikor a sokáig idegenül újszerű géniusz és a régi bálványaihoz ragaszkodó közönség végre találkozik: ilyenkor egyszerre válik népszerűvé az eddigelé magányos géniusz. Ezért lesz dátuma a magyar zene történetének a mai nap. Meg vagyok róla győződve, hogy, ha most az Operaház, amint ez különben is kötelessége, *Toldit* műsorába visszahelyezné, teli házak előtt játszanak a mester művét, akinek egyéniségéhez a közönség immár közel férközött. — Az óriási arányokban fölépített szimfónia előadása jó egy óránál tovább tartott és minden egyes tétel után meleg, intenzív tapsvihar zugott fel. *De alegro patetico* lendületes hangtata elragadtott, és a mesteri második tétel (a scherzo) után már kezdtek hívni a szerzőt, aki azonban meg nem jelent. A magyar funerals (a harmadik tétel) fenséges gyász-zeneje a bankóadás minden árnyalatát festi, a kitűnő jazzekléstől egészen a csöndes panaszig; utolsó akkordjának elhangzása után egy pillanatra hálós esend uralkodott az óriási teremben, majd viharosan tört ki a taps. A befejező IV. tétel után sokszor hívták ki a dobogóra a zeneköltőt, akinek tiszteletül egy óriási babérokörzort nyújtottak át. — Mint a hangverseny szolista, *Eibenschütz* Riza urbölg, a lipsei városi színház drámai primadonnája, lépett föl, akit a legközelebbi öt évre a müncheni Királyi Operaház szerződöttet. A szép művésznőnek átható, hajlékony, szép drámai szopránja van, amelynek különösen a felső regiszterre csillog és melegit. Nemes stílézzel énekelte el *Oceanből* az *Oceanáriát* és jóleső volt a meleg érzés, amelylyel a Leonora-áriát adta elő. A művésznőnek, aki gyönyörű organumát előkelő énektechnikával kezeli, igen nagy sikere volt. — Hallottuk még *Corneliusnak* a *bagdadi borbélyhoz* írt nyitányát, amelynek pazar hangszerelése *Liszt* Ferencétől való. — *Mendelssohn: Ruy Blas* nyitányát, azt a költői műremeket, amelyet igazán nem kell félhetnünk. — A föltétlen elismerés hangján kell megemlékeznünk a zenekarról és ennek kiváló dirigenséről, *Kerner Istvánról*, aki különösen a szimfónia betanításával óriási munkát végzett. A hangverseny után a ruhatárban a szokásos gladiatori játékok folytak le; a sebesülésekről nem kaptunk bulletint.

(G—ly.)

Bemutató a Várszínházban. A Várszínházban holnapután, pénteken, lesz a bemutatója *Ferenczy* Ferenc háromfelvonásos eredeti színművének, a *Bab-Idéleknek*. A darab fő női szerepét P. Márkus Emília asszony játssza, kivéle *Ligeti* Juliska, *Vizdriáné*, *Beregi*, *Rózsahygi* és *Gabányi* jutottak nagyobb szerepekhez. Jegyek a bemutatóra csütörtökig a *Nemzeti Színház* pénztáránál válthatók, pénteken pedig a *Vár-*

színházban. Ugy értesülünk, hogy a *Bab-Idélek* a jövő héten, hétfőn, a *Nemzeti Színházban* is előadásra kerül.

Jászai Mari Abbáziában. Jászai Mari asszony, aki influenza következtében két hétig a szobát volt kénytelen örizni, ma délután orvosa, dr. Irsai Arthur tanár, tanácsára üdülés céljából Abbáziába utazott. Ehhez az elutazáshoz egy este megjelenő láptársunk olyan kombinációkat fűz, amelyek nyilván téves értesüléssel alapsznak. Es tévedés az az állítás is, hogy Jászai Mari influenájának makacs természete következtében az ősi szezonig nem is játszhatván, már el sem bucsuzhat a Vigzsinházól, amelynek április 1-ig még tagja. Az igazság ebben a dologban a következő: Jászai Mari asszony már a *Hőbortos Márta* második előadásán is nagyfokú hulléssel játszott, de a kis darab váratlan sikere következtében, feledve baját, nagy önkézzel teljesítette kötelességét. A darab másnapra kitűzött harmadik előadását azonban már kénytelen volt lemondani, mert rekedtsége, amelyhez azután heves influenza járult, oly fokúvá vált, hogy orvosa a játéktól eltöltötte. A művésznő remélte, hogy pár nap alatt teljesen felépül, de amikor a hullés makacsabbnak bizonyult, levelet írt *Ditrói* Mór igazgatónak, amelyben jelentve azon való mély sajnálkozását, hogy egy szerencsésen indult darab a siker útján megakadt és konstátálva, hogy a Vigzsinháznak februári kötelezettségei vannak egy nagyszabású eredeti darab bemutatására, amelyben neki dolga nincs, kifejté, hogy sem művészi, sem egyéni lelkiismeretével nem tartja összeegyeztethetőnek, hogy egy nagy áldozatokkal vezetett magán-színházról nagy fizetést vegyen fel olyan másfél hó-spra, amelyben egyáltalán nem tehet az intézetnek semmiféle szolgálatot. Jászai Marinak a levélben kifejtett kérelme tehát az volt, hogy a Vigzsinház neki a január második felére és februárra esedékes fizetését ne utalványozza, de igenis adja meg neki a szerződészerű ellenszolgáltatást március hónapra, amikor a *Sötétség Hatalma* fő női szerepét kreálni fogja és a Vigzsinház közönségétől bucsút is vesz. Jászai Mari e levélben rendkívüli jellemvonás és csodás lelkiismeretesség tükröződik le. Amint a Vigzsinház igazgatótsága a levelet megkapta, *Faludi* Gábor igazgató tüstént felkereste Jászai Mari asszonyt és a leghizelgőbb nyilatkozatok közepette hárította el a művésznő ajánlatát, amelyet a Vigzsinház el nem fogadhat, mert büszkeség és tisztesség ez intézetre nézve, hogy híven teljesítse Jászai Marival szemben minden obligációját, valamint hogy Jászai Mari nemesen, fényes névvel és fényes művészzel szolgálta a Vigzsinházat. Maga *Faludi* kérte, azután a művésznőt, kövesse orvosa tanácsát, utazzék Abbáziába, hogy mire Tolstoj darabjának próbái megkezdődnek, ismét munkába állhasson. Így is történt. Jászai Mari asszony ma délután elutazott, az akut influenán már túl is van és pár hét alatt remélhetőleg friss egészségben tér vissza, hogy vigzsinházi szerepléséhez egy nagy arányu alakítással még újabb babérokat fűzzön és hogy e kedves színpadtól méltó módon elbucsúzzék.

Ocskay brigadéros a Vigzsinházban. A Vigzsinházban az utolsó próbák folynak az ideai színházi évad egyik legnagyobb érdekességű üdönságából, *Herczeg* Ferencnek *Ocskay brigadéros* című történelmi színművéből. A próbák az illusztris szerző személyes vezetés alatt folynak, aki maga is a legnagyobb gonddal vesz részt darabja rendezésében *Ditrói* művészeti igazgató mellett. Nem érdektelen, hogy az *Ocskay brigadéros*-ban vezetéses szerep jut a *Rákóczi-korszak* muzsikájának is. A darabban a következők zeneszámok fordulnak elő:

1. Rákóczi-nóta 1705. 2. Rákóczi siralma 1705. (mindkettő tárogatóval). 3. Tót népdal 1708. 4. Balogh Ádám nótája 1704. 5. Lavotta szerelme (rég magyar zene). 6. Erdélyi hajdu-tánc 1704. 7. Beresényi nótája (rég magyar zene). 8. Csánom Palkó 1704. 9. Régi magyar induló. 10. Magyar gályarabok éneke (rég magyar egyházi ének) 1674. A zenét *Kim László* tanította be a Vigzsinház színelvételének és zenekarának.

Herczeg új történelmi színművétől, amely *Sardos* szerző technikaival van megépítve, nagy színpadi hatást várnak. A cselekmény színhelyei is a legszínzertiebbek. Az első felvonás *Biber* püspök rezidenciájának egy földszinti ebédlőterében, a második felvonás *Léva* főterén, a történeti nevezetességű *Tisza-ház* előtt, a harmadik *Rákóczi* ideiglenes hadiszállásán, a negyedik végre egy leégett nyitramegyei faluban játszik. Megbízható forrásból értesülünk, hogy az *Ocskay brigadéros*-ból, a szerző határozott kívánságára nyilvános főpróba nem lesz s kizárólag a saját meghívott képviselői jelenlétében fogják megtartani.

Népszínház üdönsága. A Népszínház legközelebbi üdönságából, *Guthi* Somának és *Rákosi* Viktornek *Jupiter és társai* című énekes bohózatából megkezdtek a színpadi próbákat. A darabot, amelynek fő női szerepét *Kéry* Klára játssza, *Megeyeri* Dezső rendezi. Az üdönság, értesülünk szerint, február huszadika táján kerül bemutatásra.

** Pálmay Ilka újabb vendégjátékai. Pálmay Ilka, mint biztos forrásból tudjuk, a jövő hónap első felében újabb két estét át vendége lesz a Népszínháznak. A diva az igazgatóság felkérésére február 8-án a *Szép Heléna*, 9-én pedig a *Nebántsvirág* címszerepében fog ismét fellépni. Nem lehetetlen, hogy a diva ezenkívül még két estével töltsön meg vendégjátékait s ezekkel aztán véget érne Pálmay Ilka népszínházi buszuzodása.

** A postás fia új szereposztásában. A *postás fia* című angol operett estéről estére zsufolt házak előtt kerül színre, ami kétségtelen jele annak, hogy az angol operett hosszú ideig állandó műsor-darabja lesz a Magyar Színháznak. Az igazgatóság erre való tekintettel második szereposztásról gondoskodik, nehogy a darab előadásában valami fennakadás történjen. Az új szereposztás egyik vonzó érdekessége, mint értesülünk, hogy a címszerepelt, amelyet Sziklai igazai bravúrral játsza, Ledovszky Gizának osztják ki. Megemlítjük egyúttal, hogy a *postás fia* előadásaiban Boross Endre is, aki néhány napig beteg volt, holnapról fogva újra átveszi Stockfish szerepét, melyet a premiére-nem oly nagy tejszék között kreált.

** Powny Irén és Olga hangversenye. F. Powny Irén és Powny Olga dalestélyének, mely hétfőn, február 4-én lesz a Royal-szálló termében, a következő a műsora: 1. Mozart, kettős, Così fan tutte dalműből, 2. Glüek, Monologue et Air, Iphigénie en Tauride dalműből, 3. Beethoven, Andenken, Grieg, Unter Rosen; Goldmark, Der Wald und Dichter, 4. Delibes, kettős, Lakmé dalműből, 5. Kjerulff, Synnöve's Lied, Rubinstein, Asra; Brahms, Der Jäger. 6. Behrend, Daddy, régi angol dal; Mihalovich, Mir träumst; Sternfeld, Liebespredigt. 7. Brahms, Orgánydal, kettős. Jegyek a Harmonia zenemű- és zongorakereskedésben, Váci-utca 20. sz. kaphatók.

** Kury Klára bécsi szerződése. A *Reichswehr* című bécsi újság a következő budapesti táviratot közli: Kury Klára kisasszony, a budapestiek kedvence, márciusban egy bécsi színháznak itt úgy beszél, a *Carl-Theater* kötelékébe lép. Kury kisasszony teljesen bírja a német nyelvet s évek előtt már énekel Berlinben.

A bécsi újság budapesti távirata nyilván lapunk mai színházi rovatának arra a hírére vezetett vissza, amelyben megirtuk, hogy Kury Klára április havában egy bécsi színháznak lesz vendége. Mi azonban csak annyit írunk, hogy Kury Klára és a bécsi And der Wien-színház közt tárgyalások folynak a művésznő vendégszereplése iránt s ezt a hírlinket most is fenntartjuk. Sőt hozzátehetjük, hogy a bécsi színház és a művésznő közt csakis a darabok megválasztásának kérdésében van még eltérés, amennyiben Kury Klára határozottan ragaszkodik ahhoz, hogy azokban a darabokban játszassék, amelyeket már mai színházi rovatunkban felsoroltunk. Arról azonban, hogy a művésznő Bécsbe szerződjék, szó sincs és nem is volt.

** Műsorváltozás a Várszínházban. L. Fáy Szeréna asszony betegsége miatt holnap, csütörtökön este, a Várszínházban az előre hirdett *Medea* helyett három egyfelvonásos kerül színre, még pedig: A misztér előszobájában, a Szikra és a Virágakadás.

** Elmaradt főpróba. A Népszínház a holnapután, pénteken, bemutatóra kerülő új operettjéből, A modellből, Z. Bárdi Gabi gyöngékedésére való tekintettel nem tart főpróbát. A mai házi főpróbán a gyöngékedő művésznő, aki egész betegsége alatt nem hagyhatta el a szobát, résztvett.

** Az Uránia-Színház újdonsága. Ifj. Hegedüs Sándor készülő új művéhez: *Ameriká-hoz*, ma érkeztek meg az új mozgó lényképek az amerikai Edison-társaságtól. Legkiválóbbak a kakas-viadal és a boxer-viadal képei, valamint a néger-tánc és Edison-mester munkája közben. A mű három felvonása egyébként igazán amerikaiais változatosságot mutat. Az első felvonásban *New-Yorkot*, a másodikban *Boston*, a tudományok városát, valamint Chikagót és az óriási gyár-városokat látjuk sorra. Végül az utolsó felvonásban Amerika ósvadonjait szemléljük. Minden részében az eleven amerikai élet lüktet Hegedüs darabjában, melynek sikere érdekében a színház mindent elkövet. A mű első előadása valószínűleg a jövő hétre várható.

** A belgrádi Sandrock-botrány. A bécsi újságok még egyre foglalkoznak a Burg-színház volt drámai hősnőjének, Sandrock Adél kisasszonynak belgrádi botrányával, amelyről mi is megemlékeztünk. Azt a kérdést igyekeznek tisztázni, vajjon csakugyan Sandrock kisasszony szökött-e meg az impresszáriója elől, vagy pedig megfordítva, az impresszárió Sandrock kisasszony elől. Egyik bécsi újság azt a pikantiat közli, hogy Sandrock kisasszony a szökését megelőző este impresszárióját a belgrádi rendőrség segítségével zár alá akarta tétetni, ami azonban nem sikerült neki. Ugyanez az újság azt a felmerült hírt is közli, hogy Sandrock kisasszonynak „hirtelen elutazása” a művésznőnek „egy gyöngéd szívbeli ügyével” függ össze. — Legújában Sandrock Adél nyilatkozik a Berliner Börsen-Courir-ban s kijelenti, hogy azért utazott el hirtelen Belgrádból, mert Schiller igazgató is tudta, hogy szerződés köti wiesbadeni és brombergi vendégszereplésekre, de amugy sem akarta nevével fedezni az igazgató pénzszekulációját.

** Kury Klára népszínműben. Blaha Lujza asszony gyöngékedése következtében a Népszínház legközelebbi két népszínmű előadásában, mint már megirtuk, Kury Klára fogja játszani bokorgrófsz szoknyájú főszerepeket. A művésznő szombaton délután *Sárka* Erzsikéjét és vasárnap délután az *Igyenlők* Kis Sáriját fogja játszani. A két népszínműből most erős próbák folynak a Népszínházban.

** Színészházasság. Kardos Ede, a győri színház tagja február 12-én esküszik örök hűséget Dobó Sáriának, Dobó Sándor győri színigazgató leányának.

** Vidéki színeszet. A vidéki színházak közül Kövessi Albert kecskeméti színtársulata mutatta be legelőször Dumas *Tekelő* apját. A darabnak rendkívül nagy hatása volt Kecskeméten is, amiben nagy része volt Csiszér Kálmánnak, aki a címszerepelt kitűnően játszotta. Nyílt színen is többször megtapsolták.

** Gyermekehngverseny a Telefon Hírműdö-ban. A Telefon Hírműdö ma délután 5 órakor — mint minden csütörtökön rendszeren — gyermekehngversenyt rendez a kis előzetők szórakoztatására. Közreműködésüket megígérték: Margó Zelma és Pugin Leona urnók, Dajka Balázs, Oldh Lajos és Pápy Lajos urak. A hngversenyt Zörgő bácsi rendezi. — Este a Telefon hírműdö összes állomásain a magyar kir. Operaház előadása lesz hallható, a *Sarolta*. Erkel Ferenc vig operája. Az operaelőadás után az est folyamán érkezett híreket olvastatja fel a szerkesztőség, annak végével pedig még 11 óráig *csigányzene* lesz hallható a kagylókon keresztül, melyet az Emke és az Elite kávéházból közvetít a Telefon Hírműdö.

A Nebántsvirág századszor.

— A Népszínház mai előadása. —

Budapest, január 30.

A Nebántsvirág századik előadása, amely ma este folyt le a Népszínházban kedvező alkalom arra, hogy egy nagyon aktuális téma, az operett elhanyagolásának a lehangozó témája fölött, elmékedjünk egy kissé...

A magyar operett-színpad megdöbbenő dekadenciába jutott az utóbbi években. A szubtilis finom francia operett, amelynek éppen a Nebántsvirág egyik legklasszikusabb produktuma, letört és helyét egy ostoba, tartalmatlan műfaj foglalta el, amelyben a művészi alkotások helyét az akrobataság, a szív és a szellem helyét a lábszárak foglalták el.

Valósággal ott tartunk, hogy alig járunk magasabb igényekkel operett-színházainkba, mint az orfeumokba s a színpad deszkái és az orfeum pódiumok határai annyira eltolódtak, hogy nem tudjuk többé meghatározni, hol végződik az egyik és hol kezdődik a másik?

A színpad oly mérbetelent távolban áll a pódiumtól, hogy a határvonalat nagyon könnyű lenne visszaállítani, ha az izléstelenségnek ez a zavara nem lopódzott volna bele nemcsak a közönség, de maguknak a színházi embereknek is a felfogásába és nem mételezte volna meg az izlést úgy itt, mint ott.

Meglepetéssel hallottuk a napokban egy ismert írónak és színházi embernek a következő kijelentését:

— Az operett-színháznak előbb-utóbb orfeummá kell alakulnia!

Oh, Galathea, Euridike, Szép Heléna, Brulotte, Manda, Marplaine, Üdvöske, Serpolette, Fanchon, Saifi, Bocceaccio, Hoffmann, Ripp, — ti hősnői és hősei annyi megragadó operett-költészetnek, boruljatok el és szegyeneljétek megszületéseteket. S te édes-bájós Nebántsvirág, aki ma este századszor vonultál ki a színpadra, dob a sutba hárfádat! Édes pajkosságod, finomul pikáns chanson-jaid, fagarast sem érnek többé; — tanulj meg csilágokat rugni a lábszáraidal!

S ha ugye fetszik, hasábokon keresztül így sirhatnók tovább az elveszett, igazi operett-művészetnek a szomorú elágját, ha nem biztatna bennünket a remény, hogy mint minden *divat-hóbort* a világon, ugy a buta angol tánc-operettnek a divatja is el fog múlni.

Ugy sejtjük, hogy napjai már is megvannak számlálva! Az operett-divatnak ez a hóbortja nem sokára kitombolja magát nálunk s a közönség fel fog ocsudni az izléstelenségnek ebből az ostoba mámorából. Az akrobataság helyét újra el fogja foglalni a művészi alkotás s a rugdalózó lábszárak helyett újra urrá lesz a színpadon a szellem és a költészet...

Igy érezzük ezt *Meilhac* és *Millaud* remekének, a Nebántsvirágnak mai századik előadásán, miatt *Hervé* halhatatlan chanson-jait hallgattuk, s az igazi operett-művészet hangulata áradt elat a nézőtérre egész fel a sűrűn tömött karzatokig.

A Nebántsvirágot két zseniális művésznő emelte a Népszínházban a klasszicitás magaslatáig: Pálmay Ilka és Kury Klára.

Az énekes színpadnak ez az eddig utól nem ért gyöngye el sem képzelhető egy igazi Denise de Flavigny nélkül és így történt, hogy mikor Pálmay Ilka idegenbe ment, a *Hervé*-da-

rab, egy pár gyöngye kísérlet után, a színház könyvtárába került s belepte a por. Csak mikor Kury Klárát a Népszínházhoz szerződtették, támadt fel újra tetszalottjából a kis Denise s azóta mindig egy-egy igazi ünnepe volt az operett-művészetnek, mikor a Nebántsvirág a lámpák elé vonult.

S annál nagyobb diadala az igazi operett-művészetnek a Nebántsvirágnak mai századik előadása az operett-dekadencia mai korszakában. Rövid egymásutánban láttuk a Népszínház két klasszikus Nebántsvirágját s mindegyikben megbámultuk a maga sajátos egyéniségét, igazi művészetét.

Kury Klára ma esti Denise-e nem szorul külön elismerésre, dicséretre. Csupa szokásból emlitjük meg, hogy a közönség ma este is teleszította magát alakításának költészetével s ünnepelte tapsaival egészen a kis vasától meg nem nyitlta. A mai századik előadás alkalmából mi is örömmel hajtuk meg zászlónkat ugye előtte, mint a Népszínház gárdájának kitűnő tagjai előtt, akiknek művészi alakításait annyiszor élveztük a Nebántsvirágban *Szirma* — Champlatreuxje, *Tollagi Celestin* - Floridorja, *Németh* — Chateau Gibusje, *Solymsi Loriotja* és *Ujvári* — Szingigazgatója a legjobb alakítások közül való, amiket magyar operett-színpadon láttunk. A századik előadás dicséző elismeréséből rész illik *Siposné* apáca fejedelemasszonyát és *Vidnő* Corináját is.

A Nebántsvirág, az operett-irodalomnak, ez a páratlan remeke pedig, a századik előadás után is tovább fog haladni dicsőséges útjában, mert az operett-színpadnak csak addig van meg a létjogosultsága, amíg üde költészetének csillaga tenragyog...

(M—s.)

MŰVÉSZET.

□ A főváros képzőművészeti bizottsága ma délelőtt ülést tartott *Matuska* Alajos alpogármester elnöklése mellett; előadó gróf *Festetics Géza* tanácsjegyző volt. Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat azt kérte, hogy a főváros engedjen át méltányos áron két telket arra a célra, hogy ott kibérlelhető műtermet építsenek. A bizottság hozzájárul a kérelem teljesítéséhez akként, hogy az epreskerti két telket engedjék át, önként 20 koronáért, de azzal a kikötéssel, hogy az egyik műteremről a főváros fog rendelkezni. Arra nézve, hogy az Erzsébet-téri szökőkút elkészítésével megbízandó *Szécsi* Károly szobrászszal a szerződés fölötteleket megállapítsák, a bizottság felkérte *Strobl* Alajos, *Pacher* József és *Heuffel* Adolf bizottsági tagokat. *Ráth* Károly egykori főpolgármester, *Geröczy* alpogármester és *Heinrich* István bizottsági tag arcoképnek s illetőleg mellszobrának az elkészítését a közgyűlés elhatározta. Ma a képzőművészeti bizottság *Matuska* Alajos alpogármestert kérte föl arra, hogy az illető művészekkel tárgyalást folytasson, s annak az eredményéről tegyen jelentést. Javasolja a bizottság, hogy *Madarassy* Erzsébet festőművésznőnek a X. kerületi Kálváriát ábrázoló festményét vegye meg a főváros 800 koronáért. *Háry* Gyulától pedig több apróbb vízfestményt és krétarajzot vesznek 500 korona összes árban. A kis kepek a főváros szobák pontáiról vannak tölvéve. *Berzevics* Albert bizottsági tag fölvetette ma azt az eszmét, hogy a múkiállítások alkalmával mindig vásároljon a főváros műtárgyakat, természetesen első sorban a fővárosi vonatkozásuakra való figyelemmel. A bizottság helyeslély fogadta a javaslatot, azzal, hogy a műtárgyakat mindig a megnyitás előtt fogják bizottságra megtekinteni.

□ Nemzeti Szalón. A Nemzeti Szalón igazgatójának *Poll* Hugó, a Párisban élő ősmert festőművész levelet írt, amelyben bejelentette, hogy a Szalónban viselt választmányi tagságáról lemond, s egyúttal kilép a Szalón tagjainak sorából is.

□ A Hoffmann-kiállítás megnyitása. A városligeti Múcsarnokban holnap, csütörtökön nyílik meg a Hoffmann-kiállítás, melyet a Képzőművészeti Társulat rendezett. A mai előzetes bemutatón *Hoffmann* József bécsi tanár, a világtávozó festőművész, maga fogadta a sajtó képviselőit. A hetven éves öreg ur, aki beutazta az öt világrészt, a világ minden nevezetesebb tájékról készített színes vázlatot, vízfestményt és rajzot. E képei közül ötöt is az egybegyűjtve a Múcsarnok termében. A kiállítást holnap megtekintő *Wlassics* Gyula közoktatásiügyi miniszter is. Az érdekes gyűjtemény naponta 9—5-ig tekinthető meg 60 fillér belépődij mellett. Ma megjelent a kiállítás magyarozó tárgymutatója, ára 40 fillér. A kiállítás február 15-ig marad nyitva.

□ A budai közút pályatervel. A budai Korvintéri közút pályatervel, amelyeket már ismerteltünk, ki vannak állítva a városligeti Múcsarnok szobortermében. Huszonegy szobornüv az együtt s nem egy közölök igen érdekes művészeti alkotás. A közönség, mely díjtalanul tekintheti meg a szobrokat,

nagy számmal látogatja a kiállítást, amely február izedikéig marad nyitva. Nagy Kálmán pályanyertes művének kivételéhez még az idén hozzáfognak.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

Magyar Mohikánok. A magyar szerelmek, cedvélészek és virtusokra fölépített történetek épp oly nértékben ritkulnak, mint aminőben fogynak és onyésznek az alapjukul szolgáló motívumok. Azok az alakok, melyekről Kemechey Jenő könyve szól, csakugyan mohikánjai a magyarságnak, tünő, kivesző alakjai a nagy társadalmi életnek, amelyek helyébe a nyugati szemek hatása alatt álló emberek léptek, más szemlélyekkel, más vágyakkal és más erényekkel vagy önnökkel. A báoskai oroszlanok, melyeknek süvényes nagy koponyájuk, vasizumok és ragadozó cedvük van, de belül galambszelid a lelkük, az uri kocsisok, akik a magyar lélekben rejlő gavallérságukkal árasztják el az asszonyt s mint- len, ami vele összefügg, s akik addig kocsikáz- nak míg végre gyalogosan tiporják hátralevő pár lapjukat, a hűséges magyar szolgák, kik inkább valni indulnak, mintsem uruk vezetésnek tanui legye- nek, a vén gavallérok, akik deres ívvel is pótkir- abbak a szerelem dolgaiban, mint az ifju urak, a láztüznözbe induló magyar legények s a paripa imá- dók, ezek azok a magyar mohikánok, melyeket Ke- mechey Jenő a tollára vett. Csupa igazi ember áll lábunk s az író művészeté büszke szomorúságot ad az ajkukra, mintha valamennyien számon kérnék a mi modern, átalakuló társadalmunktól, hogy hova és miért sikkasztottuk el őket a litteratúránkából, Legalább gy írásban meg kellene őriznünk emléküket, mint olyan lajtájt, melyben a magyarság százezer nemes rénye s még a százezernél is több, kedves érdes- égo van összegyűjtve.

A Kemechey Jenő köteté hát első sorban ezt a nuzumi munkát végzi el avval a megható szeretet- el, amely a költői lendületű halotti beszédekben szot- tott bogni. A derűltség és a humor, amely kötetéből árad, az az igazi magyar szomorúság, amely édes estvére a vidámságnak. Formái nem ujak ugyan, a magyaros izü, régebbi eibeszélok formáiból vannak egyítve, de a leíró részleték, mint minden igazi ma- gyar művésznél, ujak, eredetiek s színesek. Minden- öli, amit a könyvben olvasunk, a lángoló fajszeret, nemesség és büszke erény sugárzik ki. A modern szemében fölfrisített magyar karaktereknek rajzoló- át, ennek a nagy művészi feladatnak megoldását Kemechey Jenőtől is várjuk. Nyelve, lelke, politikai s társadalmi életünkben való jártassága, kiváló ma- gyarsága jogosítanak fel e várakozásra.

Mármaros-megye monográfiája. A megyei monográfiák sorozatában, melyet az akadémia nemzet- gazdasági bizottságának hozzájárulásával a Magyar Közgazdasági Társulat bocsát közre, most jelent meg nyolcadik, amely Mármaros-megyéről szól. Nyegre Ászló országgyűlési képviselő írta, aki a vármegye iszonyainak nemesek egyik legalaposabb ismerője, hanem — mint ez a nagyon értékes tanulmánya fé- nyesen bizonyítja, — mindenképpen hivatott ismerte- ője is. Tömör, rövid, de a mellett eléggé teljes képét ajzolta meg a megye történetének, népességi, társa- lalmi, gazdasági és kulturális viszonyainak. Ez a kép özony meglehetősen szomorú. Szeretettel, minden ulzás, de minden szépítés nélkül is van megrajzolva, íven és tanulságosan. A befejező része pedig, amely a ivándorlás megdöbbentő adatait foglalja össze, oknyo- rozó módon, komoly figyelmetetés a szomorú tanul- ág mellé. Nem tisztán tudományos könyv ez, hanem tudományos rendszerbe foglalt igazságok fegyver- etével fölszerelt gyakorlati iránymunka; egy becsü- stesen érző, művelt és fegyvelmetett lelkü politikus munkája, aki a tudományos publicisztika eszközeivel s szolgálni kívánta azt az ügyet, amelynek buzgó arcosa a vármegye közéletében és törvényhozói munkájában is. Ajánljuk figyelmébe Nyegre László önyvét mindenkinek, aki a ruthén vármegyék dolga ránt érdeklődik. A könyvesboltban hatvan fillérért apható.

Déryné naplója. Kivételesen nézzük ezuttal befejező részét annak a három hatalmas kötetnek, melyben Déryné naplója teljes terjedelmében meg- jelent. Név és tárgymutatóval végződik a munka s izentő oldal apró betűs sorai utalnak a naplóra, mely mint korrajz is a legértékesebbek közül való. Színész nő Déryné asszony önéletrajza a memoir- rodalom legbecesebb különlegességei közül való. gy naiv, őszinteségében és rajongásában ideális világ tárul az olvasó szemé elő s virágok illatát, adarak énekét érezzük, miközben az ekhós sze- rekzen dőző városról városra a magyar színészet- ek ez a dicsőséges harcosa. Fáradsággal, kalam- okkal tele életét a legbajosabb közvetlenséggel

írja le Déryné és naplója vetekszik minden re- gény érdekességével. — Aki belekezd ennek a könyvnek az olvasásába, az végig megy a három kötetén pauszálás nélkül. Singer és Wolfner kiadásában jelent meg Déryné naplója, amely a maga teljességé- ben még nem volt eddig a nyilvánosság előtt. A kiadó- céget és Bayer József, aki a kéziratot sajtó alá rendezte, ezért a munkáért elismerés illeti. Az elismer- réssel az olvasóközönség nem is fog késlekedni, mert a három kötet ára mindössze csak tizenöt korona, diszkótesben husz korona. A munka kijáratása diszkré- ten finom, izléses.

Kisfaludy-Társaság.

— A Budapesti Napló tudósítójától —

Budapest, január 30.

Az Akadémia kis terme ma délután szorongásig megtelt fiatal emberek és leányok viruló sokaságával. A teremőröknek megint sok dolgot volt és tömege- sen kellett visszaküldenök az öt óra után érkezöket. Valószínű, hogy ez a nagy érdeklődés első sorban Berczik Árpádnak szöltött, aki ma olvasta föl Kurucok Párisban címü új három felvonásos vígjátékának az első felvonását. — Az ülést Beöthy Zsolt el- nök nyitotta meg. Azután Vargha Gyula tükör- jelentette Imre Sándor elhunytát és meleg, szép sza- vakban emlékezett meg kiválóan érdemes írói műkö- déséről. A Kisfaludy-Társaság Imre Sándorban egyik legrégebb és legkitünőbb tagját gyászolja. Még néhány apróbb közlés következett és megkezdődtek a fölola- sások. Jakab Ödön volt az első szám, aki Édes anyámnak címü költeményét olvasta föl Bensőséges, meleg hangja tetszett a közönségnek. Hegedüs István Carmen saeculare címü magas szárnyalású filozófiai költeményével aratott zajos tapsokat. Hegedüs előrebocsátotta, hogy a Tibe- ris medréből előkerült az Augustus idejében tartott százasok ünnepről szóló, köre vésett jejezőkönyv, mely így végződik: „Az áldozat befejezése után 27 ifju és ugyanannyi végül leány egy verset énekelt. A vers szerzője Horatius Flaccus.“ A jelen század-ford- ulónál ez a felirat jutott eszébe, ez adta az eszmét ehhez a poemához, melyben Hegedüs végül Horatius és a költők balhatatlanságát dicsőíti.

Ezután Kálmán Károly vendégnek egy nagy- értékü műfordítását mutatták be, aki tudvalegőleg évek előtt a világirodalomban legkitünőbb szöltáfordítással ajándékozta meg a magyar irodalmat. Most az Énekek énekét ülteti át eredeti héber szövegéből és a készülő munkából Radó Antal néhány gyönyörű mutatóvánt olvasott fel, ime egy része:

Mi szép vagy, én barátnöm ah mi szép!
Szemeid galamb-szemek s bennök mi égi kép!
Hajad esigolyái habos gida-nyájak
Amint Giléadnak ölin bujkiálnak.
Fogaid mint a tiszta nyirt juh-nyáj,
Mely épp az usztatóbul kandikál,
Mind kettős ikrek, egy kincs,
Meddő közöttek egy síncs.
Ajkad piros, mint bíbor szallaga,
Beszéded édes, üdv a hangzata,
Orcáid gránát alma kedvesek,
Hamvas pirján mi bájok rejlenek!
Gyöngyökkel ékes szép nyakad
Olyan fenséges ámulatra hat,
Mint Dávid bástya-tornya, pajzs-fele,
Hol ezredeknél függ fegyverzete.
Két kebled mint az özikének
Kedves két ikrei,
Kik rózsás völgy ölen beböznék
Mely liljomokkal van teli.
Míg feltünik a várva várt nap
S eloszlanak az éji árnyak,
Én felmegyek a mirra-heggyre meg
A tömjén dombra fel-fel im megyek.
Egészen szép vagy én Szerelmesem
És nincs Tebenned seplő semmi sem!

Jer le a nagy Libanonról
Én jegyesem jere várlak,
Jer le a vad Libanonról,
Jer ide, megkoronázzlak,
Jer le Amanna hegyéről,
Szenir és Hermon tetejéről,
Büszke oroszlanok barlangjától
Párducok éj-ridge odvaitól
Jere, jer le
Hón szerető kebelemre!

Megsebezéd a szívem!
Én hógom, én jegyesem!
Szép szemed egy pillantás,
Lágy nyakad egy hajosigája
Megsebezéd a szívem!
Szépek a kebleid. Életem, én jegyesem!
Életem, Elveted az a hég szerelem.
Mámoritóbbak a melledim a boroknál,
Báitaid illata mind a búbáj-italoknál.

Lépes méz esőpög ajkaidon, jegyesem,
Méz és tej van a nyelvem alatt,
Ölőnyeidnek az illata hó szivemen
Mint Libanonnak az illata hat.

Berekesztett kert vagy,
En jegyesem, Urnóm,
Berekesztett kert vagy,
Bepecsételt kutyóm!
Szép sarjaid által Paradicsom árnyal
Gránát almáikkal,
Almával, ám dással,
Ciprusok Nárdussal!

Nárdus, sáfrány, kalmus jó illatu náddal
Fával és fahéjjal, Libanon fajával,
Mirra- s aloóval, drága illattárral,
Minden fűszerivel, fűszer-csemétékkel.
Éden kuforrása! az vagy Te tudom jól,
Élő vizek kutja!
Mind a Libanonról, bájtelj honodból
Csöngedezve futva!

Berczik Árpád felolvasása volt a pièce de re- sistance. A bemutatott első felvonás zamatos, deris, pom- pász humorral megirt dolog. A korrajz ebben még erő- sebbnek, igazabbnak látszik, mint a Hámfi szerelméi- ben. Három kuruc: Baranyay, Szentpétery és Losvay jellemzése kitünő. Torzszakadásukban, balga illuzió- kergetésükben a naiv, nyers és mégis szimpatikus kuruc-karakterek olyan sikerütően rajzolja Berczik, hogy ezt a részletet már ma zajos derűltséggel hon- orátlátk. Az igaz, hogy a szerző nagyon jóízűen adta elő. Szinpad nélkül is megelevenedtek előttünk a Párisban tartózkodó és a finom francia tönustól annyira elütő magyarok. Gratulálunk a szerzőnek és a Nemzeti Színháznak, ha az egész darab olyan elmés, mulatságos, mint ez az első felvonás. Az új vígjáték sultja különben rövid kivonatban a követ- kező: II. Rákóczy Ferenc, mint a történelmi tudjuk, erősen szántott Franciaország segítségére és azt várta, hogy XIV. Lajos, ígérgetés képest, pénz- zel és löbb tisztekekkel (kivált mérnökkari és tü- zértisztekekkel) fogja támogatni a kurucok felkelé- sét. Franciaország, bár érdekében volt a kuruc felkelésnek sikere, — mert Ausztriával a spa- nyol trónörökös miatt háboruban állt — mégis egy ideig habozott az ígért beváltásában. Rákóczy, Ferenc erre politikai ügyvivőjét, báró Köhényesdy Lászlót bizta meg a segítség kieszakölésével a francia udvarnál, ami végre sikerült is. Ez a vígjátékunk tárgya; fölszerelője pedig Köhényesdy László, aki nem tudja Torey marquis francia külügyminiszter ellenállását leküzdeni, míg egy épp oly lelkes, mint bájos francia marquisné a magyarok segítségére nem siet. A dar- bon végigvonul Köhényesdy leányának, Zsófikának, a szerelme Rátly György magyar ezredes iránt, aki magyar legénységéből huszárredet alakított francia zászló alatt; és a nyalka huszár megnyerte a mar- quisné tetszését is és Zsófikának sok babjába kerül, amíg Rátlyját megkaphatja. — Berczik Árpádot a fel- olvasás után mindenfelől számosan üdvözölték.

A zárt ülésen Vargha Gyula bejelentette, hogy az úresen hagyott két helyre összesen három tag- ajánlás érkezett: Hegedüs István az „iró“-k helyére ajánlja Haraszti Gyula kolozsvári egyetemi tanárt, a Molière-életrajz íróját; Ábrányi Emil ajánlja Szana Tamást, az „irók“- és Pekár Gyulát a „költők“- hely- rére. Szana Tamást ezennel meg ketten ajánlották: Bartók Lajos és Somló Sándor. Levelező-tagokat is ajánlottak: három helyre kettőt; Berzevicsy Albert ajánlja Eugen Müntz francia író, Radó Antal Löw Vilmos, Amerikában élő hazánkfiát, aki magyar szer- zőket iordit angolra.

A társaság felkérte P. Theurewk Emilt, hogy a Kisfaludy-Társaság február 10-iki lakomáján a Gyulai Pál-féle ezüst serleget írta a Kiss János emlékére, aki érdemes tagja volt a Kisfaludy-Társaságnak az első megalakulás idején.

Az ünnepélyes közgyűlésen Herczeg Ferenc, gróf Zichy Géza, Radó Antal, Várady Antal és Rákosi Viktor működnek közre. A programot véglegesen csak később állapítja meg a társaság.

FARSANG.

(Az építész és műszaki rajzolók bábizottsága mindent elkövet, hogy a február 16-ikán tartandó elitebálja minél fenyesebben sikerüljön. A bál iránt kománnykörökben is meleg érdeklődéssel viseltetnek s e cöböl dr. Hegedüs Sándor kereskedelemügyi mi- niszter, dr. Nagy Ferenc államtitkár és Szerényi Józ- sef miniszteri tanácsos a bálón családjaikkal való megjelenésüket megígérték. A bizottság a külföldi ipar mellözésével a 'áncrendekre beérkezett pályá- művek közül Nemes és Molnár műszaki rajztanárok táncrend-tervezetét fogadta el, amely az idei farsang-

nak szenzáció számba menő meglepetése lesz. A bálbizottság a bál külső fényének emelése érdekében a bálványak ballustradéj szecesszió alapon fogja dekorálni s negyven műszaki rajzoló dolgozik a mesés kivitelű díszletek előállításán, amelylyel ez alkalomra a Royalt díszíteni fogják.

A gazdasszonyok álaros bálja február hó 2-án lesz a Vigadó összes termeiben, tombolával, cigány- és katonazenével. Az idén csak két nagy elite-álarosbál lesz, a gazdasszonyok álaros bálja tehát remélhetőleg zsúfolásig meg fogja tölni vidám előkei közönséggel a Vigadó termeit és megint jelentékeny összeget jövedelmez az egyesület leány-árvaháza javára, ahol rendszeren 100 árveleányt nevelnek és gondoznak. Tombolatárgyak máris nagyszámban érkeznek, úgy hogy szép nyeregekben bizonyára nem lesz hiány. Az egyesület elnöksége kéri a jövővi adakozókat, hogy a tombolatárgyakat öv. *Damjanich* János elnökhöz (József-körút 60. szám) küldjék. A gazdasszonyok álaros bálja a főváros legjobb bírú és letelegeztetebb álaros műveltségi közeg tartozik. Természetes tehát, hogy az idén is nagy érdeklődés mutatkozik iránta.

Az inségek javára. A Vigadóban február 14-én megtartandó nagyszabású hangverseny és bál nagybizottság vasárnap tartotta alakuló ülését és tisztikarát következőképpen alakította meg: *Védnök: Halmos János; díszelőnök: Halmos János; elnök: dr. Pollák Ede; alelnökök: dr. Pánczél Sándor, dr. Tausz Iván, dr. Burg Hugó, Latinák Jenő, dr. Schmidt László, dr. Ungár Jenő; titkárok: dr. Abonyi Leó, Augemöld Mór, dr. Fábán Béla; jegyzők: Szommer Albert, Mérei Jenő, Poroszló Sándor; pénztárnokok: Singer Kornél, Wahrman Ede; ellenőrök: Hegyi Kornél, Steiner Géza. A vizsgáló bizottság elnöke: Hajdu Vilmos. Az ügyek vezetésére a rendezőség egy 100 tag bizottságot választott. Báliróda: Pannónia szálloda. Hivatalos órák: á. u. 6—8-ig. A hangversenyen egy műkedvelőkből alakult zenekar is fog *Goitena* Pál vezetésével közreműködni.*

EGYESÜLETEK.

(Az országos Pázmány-egyesület) ma délután tartotta a katolikus kör díszterében évi közgyűlését amelyet dr. Margalits Ede egyetemi tanár nyitott meg, aki beszédében a katolikus hírlapírók anyagi helyzetéről és a katolikus szellem restaurálásáról szólott. Majd dr. Székely János főtitkár terjesztette be jelentését a katolikus írók és hírlapírók múlt évi kongresszusáról téve említést, továbbá az egyesület segítő alapjáról, amely néhány hónapi működés után *hatszáznyolcvan* korona segélyben részesített kilenc tagot. A titkari jelentés után *Péter János* pénztáros ismertette az egyesület vagyon helyzetét, a közgyűlés ezután köszönettel megadta a felmentvényt a választmányiak. A jövő évi költségvetést is el fogadják. Pályadíjakra 600 koronát szantak. Ezután a választás következett. A tisztikar tagjai lettek: Elnök dr. Margalits Ede; alelnökök: *Székely Lajos* és dr. Kiss János; főtitkár: dr. Székely János; titkár: *Auer István*; pénztáros: dr. *Zeller Vilmos*; ellenőr: *Dosztál Károly*.

(A Kassai Kör) felkéri azokat, akik a körbe belépni óhajtának, hogy a kör elnökehez *Szabó János*hoz (József-körút 34.) vagy a kör titkárához *Wülfelm Frigyes*hez forduljanak (Vörösmarty-utca 69.) A kör február hóban jótékony célú hangversenyyel egybekötött mulatságot rendez.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ A szocialista hadnagy. *Przemysl*-ben a katonai becsületbíróság rangvesztésre ítélte dr. *Scheinbach* József tartalékos hadnagyot. Ez ítélet alapján a hadnagyot már meg is fosztották tisztis rangjától. Büne az volt, hogy szocialista izú cikkeket irt a *Gloss* című szocialista újságba.

§§ Az eltűnt szobor-alap. Az oláhok közadakozásból szobrot akartak emelni *Janku* Ábrahámnak. Az alapnak *Albin Titus* Livius volt a kezelője, aki szerencsésen eddig titkolta a dolog. Ezzel szemben a tábla bűnösnek mondta ki a nagy szobor-alap kezelőjét a sokaságban s tíz hónapi foghárra ítélte, amit a kiállott vizsgálói fogsággal kitöltöttnek vett. A kuria ötödik büntetőtanácsa *Berlogia* Ábrahám bíró előadása alapján ma okainál fogva megerősítette a tábla ítéletét.

§§ Halálraítélés szerelmespár. Közül egy éve annak, hogy *Pozsarevác*on egy *Markovics* nevű paraszt a kedvesével együtt meggyilkolta emennek férjét, hogy aztán megesküdhessenek. A szerelmes párt a lakodalmot előtt tartóztatták le s ma ítélték felettük a pozsareváci törvényszék, amely mindkettőjüket halálra ítélt.

VIDÉK.

(A belügyminiszter segítségére.) *Kassáról* táviratozzák: A belügyminiszter Abaujtona vármegyének 60,000 koronát adományozott inséges munkálatokra és az amerikai kivándorlások ellensúlyozására. A vármegye a segélyből utakat épített.

— (A rescobányai magyar nyelvtörlesztő-egyesület) e hó 27-én tartotta közgyűlését. A 14 év óta fennálló egyesület dícséretes tevékenységet fejt ki a magyarosítás és a magyar nyelv terjesztése körül. Elnök leit *Gartner Zoltán*, alelnökök *Kereck Nándor* és dr. *Király István*, pénztáros *Fáber Gyula*, ellenőr *Deák Gyula*, titkárok *Sajó György* és *Biró Árpád*.

TÁVIRATOK.

Vilma királynő völegénye.

Hága, január 30. A hivatalos lap közli *Henrik* mecklenburg-schwerini hercegnak a la suite ellen-tenegernagygyá és a németalföldi és indiai hadsereg a la suite vezérőrnagyává történt kinevezését.

A délafrikai szabadságharc.

London, január 30. A Renter-ügynökség jelenti Fokvárosból: A boeroknak a kleinfonteini bánya ellen intézett legutóbbi támadása hír szerint körülbelül kétszázeczer főtnyi kárt okozott. Kleinfonteinben, amely a Reef legkeletibb pontján van, nem volt védőerősé, mikor a boerok megtámadták. A boerok, akik két-háromszázán lehetnek, tervszerűleg megrognálták a gépeket, még pedig, úgy látszik, elbocsátott bányamunkások utmutatása szerint. Az olyan helységeket, mint Kleinfontein, ezental bányákról fogják oltalmazni.

London, január 30. Lord *Kitchener* jelenti Pretóriából tegnapi kelettel: *Smith-Dorrien* a boer csapatok szétverése után visszaérkezett *Carolinából*. Visszatérőben néhány kisebb ütközete volt az ellenséggel. A már jelentett veszteségeken kívül az angolok részén elesett négy ember és megsebesült egy tisz és 17 ember. *Knor* tábornok *Tabanehuil* északra 40 mérföldnyire harcba keveredett *De Wet* seregével. *De Wet* még egyszer be akart törni Fokföldre. Közlebbi részletek még nem érkeztek a harerről. Egy boer csapat ma reggel benyomult *Boysburg*ba és némi kárt tett a moddersfonteini és vanrhynsi bányákban. *Mara*is parancsnok és két boer katona az angolok fogságába esett.

Clamwillian, január 30. *Bethune* és *Delisle* ezredesek osztálya ideérkezett. Attól tartanak, hogy az a feladat, hogy a boerokat a gyarmatból elűzzék, rendkívül nehéz lesz, mert a környék katonai műveletekre igen kedvezőtlen.

Carnarvon, január 30. Megerősítik, hogy a boerok megsebesített *Brandeleist*. A boerok főtáborá *Pontelbosch*kor-farmban van, melyet *Fraserburg*, *Callinia* és *Kenhardt* élektárának mondanak. A boeroknak ott bőséggben vannak készletei, azonkívül a szomszédos járásokból sok remondát kapnak. A boerok hír szerint *Callinia*-ban elszáncolták magukat.

Zürich, január 30. Mozgalom indult meg, hogy az összes államoktól és a jótékony-egyesületekkel szövetkező bizottságot alakítsanak, amely a transvaali néket és gyermekeket hollandi és francia hajókra szállíttassa Svájcba s a háború végéig ott tartsa és ellássa minden szükséges élelmiszerevel. Az eddigi gyűjtés 200,000 frankot jövedelmezett.

A német flotta.

Berlin, január 30. A német hadihajóraj ki-egészítésével az eredeti terv szerint 1916-ban lé-észültek volna el, de az építkezéssel annyira sietnek, hogy az új hadihajókat már sokkal előbb vízre fogják bocsáthatni. Még ebben az évben nyolc új hadihajó fog elkészülni, még pedig három sorhadi és öt cirkáló; épülőfélben van öt hadihajó, egy páncélos cirkáló és egy ágyunaszád s még ebben az évben hozzáfognak két sorhadi-hajó, egy páncélos és három cirkálóhajó építéséhez.

A kínai bonyodalom.

London, január 30. A *Morning Post*nak jelentik Sanghából: Az orosz-kínai tárgyalást Pétervárott folytatják, hogy a pekingi követek előtt titokban tartassák.

London, január 30. Pekingből jelentik: A diplomáciai kar február elsején ülést tart, amelyen meg fogja állapítani a megbüntetésű kínaiak listáját. Amerika, Japán és Oroszország a halál-büntetés alkalmazása ellen vannak, mert meg vannak róla győződve, hogy a kínai kormányknak ma nincs módjában, hogy ezt a büntetést alkalmazza. Az övezgy eszámárné kijelentette, hogy az udvar mindaddig nem tér vissza Pekingbe, ameddig az idegen csapatok ott vannak.

A német vám-emelés.

Pétervár, január 30. Gróf *Bülow*nak a gabonavámok emelésére vonatkozó nyilatkozatáról írva azt mondja a *Novoje Vremja*, hogy mivel a porosz kormány egyre nagyobb hajlandóságot mutat a gabonavámok emelésére, Oroszországnak és az Egyesült-államoknak a helyett, hogy egymással versenyeznek, megállapodásra kellene jutniok az európai piacoknak gabonával való ellátására nézve. Az ame-

rikaiaknak észre kell venniök, hogy Németország felől veszedelem fenyegeti őket. A *Novoje Vremja* végül magáévá teszi a *Kijejvanin* című lapnak azt a nézetét, hogy a német agráriusok izgatása következtében Németország és Oroszország között alighanem várnak háborúra kerül a dolog, bármily káros lenne is annak a hatása.

A német színházi cenzura.

Berlin, január 30. A birodalomgyűlés ma Bergmann képviselőnek azt az indítványát tárgyalta, hogy a színházi cenzurát szüntessék meg. Az indítványt szabadelvű néppárt nyújtotta be.

Az indítvány megokolásában *Müller* (Meiningen) kifejté, hogy a birodalomgyűlés kétségtelenül illetékes ebben az ügyben. Az egyes államokban ezen a tere uralkodó zavaros állapotoknak véget kell vetni. Legrosszabbak a viszonyok Poroszországban. A szónok általános derűtlenség mellett a porosz színházi cenzurának néhány baklövését idézi és többek között viharos derűtlenség mellett elmondja, hogy Engelsnek „Kirándulás az erkölcs világába” című darabja el van tiltva, mert a mezőgazdaságot nevelés színeiben tünteti föl, ami állítólag kiélelti az életet a falu és a város között, ez pedig a kereskedelmi szerződésekre való tekintetből nem engedhet meg. De nemcsak egészen ártatlan darabokat tilt be cenzura, hanem némely helyeken eltiltotta *Tolszto* „A sötétség hatalma” darabjának és *Björnson* „Erdőn kőn túl” című darabjának előadását is.

Werner kormánybiztos *Müller* beszéde alatt folyton közbeszólt, ami ellen *Müller* tiltakozik. Az első is kéri a kormánybiztos, hogy ne szakítsa félbe szónokot.

Storkmann (birodalmi párt) azt mondja, hogy birodalomgyűlés nem illetékes ebben az ügyben. *Elismeri*, hogy a cenzurának vannak hibái és hasznos dolog ezekkel a hibákkal előállni, de ezzel még nem bizonyítják be, hogy a cenzurát el kell törölni. A cenzurát javított alakban meg kell tartani.

A birodalomgyűlés azután elhatározta a kérdés elnapolását.

Közgazdasági táviratok.

Saatz, január 30. Az itteni komló-értékesítő társaság igazgatósága elhatározta, hogy félir a *Reichs* rath-hoz az osztrák komlótermelők és kereskedők érdekeinek megvédése céljából s felhívja a kormányt, hogy a Németországgal megújítandó kereskedelmi szerződés megkötésekor szálljon szembe a német részről a komló behozatali vámjának emelésével, esetleg kellő megtorlásokról gondoskodjék.

Boroszlo, január 30. A *General-Anzeiger* közlés szerint a felső-szléziai szén-szindikátus megalakítás megihusult.

Bécs, január 30. (A *Budapesti Napló* telefonjelentése.) Annál a körülménnyel fogva, hogy New-York magasabb árfolyamokat, Liverpool lanyha irányzatot jelentett, az itteni piacon nem volt direktiva és a tizlet buzában és rozsban nagyon eszöndes volt, a irányzat pedig nyugodt maradt, az árfolyamok egyáltalán nem változtak. Buza tavaszra 7.82—7.81, roz tavaszra 7.78—7.77, zab tavaszra 6.43—6.47—6.44 tengeri május—júniusra 5.41—5.40 koronán kelt. Repe augusztus—szeptemberre változatlanul 13.20—13.3 koronán jegyeztetett. A készárúk piacán a fogyasztási tartózkodása következtében nem volt említésre érde mes üzlet. Buzában az irányzat kedvezlen, inkább bágyadt volt, de azért ez a cikk nem volt olcsóbbá kapható. Egyébként is az árak tartottak maradtak. Árpában nem jelentkezett kereslet. Zárlatok maradtak: Buza tavaszra 7.80 K. Változatlanul üzletelen.

New York, január 30. (Terménytözsde.) (Zárlat *Gyapot*: New Yorkban helyben 10.—(9 1/4). Január 9.25 (9.40). Aprilisra 9.10 (9.27). New-Orleansba helyben 9 1/2 (9 1/4). — *Petróleum*: Stand white New Yorkban 7.45 (7.45). Stand white Philadelphióba 7.40 (7.40). Refined in Cases 8.50 (8.50). Cred Balances at Oil City 1.17 (1.17). — *Zsír*: Wester steam 7.75 (7.80). Rohe és Brothers 7.90 (7.95). — *Tengeri irányzata* igazozó. — Január 49.—(48 1/2). Márciusra —.—(—). Májusra 44 1/2 (44 1/2). — *Buza* irányzata tartott. Páros ősz helyben 81 1/2 (81 1/2). Január 81.—(—). Márciusra 80 1/2 (80 1/2). Májusra 81 1/2 (81 1/2). Júliusra 80 1/2 (80 1/2). Gabona szállítási díja Liverpoolba 2 1/2 (2 1/2). — *Kévé*: fair Rio 7. sz. 7.—(7.—). Jan-ra 5.15 (5.30). Márciusra 5.30 (5.40). — *Liszt*: Spring Wheat clears 2.75 (2.75). — *Cukor*: 3 1/4 (3 1/4). — *On*: 26.2 (26.62). — *Réz*: 17.—(17.—). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, január 30. (Terménytözsde.) (Zárlat.) *Buz* irányzata állandó. Jan-ra 73 1/2 (74 1/2). Május 76.—(76 1/2). *Tengeri irányzata* állandó. — Január 36 1/2 (37 1/2). — *Zsír*: Január 7.37 (7.42). Május 7.45 (7.52). — *Szalonna* short clear 7.3 (7.30). — *Sertésus*: Január 13.82 (13.90). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLEK.

Emeleti szép kisasszony.

Emeleti szép kisasszony
Kikönyökölt az ablakon.
Ő a kéklő eget nézi,
Kis darab jut innen néki;
Én meg azt a két csillagot,
Amely a szemében ragyog.

Ő talán az égbe vágyik.
Én csak az ő ablakáig.
Ő ha vágyát elérhetné,
Még bálna és visszazálna.
Én ha vágyam elérhetném,
Ott maradnék mindig nála.

Gárdonyi Géza.

+ **A házasságlevél.** Oly remekül kiesztelt csalás is kevés esett meg, mint amilyenek *Reun*, pennsylvániai dúsgazdag farmer; lett nemrégiben az áldozata. A farmer családja körében éppen vacsorázott, mikor bejött egyik cselédje és jelenti, hogy egy pap kér beocsájtást.

A ház ura jóindulattal mondta:
— Bocsásd be a tisztelendő urat.
A lelkész belépett:

— *Highes* lelkész vagyok. Bocsásson meg, hogy ily szokatlan órában zavarom.

— Oh kérem, kérem, semmit sem tesz. Mivel szolgálhatok? Rendelkezésre állok.

A lelkész ideges sietséggel beszélt:

— Ugy esett kérem, hogy boszantó kellemetlenség ért. Egy párt kellett volna itt egy óra járásnyira lévő községben titokban összehadnom, de a menyasszony szülői rajtuk ütöttek és így kénytelen voltam eltávozni. Ott nem aludhattam, s most nincs éjjeli szállásom...

A farmer előékenyen szól:

— De kérem, ha csak ez a baj! Nagyon szívesen látom önt.

Agyat vetettek a vendégnek, *Reun* vacsorára is meghívta őt s a lelkész oly ékesszólással tudott beszélni az abbamaradt esküvőről, a szigorú szülőkről, az egymást forrón szerető mátkapárról, hogy az egész család részvétel hallgatta a szerencsétlen szerelmek történetét.

Leleküdték. Alig virradt meg, egy fiatal hölgy és egy fiatal ur kopogtatott be a farmerhez. A hölgy keservesen zokogott:

— Tegnap kellett volna meglenni az esküvőnknek, de a szülőink ellenzik egybekelésünket s a papot elkergették. Megtudtuk, hogy ide menekült a pap, utána szöktünk.

Ekkor már künn volt a lelkész is és álmélkodva csapta össze a kezét:

— Hát maguk hogyan kerülnek ide?

A nő most már dacosan mondta:

— Szöktünk.

— És mit akarnak?

— Adjon össze bennünket.

— Megőrültek?

Most a házigazda szólt résztvevően:

— Ugyan eskesse őket össze.

— Ha akarnám sem lehetne, nincs tann, aki a házasságlevelet aláírja.

Diadalmasan vágott közbe a vőlegény:

— *Reun* ur és a neje lesznek oly kegyesek és elvállalják a tanúságot.

A farmer elnevette magát:

— Nem bánom!

Az esketési szertartással csakhamar készek voltak, megelőzőleg azonban a farmer és neje aláírtak egy írást. Az ifjú pár hálaikodva hagyta oda a farmot, a lelkész is távozott.

Egy hét múlva azután *Reun* ur levelet kapott egy bankháztól, amelyben arról értesítik, hogy: — *Uzzer dollárról* szóló, az ő, valamint neje aláírásával ellátott váltóját leszámították. Csak ekkor tudta meg, hogy nem házasságlevelet, hanem váltót íratott vele alá az álelkész és az álmátkapár.

+ **Wahrmann-anekdóta.** *Wahrmann* Mórnak megvolt az a gyengéje, hogy amit egyszer kimondott, attól a világ minden kincséért sem tágitott. Egy alkalommal valamelyik országgyűlési képviselővel, benső barátjával, vitalkozott és természetesen itt is macakos ragaszkodott álláspontjához. A jó barát végre abbahagyta a vitát és így szólt:

— No hát veled sem vitatkozom többé.

Csodálkozva kérdezte *Wahrmann*:

— Ugyan miért?

— Azért mert te okosabb vagy, mint az Uristen. *Wahrmann* csak hallgatott, majd dűnnyögött valamit s kis vártatva megkérdezte:

— De pajtás nem értem a beszéded.

— Pedig egyszerű a dolog: az Uristen mindent tud, de te, Móric, mindent jobban tudsz.

+ **Nagy művészek lámpaláza.** A különböző művész-temperamentumoknak tanulmányozására nagyon kedvező alkalom nyílik, ha a színészt énekest akkor figyeljük meg, mikor a fonográfba énekel, vagy szaval. Egyik sem tud ekkor szabadulni a lámpaláztól, vagy helyesebben a fonográf-láztól. Rövid idővel ezelőtt Londonban két elismert tehetség, *Charles Wyndham* és miss *Mary Moore* kis párbeszédet voltak bemozdandók a telefonba. Eleinte mind a ketten bátran mondták szerepüket, de egyszerre megakadtak; — mind a kettő belehalványult, látszott arconuk a félelem, hogy felsülésük is meg van örököltve. Miss *Edna Mayval* pedig megtörtént, hogy mikor először állt a fonográf elé, környezetéhez tréásan így szólt:

— Miképp kell ez előtt az izé előtt állnom, — megfélekedezett arról, hogy ez a mondása is hallható lesz majd. *Sidney Bossacough*, a londoni *Lysie*-színház tenoristája, mindig tépelődik jó darabig, mielőtt a fonográfba énekelne, *Braffild* színész pedig legalább százszor állt már a fonográf elé, de szavalás előtt mindig elhagyja a bátorsága, fölugrik és eiszalad.

+ **Autogramm-árverés.** A Hotel Drouotban nagyon érdekes autogramm-árverés volt a minap. Az egyes nevezetesebb emberektől származó kézírásokért nagyon szép árakat adtak; így *Charles Lucien Bonaparte* leveléért százhatvan frankot, *Paul Bourget* irásáért harminchat frankot, *Donizetti* leveléért huszonhat, az ifjabb *Dumaséért* százhuszonötöt, *Eugénia* császárné irásáért százhusz *Vilmos* császár leveléért pedig hatvan frankot adtak. *Liszt* Ferencnek autogrammjá százhuszonöt frankért kelt, *XI. Lajosé* százegyen, *XVI. Lajosé* nyolcvanötön; *Marat* irásáért háromszázöt frankot, *Marie Antoinette* leveléért száztizenny frankot adtak az árverezők, *Maupassant* leveléért pedig csak tizenöt frankot. *Beethovennek* alig egypár sorának az árát kétszáz frankig, *Dideroté* pedig négyszáz frankig verték fel a gyűjtők.

Apróságok.

Vendéglős (a vendéghez, aki összes erejét megfeszítve igyekszik darabokra vágni a lehetetlenül kemény húst): Gratulálok, uram, már két hete szolgáljuk fel ezt a steaket, s ön az első, aki meg tudja rágni.

Nagy-néni. Miről meséljek *Lujzácskám*?
Lujzácska. Nem bánom néni, akármiről, csak mazsolaszőlőrről, meg cukorról legyen szó benne.

Bird (az aggszűzhöz): Hány éves nagysád?
Aggszűz (a földre süti szemét és hallgat).
Bird (boszusan): Ugyan kérem, úgy tesz, mintha negyvenig sem tudna olvasni.

Úrnő: Hallja! ezt nem tűröm tovább, magának minden harmadnap másik kedvese van...
Szakácsnő: Hja, nagysága, ily rossz koszt kellett egyik sem tartja ki tovább.

A. (a vendéglőben): Nézd mily szép nagy osztriga. Le tudnád egyszerre nyelni?

B. (Hogyne! (Egy hajtásra lenyeli).
A: Csak azért mondtam, mert én már legalább is hatszor próbáltam...

REGENY.

A rajongók.

— REGENY —

Irtá: STEPNJÁK.

— Amikor elég megindultnak találtam a hallgatóságomat, letöröltem könnyeimet, megragadtam a bőrdöndömet, s csakhamar kocsiban ültem.

— Hát a kvartaluj nem követett tovább?
— Nem. Vagyonomnak az elvesztés annyira felindultam, hogy egészen szem elől tévesztettem. Amikor már jó távolságban voltam, visszafordultam, de senkit sem láttam magam mögött. Az est hátralevő részét ide-oda járkálva töltöttem, hogy lerázzak magamról minden lehetséges kémet. Most már békén hagytott.

— Bizonyára hazament, szolt Zina nevetve, s jelentést írt, hogy miképp csapják be a forradalmárokat azokat a vigyázatlan embereket, akiket behálóznak.
— De az isten szerelméért, kérdé *Andrej*, ha már délután magadra hagytak, miért nem szöktél meg akkor? Ezt nem tudom felfogni. Minden nehézség nélkül megszabadulhattál volna a kémtől.

Vaszilij vállalt vont; most rajta volt a sor csodálkozni.

— És a podgyászom, amely ott maradt? *Andrej* most hangosabban kacagásba tört ki, mint *Vaszilij* egész elbeszélése alatt.

— Okvetlen látnotok kell azokat a kineveket, melyeket dorék *Vaszilij* barátunknak ekkora veszelő árán sikerült kiragadni a sárkány karmai közül.

A bőrdöndőhöz indult, azzal a világos szándékkal, hogy tartalmát a társaság csodálatának

tegye ki. Hanem *Vaszilij* kiragadta kezéből s hirtelen ráült. Csak nem engedheti, hogy ilyen dolgokat a hölgyek előtt tárjanak fel.

Andrej másnap Szt.-Pétervárra indult. Zinától bucsuzóra megbízást kapott, hogy az ottani körökben a vállalat folytatására pénzt gyűjtson. *Vaszilij* *Dubravnikban* maradt. Arra a meggyőződésre jutott ugyanis, hogy, hála szerencsés külsejének, mindenütt elég biztosan érezheti magát; különben is el volt tőkelve, hogy Zina mellett a végsőkig kitart. *Vaszilij* jellemében volt valami igazán lovagias, s ez különösen a nők iránt való viselkedésében mutatkozott.

Mindig volt ugyan szíve-hölgye, ki után sóhajtozott, de igaz lovag léteire kész volt minden holgét szolgálni, akinek csak szüksége lehetett rá.

Különbösen is senki iránt sem viseltetettannyi tisztelettel, mint éppen Zina iránt.

HETEDIK FEJEZET.

A váratlan bonyodalom.

Szent-Pétervár ünneplő ruhát öltött, amikor *Andrej* ismét taposni kezdte kopott gránit-kövezetét. Aznap esett az első hó és ez éjszakan nagy ünnep.

Az utcát, gyalogjárót, a ház telkeit, a hajók fedelét, mindent csillogó, ragyogó hólepel borított. A mozdulatlan nagy fák fantasztikusan elváltozottaknak látszottak a puha fehér takaró alatt, amely még a legvékonyabb ágacskákat is beborította. A napot szinte eltakarták a sűrűn szakadó hópelyhek. Azért mégis rendkívül világos volt. A levegő hideg és derült volt, és ez a derűtség átragadt mindenre: a házakra, a szánkokra, az emberekre.

Andrej akaratlanul is engedett az általános vígságnak és sietve ment a *Ligovszki-csatorna* felé *Lena* lakására.

A leány éppen a kapuból jött ki, amikor *Andrej* megszólította.

— Csak hogy itt vagy! — kiáltott. — Féltem, hogy a történetek után csak annál inkább

ott ragadsz. De most már istenigazában visszatértél?

— Vissza! — felelt *Andrej*.

Lénának dolga volt ugyan, de *Andrej* kedvéért szívesen tett egy körutat és elkísérte a főhadiszállásra. Utközben kikérdezte a *dubravnik* merénylőtől, amely meglehetősen feltűnést keltett a forradalmi világban. *Andrej* részletesen elmondta, hogy mi történt. Most már nyugodtan tudott róla beszélni.

— Hát nálatok mi az ujság? — kérdezte a leánytól.

— Már mint az alosztályban?

— Abban.

— Semmi különös. Taniát beválasztották rendes tagnak. Megvolt az öt ajánló s senki sem tiltakozott. Remélem, beválik.

— Meg vagyok róla győződve, szolt *Andrej*.
— Már dologhoz is látott. A narvai körületben folytatja a propagandát s valóban nagyon jól csinálja a dolgát. Kár hogy el kell hagynia a várost.

— El? Ugyan miért? — kérdezte *Andrej* hirtelen ijedséggel.

— Moszkvába megyen. Elhatároztuk, hogy megerősítjük az ottani gyenge osztályt. A központi bizottság megbizta *Györgyöt*, hogy kétfelhárom hétre utazzék Moszkvára, s *Tania* vállalkozott arra, hogy elkíséri.

Jó összeköttetései vannak; ez is hasznunkra lehet.

— Ugy van... rebegte *Andrej* zavarában arcát elfordítva.

A hír nem lepte meg, szinte várt ilyesmit; hanem a hideg kínzó fájdalom, amelyet a szavakra érzett, azt mutatja, hogy szívét még mindig balga remények töltik el.

— Az a hír járja, hogy nemsokára egybekelnek. Ugy hallom, hogy más-rég szeretik egymást, folytatta *Lena*. Hanem én nem hiszem; legalább eddig nem vettem észre. Valószínűleg üres szóbeszéd.

(Folytatása következik.)

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

A Hazai Bank Részvénytársaság ma teszi közzé az 1900. évre vonatkozó mérlegét, amelynek főbb adatai a következők:

Vagyon: Pénztári készlet: 765,882.95 K. Váltótárca leszámított és külföldi váltók 15,986,848.03 K. Értékpapírtárca 1,146,769.85 K. Befizetések vállalatokba és szindikátusokba 4,212,490.10 K. Adóskofolyó számlában (idezet) 12,694,801.50 K. Szerződéses határidőre kötött ügyletekben (idezet) 23,235,998.86 K. bankári követelésekben 527,169.46 K. Összesen 38,457,469.82 K. Váltóüzlet 523,789.84 K. Lettári be-berendezés korábbi beszerzések 94,408.38 K. eddigi leírások 79,403.38 K., folyó évi beszerzések 1,510.— K., összesen 16,510.— K. Atmeneti tételek 766,574.89 K. Összesen 59,876,284.48 K.

Teher: Részvénnyel 10,000,000 K. Tartalékalap 1,200,000 K. Nyugdíjalap 176,885.82 K. Forgalmomban lévő sajtó eltagadványaink 4,800,000 K. Hitelezők: betétek pénztárjegyekre és checkszámokra 16,992,309.86 K., szerződéses határidőre szóló ügyletekre lekötött tőkék 22,874,494 K., különféle folyó számlái hitelezők 3,880,417.52 K., összesen 42,750,221.38 K. Fel nem vett osztalékok 540 K. Nyereség-egyenleg 948,937.28 K. Összesen 59,876,284.48 K.

Nyereség- és veszteségszámla: Tartozik: Üggyvivő-igazgatóság, tisztviselők és szolgák fizetése 211,096.77 K. Kötségek 166,918.88 K. Adó 123,249.78 K. Leírások 23,282.94 K. Nyereség: múlt évi nyereség elővitel 117,864.80 K., folyó évi tiszta jövedelem 831,472.48 K., összesen 948,937.28 K. Összesen 1,473,485.34 K. Követel: Nyereség elővitel 1899. évről 117,864.80 K. Kamattörlesztés adómentes 418,309.57 K., adóköteles a tőkekamatok levonása után 40,897.29 K., összesen 958,706.86 K. Jutalékok és szindikátusi jövedelmek 92,721.92 K. Nyereség idegen értékek 31,135.37 K. Nyereség értékpapírokon 48,138.12 K. Nyereség a váltóüzletről a befektetett tőke kamatai és az üzleti költségek levonása után 24,918.27 K., összesen 1,473,485.34 K.

Ezekből az adatokból kitűnik, hogy a rendelkezésre álló nyereség összege 948,937.28 korona, amely összeg az alapító 9.489%-ának felel meg. Az igazgatóság a mérlegre vonatkozólag a február hó 16-án egybehívott közgyűléshez intézett jelentésben kiemeli, hogy egyrészt óvatossággal fenti mérleg felállításánál az Egyesült Építő- és Ipar-Részvénytársaságnál vállalt részesedés után az egész évre járó kamatok és jutalék összegét figyelmen kívül hagyta, másrészt, hogy a gróf Andrássy Géza-éle vasművek eladásából előállított és realizált nyereséget teljes összegében a még el nem számolt nyereségek számlájára vezette. A közgyűlésnek indítványoztatni kell, hogy a szelvény úgy mint a múltban, most is 12 koronával váltassék be és a lettári berendezés hátralékos értékeinek leírása mellett a tartalékalap 100,000 koronával, a nyugdíjalap pedig 30,000 koronával javadalmazassék.

Magyar Kereskedelmi Csarnok. A kereskedelmi miniszter ur „a kereskedelmi alkalmazottak szolgálati viszonyainak szabályozásáról” szóló törvényjavaslatot a Magyar Kereskedelmi Csarnoknak is leküldött véleményezést végezt. A csarnok együttes szakosztályai ma tárgyalják a törvényjavaslat előadói tervezetét haraszt Jellinek Henrik elnöke alatt. A vitában több oldalról azt hangzott, hogy a kereskedelmi alkalmazottak helyzete ma lényegesen kedvezőbb, mint volt a kereskedelmi, illetőleg ipartörvény megalkotása idejében. mert hisz egy nagy társadalmi kérdést, t. i. a betegség esetén való ellátás kérdését, a betegsegélyt törvény oldotta meg. Utaltak arra is, hogy ami különösen a fővárosi illeti a kereskedelmi alkalmazottak nagy része a javadalmazásban is előnyösebb helyzetbe jutott, a miből nem kis mértékben a részvénytársasági alaknak terjedése is hozzájárult. Az alkalmazottak törekvéseit társadalmi és anyagi helyzetük javítása érdekében, a jogosultság határai között, a kereskedelmi önközpontok mindig támogatják. Többen kiemelték, hogy óhajtható volna az agykori ellátás kérdésének megoldása, de nem úgy, hogy a teher kizárólag a főnökre hárítassék, mert a kereskedelem így egyáltalán megterhelést el nem bír. A javaslat, amint egyrészt éppen az alkalmazottakra vonatkozó legfontosabb kérdéseket meg nem oldja, úgy másrészt messze tolimegy és pedig a kereskedelem hátrányára, a szükséges határokon. Többen kiemelték azt is, hogy ma, midőn a kereskedelem tényleg hanyatlóban van, az a javaslat, amely a kereskedelemtől újabb anyagi megterhelést idézi elő, alkalmatlan időben jön és különösen a kisebb kereskedőkre, akik egy vagy két segéddel dolgoznak, súlyosan nehezedik. Egyébként tárgyalás alá vette a szakosztály a javaslatot szakosznokint és három óras ülésen tárgyalta annak első öt szakaszát. A tárgyalást a jövő héten folytatják.

Betegsegítő pénztárak. A vidéki kerületi betegsegélyező pénztárak országos központi bizottsága január hó 30-ikán az Országos Iparegyesület helyiségeiben ülést tartott, amelyen a betegsegélyezői szövetkezetek törvényjavaslatot tárgyalta és a következő elvi megállapodásra jutott:

1. Kivételnek tartja a bizottság a pénztári szervezet teljes centralizációját, mi végből a bányatársuladkat és a közlekedési vállalatok pénztárát kivéve, semmiéle más pénztárt engedélyezendőnek nem tart, sőt az állami vállalatok alkalmazottait is a kerületi pénztárakba kívánja bevonni.

2. A központi bizottság felállítását feltétlenül szükségesnek mondja ki, azonban ennek körébe kívánja vonni az összes hazai pénztárakat, a bányatársuladkat és a közlekedési vállalatok pénztárát kivéve.

3. Az állami munkabiztosítási hivatal, mint a betegsegélyezés fölötti felügyelet gyakorlására és a programba vett munkabiztosítási feladatok megoldására a betegsegélyezés ügyében telmerülő kérdésekben jog- és igazságszolgáltatásra hivatott és ezt kizárólagos feladatának tekintett állami intézményt a központi bizottság fölötté szükségesnek és üdvösnök tartja, annak felállítását lelkesen üdvözlő a központi bizottság, hogy a betegsegélyezésről szóló törvényjavaslat minden tekintetben összhangzatos hozzák az összes arra vonatkozó törvényekkel. (1898. XXI. t.-c. stb.)

A törvényjavaslat részletes letárgyalása után a bizottság megválasztotta a február 15-iki miniszteri szaktanácskozásra képviselőül dr. Walter Gyulát.

Az Országos Iparegyesület összes szakosztályai pénteken, február 1-én délután 5 órakor az egyesület helyiségében (VI., Uj-utca 4. szám, I. em.) egyetemes ülést tartanak. A napirend tárgya: A kereskedelmi alkalmazottakról szóló törvénytervezet megvitatása. Előadó: Neuschloss Marcel igazgatóügyi tag.

Szeszárak. A kontingens nyersszesz ára Budapesten 42.— korona pénzben, 42.50 korona áruban. Bécsben a nyersszesz ára 40.40 korona pénzben, illetve 40.80 korona áruban.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-ővárosi sertés-konzumvásár árjegyzése 1901. évi január 30. Készlet 61 darab. Erkezett 621 darab. Összesen 682 darab. Eladott 556 darab. Maradt 126 darab. Napi árak: 120—180 kilogramm súlyban 83—86 koronáig, 220—280 kilogramm súlyban 84—88 koronáig, 320—380 kgr. súlyban 86—90 K.-ig. Öreg nehéz páronkint 400—500 kilés 80—88 koronáig, Malac 50—100 kgrig 72— korona. A vásár élénk.

A budapesti gabonátözsde.

Budapest, január 30.

Vontatott üzletmenet mellett gyengén tartott áron néhány ezer métermáza buza került forgalomba. Rozs változatlan. Zab szilárd.

Eladott:

Buza. Tiszavideki: 100 mm. 79 k. 7 K. 87½ f., 450 mm. 78½ k. 7 K. 75 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 75 f., 300 mm. 78 k. 7 K. 80 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 80 f., 400 mm. 78 k. 7 K. 75 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 65 f., 100 mm. 76 k. 7 K. 52½ f.

Pestvidéki: 200 mm. 77 k. 7 K. 70 f., 200 mm. 78 k. 7 K. 65 f., 200 mm. 77 k. 7 K. 65 f., 500 mm. 78 k. 7 K. 65 f., 100 mm. 77½ k. 7 K. 65 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 40 f., 100 mm. 76½ k. 7 K. 45 f., 250 mm. 76 k. 7 K. 50 f., 300 mm. 76 k. 7 K. 40 f., 400 mm. 74½ k. 7 K. 42½ f.

Felsőmagyarországi: 100 mm. 76 k. 7 K. 95 f., 200 mm. 79 k. 7 K. 55 f., 200 mm. 79 k. 7 K. 57½ f. B.-Csabai: 1000 mm. 78 k. 7 K. 75 f.

Mind három hónapra.

Tengeri: 600 mm. 4 K. 97½ f.

Rozs: 200 mm. 7 K. 25 f., 100 mm. 7 K. 15 f., 100 mm. 7 K. 22½ f., 400 mm. 7 K. 25 f., 250 mm. 7 K. 22½ f., 200 mm. 7 K. 27½ f.

Készpenztárcák mellett.

A készárú hivatalos jegyzése a budapesti áru-és értéktözsde szokásai szerint, készpénzben 50 kilogrammonkint. — A minőség hektoliterenkint és kilogrammonkint.

Table with columns for Buza, Rozs, and other grain types, listing prices in K and f.

Table titled 'Egyéb gabonafélék' listing prices for various grain types like Arpa, Zab, Tengeri, Repece, and Kéles.

A határidőszület folyamán a következő kőtések történtek:

Table listing exchange rates for Buza, Rozs, and other commodities.

Déli egy órakor a következők záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Table listing exchange rates for Buza, Rozs, and other commodities.

Délután 6 órakor zárul:

Table listing exchange rates for Buza, Rozs, and other commodities.

A budapesti értéktözsde.

A mai előtözsde irányzata kedvező volt s az összes nemzetközi értékek a tegnapi zárlathoz képest némileg emelkedtek.

A helyi piac meglehetősen el volt hanyagolva, míg járadékok előnyben részesültek.

A zárlat nyugodt volt.

A déli tőzsde változatlan lefolyású volt, végül szilárdan megállandósult.

A helyi és járadékpiac csendes.

A valutapiac változatlan volt.

Az előtözsde kedvező.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 670.—670.25

Osztárk hitelrészvény 663.70—664.75. Államvasut részvény 665.50—665.75. Koronajáradék 93.—93.17. Rimamurányi vasmű részvény 484.—. Jelzálogbank 432.—434.—korona.

A déli tőzsde változatlan.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény —.—, Osztárk hitelrészvény 665.75—664.75. Államvasutak 665.25—665.50. Jelzálogbank 432.50—436.—. Közüti 580.50—581.—korona.

Forgalomba került: Salgótarjáni kőszénbánya 628—630.—. Magyar villamosági 225.—. Adria 446.—449.—korona.

Utóteszde. A 4 órai zárlatkor maradt:

Osztárk hitelrészvény 665.75. Magyar hitelrészvény 669.50. Leszámitoló bank részvény 420.—. Rimamurányi vasmű részvény 462.—. Osztárk-Magyar államvasut 667.50. Közüti vasut részvény 580.—. Villamos vasut részvény 291.—korona.

A budapesti terménnytözsde.

A terménnyüzletben a szezonzerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terménnyüzleti árjegyzőbizottság hivatalosan a következő árlományokat állapította meg:

Jegyzetek: Heremag: lucerna magyar 43.—43.—korona, vörös aprószemű 43.—50.—korona, vörös erdélyi —.—korona, vörös bánsági —.—korona, középszemű 55.—58.—korona, nagyszemű 61.—65.—korona. Disznózsír: budapesti 55.—55.50 korona, vidéki —.—korona. Táblaszalonna: légszársított vidéki —.—korona, városi 4 darabos 42.—42.50 korona, 3 darabos 45.—45.50 korona, üstölt —.—korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 15.—15.50 korona 1.0 darabos —.—korona, 100 darabos 16.25—16.50 korona, 85 darabos 17.—17.50 korona a-onnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 14.25—14.60 korona, 100 darabos 15.50—15.75 korona 86 darabos 16.25—16.50 korona. Szilvai: szlavóniai 19.—19.00 korona, szerbiai 17.—17.50 korona azonnal való szállításra.

A bécsi értéktözsde.

Az előtözsde jobb az irányzat Berlinre.

Déli tőzsdén ismét szilárdabb az irányzat, mely zárlatig tartott.

Zárlat szilárd Berlinre.

Bécs, január 30. (Magyar értékek zárlata.) 4%-os aranyjárdék 117.15. Tiszai és szept. kölesön sorsjegy 140.—. Magyar vasuti kölesön ezüstben 100.50. Magyar keleti vasuti állami kötvény 119.—. Magyar eszámító- és pénzváltóbank —.—. Rimamurányi vasmű részvény 461.—. Magyar koronajárdék 93.—. 4%-os Magyar földterem. kötvény 91.60. Magyar hitelbank részvény 668.—. Magyar nyerevényi kölesön sorsjegy 165.50. Kassa-oderbergi vasuti részvény —.—. Magyar kereskedelmi bank —.—. Magyar cukoripar 1885.

Bécs, január 30. (Osztárk értékek zárlata.) 4%-os papírjárdék 98.—. 4%-os osztr. aranyjárdék 117.55. 1880-iki sorsjegy 137.—. Osztárk hitelrészvény 387.75. Angol-osztárk bank 268.50. Bécsi bankjegyzet 456.50. Osztárk-magyar bank 1700.—. Déli vasut 109.—. Dunagőzhajózási részvény 739.—. Dohányrészvény 292.50. Császár és királyi arany 11.35. Német bankváltók 117.06. 4%-os erüst járadék 98.25. Osztárk koronajárdék 93.35. 1894-iki sorsjegy 198.—. Osztárk hitelintézeti részvény 665.—. Unionbank 534.—. Osztárk Ländlerbank 405.50. Osztárk-magyar államvasut 665.50. Elbavói vasut 406.—. Alpeji bányarészvény 429.51. 20 frank. arany 19.15. Londoni váltóár 240.70. Bécsi Tramway Litt B. 253.—. Bécsi Tramway Litt A. 256.—. Lipót kőbő —.—. Az irányzat csendes.

Bécs, január 30. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok s következők voltak: Osztárk hitelrészvény 665.25. Magyar hitelrészvény 669.—. Angol-Osztárk bank 268.50. Bécsi bankjegyzet 457.—. Union bank 534.50. Ländlerbank 406.—. Osztárk-magyar államvasut részvény 667.50. Lombard 109.—. Elbavói vasut 466.—. Északi vasut részvény 456.—. Dohányrészvény 293.50. Rimamurányi vasmű 461.—. Alpeji bányarészvény 430.—. Májusi járadék 98.39. Magyar koronajárdék 93.—. Török sorsjegyek 105.—. Német birodalmi márka 107.63. Napoleon d'or 19.15.

Külföldi értéktözsde.

Berlin, január 30. (Tőzsdei tudósítás.) A mai tőzsde-forgalomban Brelfed kereskedelmi miniszter tegnapi nyilatkozatának és az ipari tevékenység föllendülésének hatása alatt kohó- és bányarészekre nézve kedvezőbb volt a hangulat. Azt beszélték, hogy a kvasiatutak kitépése és a várható nagy állami megrendelések következtében a hazai ipar kielégítő foglalkoztatására van kilátás. A nevezett értékek kurszai nagyjábólrest több mint 2%-kal emelkedtek, amik fedező vásárlások is előmozdítottak. Bankok szintén szilárdak voltak, különösen Deutsche Bank, Disconto Commandit és Berliner Handels-Gesellschaft. Járadékok javultak, még pedig olaszok Párisra. Vasutak közül svájciak élénkeket arra a hírre, hogy megindultak a tárgyalások a Jura-Simplon vasut visszavétele tárgyában. Magánészámítolási kamatláb 3/8%.

Berlin, január 30. (Zárult.) 4 2/20-os papírjárdék —, 4 1/20-os osztrák aranyjárdék —, Elbavölgyi vasut —, Magyar koronajárdék 93.75. Osztrák-magyar államvasut 142.25. Kassa-oderbergi vasut —, Bécsi váltóár 84.95. Magyar vasuti beruházási kölcsön 102.—. Alpesi bányarésztvény —, Disconto-Commandit 177.90. Általános villamosági Bdison 266.75. Gelsenkircheni 169.30. Laura-kohó 192.30. 4 2/20-os ezüstjárdék —, 4 1/20-os magyar aranyjárdék 98.50. Osztrák hitelrésztvény 208.90. Déli vasut 26.90. Károly Lajos vasut —, Orosz bankjegyek 216.25. 4 1/20-os új orosz kölcsön 96.25. Török dohányrésztvény —, Olasz járdék 96.—. Magyar hitelbank —, Dynamit Trust —, Harpeni 166.—. Az irányzat szilárd.

Berlin, január 30. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom. 4 1/20-os magyar aranyjárdék 98.50. Magyar koronajárdék 93.40. Osztrák hitelrésztvény 208.90. Osztrák-magyar államvasut 142.75. Déli vasut 25.75. Eszaki vasut 216.—. Elbavölgyi vasut —, Orosz bankjegyek 216.25. Buschtienhradi —, Orosz bankjegyek —, (Ultimo.) Lombard —.

Frankfurt, január 30. (Zárult.) 4 2/20-os papírjárdék 93.30. 4 1/20-os osztrák aranyjárdék 100.10. Magyar koronajárdék 93.75. Osztrák-magyar bank 122.—. Déli vasut 25.90. Elbavölgyi vasut 117.—. Londoni váltóár 2045.—. Bécsi bankgyűléslet 115.—. Villamos résztvény —, 3 1/20-os magyar aranykölcsön 82.30. 4 2/20-os ezüstjárdék 98.10. 4 1/20-os magyar aranyjárdék 98.50. Osztrák hitelrésztvény 208.60. Osztrák-magyar államvasut 142.10. Eszaki vasut 112.—. Bécsi váltóár 849.16. Párisi váltóár 814.16. Unio bank —, Alpesi bányarésztvény 216.—. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, január 30. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Artoyanok január. Esti forgalom Osztrák hitelrésztvény 209.25. Osztrák-magyar államvasut —, Déli vasut 25.90. Osztrák aranyjárdék —, Olasz járdék 96.16. Laura-kohó —, Harpeni 176.75. Discont 145.10. Alpesi —, Bécsi bankgyűléslet —, Szilárd.

Hamburg, január 30. (Zárult.) 4 2/20-os ezüstjárdék 98.10. 1880. sorsjegye 137.50. Déli vasut 25.80. 4 1/20-os osztrák aranyjárdék 99.60. Osztrák hitelrésztvény 209.50. Osztrák-magyar államvasut 142.50. Olasz járdék 96.20. 4 1/20-os Magyar aranyjárdék 98.75. Az irányzat szilárd.

Páris, január 30. (Zárult.) Osztrák-magyar államvasut —, 4 1/20-os osztrák aranyjárdék 100.70. Osztrák Länderbank —, 3 1/20-os francia járdék 102.—. Ottomani bank 638.—. 3 1/20-os francia járdék 103.60. Alpesi bányarésztvény —, Déli vasut —, 4 1/20-os magyar aranyjárdék 99.25. Párisi bankrésztvény 1055. Olasz járdék 94.92. Francia törleszt. járdék 100.30. Osztrák földhitelezési résztvény 12.34. Török dohányrésztvény 316.—. Az irányzat bágyadt.

Budapest-köbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Január 30. A sertésüzlet irányzata változott. A) Hízott sertések ára: I. A Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (paronkint 400 kilogramm felüli súlyban) 38-92 fillérig. Öreg közép (paronkint 300-340 kilogramm erjedő súlyban) — fillérig. Fiatal nehéz (paronkint 320 kilogramm felüli súlyban) 94-95 fillérig. Fiatal közép (paronkint 251-320 kilogramm terjedő súlyban) 90-92 fillérig. Fiatal könnyű (paronkint 250 kilogramm terjedő súlyban) 88-90 fillérig. II. Magyar szedett: Nehéz paronkint 280 kilogramm felüli súlyban) — fillérig. Közép (paronkint 240-280 kilogramm súlyban) — fillérig. Könnyű (paronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. III. Romániai: Nehéz paronkint 320 kilogramm felüli súlyban) — fillérig. Közép (paronkint 250-320 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Könnyű (paronkint 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. IV. Romániai eredetű (Stachi), nehéz (paronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) fillérig. Könnyű (paronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. V. Szerbiai: Nehéz (paronkint 260 kilogramm felüli súlyban) 88-90 fillérig. Közép (paronkint 240-260 kilogramm terjedő súlyban) 84-86 fillérig. Könnyű (paronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) 80-84 fillérig.

Sertésleltérszám 1901. január 28. napján volt észlet 30,123 darab. — 1901. január 29. napján elajuttatott 353 darab. 1901. január 29. napján elszállított 410 darab. 1901. január 30. napjára maradt készletben 30,066 darab.

Napirend.

Naptár: Csütörtök, január 31. — Római katolikus: Nol. Péter. — Protestáns: Virgil. — Görög-orosz: (január 18.) N. Anatan. — Zsidó: Scheb. 11. — Nap két: 7 óra 12 percek. — Nyugszik: 4 óra 43 percek. — Hold két: délután 1 óra 43 percek. — Nyugszik: reggel 4 óra 3 percek. A miniszterelnök és belügyminiszter fogad délután 4 órakor.

A közoktatásügyi miniszter fogad délután 4 órakor. Az igazságügyi miniszter fogad délután 1 órakor. Nemzeti Múzeum. Természettudományi múzeum délelőtt 9 órától délután 1 óráig. Többi társai 1 korona belépődíj mellett tekinthetik meg.

Oroszország képtár az Akadémiaiban zárva. Iparművészeti múzeum délelőtt 9 órától délután 1 óráig. Technológiai Iparmúzeum nyitva van délelőtt 9 órától 12 óráig, délután 2-5-ig. Ugyanott varrógépek-kiallítás este 7 órától 9 óráig.

Mezőgazdasági Múzeum (Kerepesi-ut 72.) nyitva délelőtt 9-1 óráig.

Földtani múzeum a Stefánia uton, nyitva délelőtt 10 órától 1 óráig.

Közelekedési múzeum zárva.

Magyar kereskedelmi múzeum az iparsarokban d. e. 9-től 2 óráig.

Szabadalmi levéltár (Erzsébet-körut 19.) nyitva délelőtt 9-1 óráig.

Az Akadémia Goethe-szobája zárva.

Múzeum könyvtár nyitva d. e. 9-1-ig.

Akadémiai könyvtár nyitva délután 3-7-ig.

Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9-12-ig és délután 3-8-ig.

Iparművészeti múzeum könyvtára nyitva délelőtt 10 órától 12 óráig és este fél 7-től fél 9-ig.

Magy. kir. statisztikai hivatal nyilvános könyvtára és térképgyűjteménye nyitva délelőtt 10 órától 1-ig.

Magyar kereskedelmi múzeum könyvtára és tudakozó osztálya délelőtt 9 órától 12-ig és délután 3-6-ig.

Az új Országközvetítő központosítók és lépcsőháza reggel 9 órától este 6-ig. Belépődíj 1 korona.

Alattokozott helyiségek reggel 8 órától este 6-ig.

Mentőkert a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Január 30. —

Kinevezések, átnevezések, a vallás- és közoktatásügyi miniszter Dudits Miklós polenai állami elemi iskolai tanító kir. tanfelügyelőségi tanácsok, Friedrich Csok okeleves tanító és az ubánya-ó-hutai, Péter Jolan okeleves tanító és a kishabonci, Répászky Boriska okeleves tanító és a temes-butinyi, Pál Mária okeleves tanító és a marosbólyi állami elemi népiskolához rendes tanítókká, illetve tanítóknak, Ertl Imbert zempérvármegyey kir. tanfelügyelői tanácsok kir. segéd-tanfelügyelővé, az igazságügyminiszter Polák Pál egri kir. törvényszéki joggyakornokká az egri kir. törvényszékhez allegyzővé, Karácsonyi László pancsova ügyvédségi irnokot a zombori királyi törvényszék fogházhoz fogházfelügyelővé, a földművelésügyi miniszter a budapesti állatorvosi főiskola belgyógyászati tanszékéhez Feticsek Ottó II. tanársegédt, két év tartamára, I. tanársegéddé, Farkas Kálmán okeleves állatorvost a budapesti állatorvosi főiskola élettani tanszékéhez, két év tartamára II. tanársegéddé, a budapesti kir. ítélőtábla elnöke Bothár Gusztáv végzett joghallgatót a budapesti kir. ítélőtábla kerületébe díjas gyakornokká, a kolozsvári kir. ítélőtábla elnöke Demjanovich Miklós végzett joghallgatót a kolozsvári kir. ítélőtábla kerületébe díjtalan joggyakornokká, a debreceni kir. ítélőtábla elnöke Tóth Lajos nagykirályi lakos végzett joghallgatót a debreceni kir. ítélőtábla kerületébe ideiglenes minőségű díjtalan gyakornokká, a rimaszombati kir. pénzügyigazgatóság Guttenstein Frigyes nagyröckei kir. adóhivatali díjtalan gyakornokot ugyanoda díjas gyakornokká, a nagybeskeréki kir. tszék elnöke a törökbecsei kir. járásbíró-ság mellé magyar-szervet tolmácsává Benkőczy János törökbecsei lakost nevezte ki; az igazságügyminiszter Drenehény Albert lóptújvári kir. járásbíró-ság jogyót a rózsaságyi kir. törvényszékhez; Halász Sándor marosmaros-szigeti kir. törvényszéki fogházhoz; a vallás- és közoktatásügyi miniszter Sziklay P. Gyula torontálvármegyey kir. segéd-tanfelügyelőt, jelen minőségében, Temesvármegyébe helyezte át, Sidlovits Kálmán egri állami felsőbb leányiskolai rendes tanárt állásában véglegesen megerősítette.

Ügyvédi kamarák. A pozsonyi ügyvédi kamara közhírré teszi, hogy Ferber Jenő ügyvédjelölt pozsonyi lakos 711 lapszámú igazolványát elvesztvén, az semmisnek nyilváníttatik. — A miskolci ügyvédi kamara közhírré teszi, hogy Zsóka György sajtó-szentpétery ügyvéd, elhalálozása következtében, az ügyvédek listájából kitöröltetett s ügyvédi iratai és értékei őrzésére s a halaszthatatlan teendő elintézésére gondnokul dr. Kovács Lajos miskolci ügyvéd rendellett ki.

Pályázatok. Alibírói állásra a kőhalmi kir. járásbíró-ságnál két hét alatt; — aljegyzői állásra a szt.-endrei kir. járásbíró-ságnál két hét alatt; — hivatalosjogi állásra az állami számvizsgálóknál február hó 28-ig; — pénzügyi fogalmazó gyakornoki állásra az egri pénzügyigazgatóságunk két hét alatt.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. —

Budapest, január 30.

A légnyomás egész Európában alacsony és az északi nagy depresszió kívül egy kisebb depresszió az Adria fölött is mutat. A viszonylag magas nyomás délnyugaton terül el. Az európai időjárás ennek megfelelőleg megtartotta borus, csapadékos jellegét. A hőmérséklet Közép-Európában süllyedt.

Hazánkban az északnyugati részek kivételével mindenütt esett kisebb-nagyobb csapadék, jobbra hó alakjában és a hőmérséklet az éjjel a fagypontra alá szállt. Kiallítás. Nyugatról haviavazás (havas eső) várható, fagypontra körül hőmérséklettel.

AZ EZÜST KECSKE

— IRTA —

BRÓDY SÁNDOR

KÉPEKSEL DISZITETTÉK: Baditz Ottó, Csók István, Faragó József, Fényes Adolf, Feszty Árpád, Glatz Oszkár, Grünwald Béla, Hegedűs László, Ipoly Sándor, Karlovicsky Bertalan, Lotz Károly, Márk Lajos, Mednyánszky László, Mannheim Gyusztáv, Olgyay Ferenc, Pállya Celesztin, Réti István, Thorma János, Tornyai János, Vasváry János.

A MELLÉKÉPET FADRUSZ JÁNOSNÉ MINTAZTA.

Az „EZÜST KECSKE” vászonkötésű védőbortékban szállítottik.

— ÁRA 32 KORONA. —

Sampel R. (Wodianer F. és Fiai)

— os. és kir. udvari könyvkereskedése —

Budapesten, VI., Andrássy-út 21. sz.

E díszművet 3 koronás havi részletfizetés mellett is szállítjuk. E célra kérjük az alábbi rendelkezéjegy felhasználatát és aláírva hozzátk betűlenni.

Sampel Róbert (Wodianer F. és Fiai)

— os. és kir. udvari könyvkereskedésének —

Budapesten, VI., Andrássy-út 21. sz. a.

Ezzel megrendelem.

BRÓDY SÁNDOR: „AZ EZÜST KECSKE”

ezim díszművet 32 korona értékben.

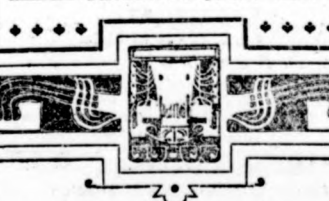
Fizetendő Koronás havi részletfizetés mellett is szállítjuk. E célra kérjük az alábbi rendelkezéjegy felhasználatát és aláírva hozzátk betűlenni.

Név és állás: .....

Kell: .....

Lakhely: .....

Fizetendő Budapestben.

Titkos betegségek. Gyógyítására a specialista legjobban alkalmas számos éven át szerzett gazdag kórházi tapasztalata alapján. Dr. FABINYI J. v. kórházi orvos, specialista. Gyógyít legrovidebb idő alatt biztos sikerrel fertőknél és nőknél: hügycsőfolyást, hólyagbajokat, bajkóros sebeket, syphilis, ennek következményeit, macskas borbajokat és az önterzéstől támadt idegbetegségeket. Mielőbb az eredmény gyengeségnél (impotentia) úgy fiatal, mint öregkorban egyenként. Biztos siker folytán a honoreum utólag is fizethető. Levelekre díjtalanul válasz; kívánatra gyógyászok.

Ki akar pénzt!!! meglátarítani, az jót oledőn vásároljon! Csúpnán 30 kr. postaköltséggel jár, hogy bárci meggyőződés, szorvoscsenő cipőm jószágok. Minden utam vásárolt cipőért 6 havi jóllakást vállalok, nem teszekot saját költségemre visszavesszek és a pénzt mindon javoná nálki visszazadom. Férfi vix-cipő egy daraból 3.— Férfi vix-cipő egy kivételben 3.50 Férfi borjúbőr fűzős cipő vászon vagy flecbelissel — 3.50 Postócipő oroszalkák, dupla talppal — 4.50 Bagdadcipő, háromsoros talppal — 4.50 Oroszalkák, fűző, meleg bélésű, olgás — 4.30 Szalonalkák fűzős cipő, gavalier forma — 4.50 Valódi bagdad-cizma egy daraból, vialhán háromsoros bélissel, jóllakás mellett — 5.— Térdig érő postócipő, bőrfűző, meleg bélés — 5.— Erdélyi daróc (halina) eszma, csuklóját bőrbortással, daróc bélővel térdig — 5.— Daróc-cizma bőrfűző, meleg kivételben — 7.50 Női szorvos. v. borjúbőr csúpná cipő, erős, meleg bélésű — 3.— Postócipő borjúbőrű, erős kivételben — 3.50 Oroszalkák engos cipő, postozású — 3.80 Kőlkőcske postócipő, bárnyubőrűvel, prémél szorvos — 4.— Mérdőcske elegemű, ha harisnyán a láb talpa egy papírra rajzolják. Kérjen árjegyzéket több az a drávval, melyet ingyen és bérmentve küldök. BUDAPEST, Dózsa-tér 6. sz.

VALÓ. di francia külölegesség (gumi és halhólyag, ugyszintén összes női övszerek) F. Bergerand fils leghírnévesebb párisi gyárosollgólonyó-szeben beszerzethetők: POLGAR SANDOR-nál BUDAPEST, VII., Erzsébet-körut 50. Elvágott: a „Budapesti Napló”-ból.

Női betegségeket, mint egyáltalában kifolyást és méhajt fel: Lysoferrin. Ezzel gyorsan gyógyítja az általán előforduló, de leggyakrabban per kitérő hatással bíró idült a ujfelferőlyánál, anyaméhürtnél és az anyaméhgolyó-ladnál, valamint minden más tartós női bajnál. 1 dóboz ára 3 korona és egy dupla dóboz ára 5 korona. Erőmegújító-elixir, hatában a mai napig utól nem éri szer mindennemű gyű-szességi bajoknál, de különben elégséggelt fertőző (impotentia) ellen kitérő szer, valamint vérszűrés, sáplor, ideggyógyeségnél, valamint nők nagytalosságúval és önkénytelen megmőltésén. Egy kis üveg ára 3 korona és egy dupla üveg 5 korona. Injeccio Lysoferrin és Capsulae Lysoferrin kitérő szer gonorrhoeás, kifolyásoknál s hurgycsűgyulladással, még ha elavultak is, gyorsan és biztosan gyógyít-baták, már néhány befecskendezés és Capsulae boveicie elégségt, hogy a legnehezebb folyást megmőltessék. Egy üveg injeccio Lysoferrin 2 korona és 4 dóboz Capsulae 2 kor. Postai megrendelésnél gondosan eszaki közzétették. — 5 koronát felül megrendelésnél csomagolás nem számítatik. Szá-mos hálaírat van, kiknek futottbi szerek segítették. Mint egyedül valódián kapható: Erős Aladár gyógyszerárban a Szent Jánoshoz Nagykikindán 6. szám.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Csütörtök, 1901. január hó 31-én.
Pollinó Bianchi Bianca vendégfelléptével.

Sarolta.

3 felvonásban. Zenéjét szerzte Erkel Ferenc. Szövegét írta Czuczyna N.

Géza	Broulik	Egy követ	Mihályi
Sarolta	P. Bianchi	Uros	Kornai
Gyula	Takáts	1. paraszt	Gábor
Bélus	Várady	2. „	Strósz
Ordító	Hegedűs	3. „	Ney B.

Kézde 7 óraker.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1901. január hó 31-én.

A bölcső.

Színmű 3 felvonásban. Írta Brieux. Fordította: Gábor Ignác.

Marsanne	Vizvári	Chantrel	Mihályi
Marsanne-né	Rákosi	Az orvos	Somló
Girieu	Császár	Apáca	Dömjén
Laurence	Márkus	Louise	Boros

Udán: A medve.

Vigjáték 1 felvonásban. Írta Csahov A. Ford.: V. J.

Szmirnov	Császár	Lukács	Gabányi
Popovná	Alsóghy		

Kézde 7 1/2 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1901. január hó 31-én.

A postás fiú.

(The messenger boy).

Operett 3 képből. Szövegét írták: James T. Tanner és Alfred Murray. Fordították: Saigó Ernő és Mérei (Mérli) Adolf. Zenéjét szerzték: Ivan Caryl és Lionel Moncton.

Funchestown	Mátrai	Bang. postásfiú	Sziklai
Hooker pasa	Molnár	Nóra	Szover I.
Cosmos bey	Giréth	Daisy	Dóry M.
Cive Radnor	Páláshy	Lady Panches	Szikláiné
Pott kapitány	Ráthonyi	Mistress Bang	Margó Z.
Stokfish tanár	Boross	Rózsaszobaleány	Rózsa Lili
Tudor, bankár	Vidor	Lady Winifred	Varga A.
Naylor kapitány	Kardos	Cecile Gower	Gombaszögi
Gascogne	Iványi	De Fleury	Füredi

Kézde 7 1/2 óraker.

Jegyek a M. kir. Operaház, Nemzeti és Magyar Színház előadására kaphatók és előjegyezhetők Bárd Ferenc és Testv. z. neműkereskedéseiben Kossuth Lajos-utca 4. sz. és Andrassy-ut 42. sz. a., valamint a New-York kávéházban. (Telefon.)

VIGSZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1901. január hó 31-én.

A titkos rendőr.

Bolozát 3 felvonásban. Írta: Antony Mars. Fordította és átírdogolta: Heitai Jenő.

Bricard	Hegedűs	San-Galetto	Szerémy
Cyprienne	Kalmár	Mazurka	Berzéli
Pitozel	Gál	Pidoux	Vendrei
Alice	Pécsi P.	Borniche	Gyöngyi
De Margency	Góth	Cordeco	Szathmáry
Gotières	Bihari	Cabassol	Győző

Kézde 7 1/2 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1901. január hó 31-én.

San-Toy.

Kínai daljáték 3 felvonásban. Írták Edward Morton, Harry Greenbank és Adrian Ross. Fordították Fái J. Béla és Mánai Emília. Zenéjét szerz. Sidney Jones. Kézde 7 óraker.

URÁNIA SZÍNHÁZ

Csütörtök, 1901. január hó 31-én.

1848. A szabadságharc története.

Írta: Hentaller Lajos. Kézde 7 1/2 óraker.

VÁR-SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1901. január hó 31-én.

A miniszter előszobájában.

Dramolett 1 felvonásban. Írta Hahn Rószó.

A szikra.

Vigjáték 1 felvonásban. Írta Pailleron. Ford. Huszár. Vigjáték 1 felvonásban. Írta Murray Károly. Kézde 7 óraker.

Hétfőn, február 4-én, a „Royal”-szálló tornomban

F. Pewny Irén

a m. kir. Opera tagja

Pewny Olga

a borszói városi színház primadonnája

DALESTÉLYE.

Jegyek a „Harmonia” zenemű- és zongorakereskedésben, Váci-utca 20. kaphatók.

Somossy Mulató

(Nagymező-utca).

Albrecht Ferenc, igazgató.

Pénztárnyitás 7-kor. Kézde 7 1/2 óraker.

Ma:

FREGOLI!!

2 nagy bucsu-előadása.

Délután 1-4-kor mérsékelt helyárak-kal, a délutáni előadásban csakis új-donságok kerülnek előadásra Fregolitól. Este 10-óraker:

Fregoli

visszavonhatlan bucsu előadása

a „Belampagó” című darabban.

A téli kert kávéházban zene, reggel 5 óráig.

Jegyek kaphatók a Mulató nappali pénztáránál 9-11 óráig és délután 3-tól és este a pénztáránál, ugyanígy Weiss A. nagytérde Károly-körút 20., térszede Andrassy-ut 38. és 26. szám alatt egész napon át.

Holnap péntek, február hó 1-én:

tökéletes új szenzációk műsor.

Diszes ingaórák
5 évi jótállás mellett
részletfizetésre
kaphatók
Polgár Kálmán
órák- és ékszer-üzletében
Budapest, Erzsébet-körút 29. sz.
Videkre aranygyék bérmentve.

Ez az

1-2-3-4-5-6-7-8-9-10-11-12-13-14-15-16-17-18-19-20-21-22-23-24-25-26-27-28-29-30-31-32-33-34-35-36-37-38-39-40-41-42-43-44-45-46-47-48-49-50-51-52-53-54-55-56-57-58-59-60-61-62-63-64-65-66-67-68-69-70-71-72-73-74-75-76-77-78-79-80-81-82-83-84-85-86-87-88-89-90-91-92-93-94-95-96-97-98-99-100	12 kr.
1000	22 kr.
10000	1.20
100000	1.20-1.80
1000000	1.35
10000000	1.50
100000000	1.65
1000000000	1.80
10000000000	2.00
100000000000	2.20
1000000000000	2.40
10000000000000	2.60
100000000000000	2.80
1000000000000000	3.00
10000000000000000	3.20
100000000000000000	3.40
1000000000000000000	3.60
10000000000000000000	3.80
100000000000000000000	4.00
1000000000000000000000	4.20
10000000000000000000000	4.40
100000000000000000000000	4.60
1000000000000000000000000	4.80
10000000000000000000000000	5.00
100000000000000000000000000	5.20
1000000000000000000000000000	5.40
10000000000000000000000000000	5.60
100000000000000000000000000000	5.80
1000000000000000000000000000000	6.00
10000000000000000000000000000000	6.20
100000000000000000000000000000000	6.40
1000000000000000000000000000000000	6.60
10000000000000000000000000000000000	6.80
100000000000000000000000000000000000	7.00
1000000000000000000000000000000000000	7.20
10000000000000000000000000000000000000	7.40
100000000000000000000000000000000000000	7.60
1000000000000000000000000000000000000000	7.80
100	8.00
1000	8.20
100	8.40
1000	8.60
100	8.80
1000	9.00
100	9.20
1000	9.40
100	9.60
1000	9.80
100	10.00

Kávét és teát

szállitott minőségűt a következők meglepő olcsó árban:

1 kiló Háztartási (igen jó)	1.20
1 kiló Verseny (Portorico)	1.30
1 kiló Verseny (Portorico)	1.50
1 kiló Cuba (finom)	1.70
1 kiló Cuba (legfinomabb)	1.90
1 kiló Gyöngy (finom)	1.50
1 kiló Mocca	1.40
1 kiló Mocca (legfinomabb)	1.60
1 kiló Arany Java	1.40
1 kiló Arany Java (ig. fin.)	1.60
1 kiló Vegyes Pörk. (ig. jó)	1.40
1 kiló Szalády-féle Hungária	1.20

(Jennek fővárosi árához van.)

Kávéhoz csomagolható

1/4 kiló Mandarin, csász. keverék	1.60
1/4 kiló Mandarin, csász. keverék	1.85
1/4 kiló Háztartási keverék	1.25
1/4 kiló Háztartási keverék	1.65

4 1/2 kilós postaszáklán (melyben 1500 falta is küldhető) már vidékre is teljesen bérmentve és elvételre küldhető.

BALOGH LÁSZLÓ
kávé és tea kivitteli üzlete BUDAPEST.
Üzletek: VII., Rottenbiller-utca 12. és VIII., Andrassy-ut 80. szám.

A 11156. számú
„Gázfejlesztő-készülék”
című magyar szabadalom tulajdonosa szabadalmának értékesítése céljából magyar gyártókkal összekötött test keres, esetleg szabadalmát átadja vagy gyártási engedélyt ad — Felvilágosítás nyervehető.

Kalmár J.

mérnöki és szabadalmi irodájában
Budapesten, VII. Kerepesi-ut 44. sz.

FOLIES CAPRICE. Képes * * * levelező- * * * lapok

Ma:
„Blonde Bestien.”
„Ő nem tud franciául.”
Mundi Rosenkranz auf der Hochzeitsreise.

Előkészületben:
„Gebrüder Zifferblatt”
és
„Fogat-fogért.”

Cigányzene reggeli 5 óráig a pompás téli kertben.

A 10829. számú „Förgő pneumatikus sokszorosító gép.”
10830. „Eljárás és készülék fényképezési papír több fordún és többféle oldatokon való vezetésére.”
10831. „Másozó készülék kétoldalú fényérzékeny papíros számára.”
10832. „Fénykép-fejlesztő gép.”
10833. „Füredő fényképezési papír tömeggyártásához” és
10972. „Pneumatikus sokszorosító gép”

című magyar szabadalom tulajdonosa szabadalmának értékesítése céljából magyar gyártókkal összekötött test keres, esetleg szabadalmát átadja vagy gyártási engedélyt ad. Felvilágosítás nyervehető.

KALMAR J. mérnöki és szabadalmi irodájában
Budapesten, VII. Kerepesi-ut 44. szám.

Aki mind a négy sorozatot egy-szerre hoztatja, az 40 helyett 62 kőpót kap.

D.
Berzéli Ilona
Ebtűs Stefánia
Fedák Sári
Gazsi Marika
Gombaszögi Margit
Képi Aranka
Kápolnai Iren
Küry Klára
Márkus Emília
Molnár Rózi
Pewny Iren
Török Irma.

A „PESTI VICTORIA GÖZMALOM”

t. c. részvényesei tisztelettel meghívotnak a folyó évi február 15-én, pénteken, délutáni 3 óraker, a Magyar fővárosi malom-egyesület helyiségeiben (Erzsébet-tér 19.) tartandó

XXXIV. rendes közgyűlésre.

Napirend:

1. Két részvényes megválasztása a közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére.
2. Az igazgatóság évi jelentése, a felügyelő-bizottság jelentése, az 1900. évi mérleg jóváhagyása és a felmentvény megadása.
3. A nyereség hováfordítása feletti határozathozatal és az osztalék megállapítása.
4. A felügyelő-bizottság (három tag) újjaválasztása. (A felügyelő-bizottság az alapszabályok 55. §-a értelmében újra választható.)

Azon t. c. részvényesek, kik ezen közgyűlésen résztvenni kívárnak, az alapszabályok 24. §-a értelmében *) távoznak részvényeiket a szelvényekkel együtt, legkésőbb keddig, f. évi február 12-ig a társaság pénztáránál (V. Felső rakpart 22.) letéti elismervény ellenében, mely egy-uttal belépti-jeggyel szolgál, letéte helyezni. Ugyannott f. évi február 7-től kezdve a felügyelő-bizottság évi jelentése, a mérleggel együtt, a t. c. részvényesek rendelkezésére áll.
Budapest, 1901. január 29.

Az igazgatóság.
*) Az alapszabályok 24. §-a: „Ugy a rendes, mint a rendkívüli közgyűléseken csak azon részvényesek szavazhatók, kiknek részvényei legkésőbb két hónappal a közgyűlés előtt a társaság részvénykönyvében bevezetve vannak és kik azon részvényeiket három nappal a közgyűlés előtt a társaság pénztárába letették. A letéti elismervény belépti jeggyel szolgál.”

A Hazai Bank Részvénytársaság VI. évi rendes közgyűlését

1901. évi február hó 16-án délben 12 óraker fogja Budapesten, a bank helyiségeiben megtartani.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság jelentése.
2. A felügyelő bizottság jelentése, mérleg megállapítása, a nyeresém felosztása iránti határozat és a felmentés megszavazása.
3. Az alapszabályok 23. szakaszának módosítása.
4. 15 igazgatósági tag választása.
5. A felügyelő-bizottság tiszteletdíjának megállapítása.

Ezen közgyűlésre a t. c. részvényesek azon figyelemmel hívatnak meg, hogy az alapszabályok 17. §-a értelmében a közgyűlésen 25 darab részvény után egy szavazattal bír minden részvényes a ki részvényét, a még le nem járt szelvényekkel együtt, a közgyűlésre kitűzött határnap előtt 8 nappal a társaság pénztáránál Budapestben, vagy a Pesti hazai első lakárelérkezési-egyesület főpénztáránál, vagy a bécsi Niederösterreichische Besondere-Gesellschaft pénztáránál letéteendő, s ez alkalomból ugyanott a megválasztott évi mérleg, a felügyelő-bizottság jelentésével együtt átvethető.
Budapestben, 1901. január hó 30-án.

Az igazgatóság.
(Utánnyomás nem díjazatik).

Haas Fülöp és Fiai cég

BUDAPEST,

csak Gizella-tér 1. sz. alatt

értési tisztelettel végít és a nagyérdemű közönséget, hogy

kiselejteztet, de jó karban levő

ülönféle áruit, ugymint: szőnyegeket, butorszöveteket, csipkefüggönyöket, portiereket, asztal-, ágy-, flanel- és utazó-takarókat stb. üzletének félemeleti helyiségeiben

mérsékelt árban eladja.

Az eladásra bocsájtott kiselejteztet árak bármikor megtekinthetők.

A fiatalság

udja, hogy egészsége helyreállítására sem székeség külföldi kereskedő orvulnia, mert valamennyit elülmülja biztos és gyors gyógyító erejével a

SANTAL EGGER

Orvosok

és más férfiak egyaránt dicsérik kitűnő hatását azon baloknál, hol Santal-olaj, Copalva vagy Cubeba van javaslva. 1 üveg ára 3 kor. Védőre a pénz előzetes befizetése után bérmentve 2.40 kor. Csak a törvényesen védett „Tigrisfej” gyógyszerrel valódi.

Férfaktár: **NÁDOR-GYÓGYSZERTÁR**

BUDAPEST, VI. kerület, Váci-körút 17. szám.

Legszebb Legjobb Legolcsóbb PAP lap PAP lap PAP lap

1 öszeszáltható vasgép 3 db kivétel matracos	10.-	1 asztal asztalgyűjtés	4.50
1 rouge paplan	1.50	1 lengvőn matrac	4.50
1 prima	2.80	1 afrikai	3.-
1 cachtir paplan	3.40	1 löszár	12.-
1 asztal	2.80	1 ablak függöny	1.50
1 alusz cachtir	4.80	1 gyapja	4.50
1 selyem alusz paplan	8.50	3 ágy, 1 asztalgyűjtés	5.50
1 fodros selyem al. papl.	13.50	2 „ 1 „ gyapja	13.-
1 jó vázon paplan lepedő	2.-	1 nagy szobaszőnyeg	5.50
1 ággy	1.30	1 „ 1 „ „	0.80
1 flanel ággyakaró pokróc	2.50	1 ággyelke L.	1.50
1 gyapja	5.50	1 tapasztr ággyelke	1.50
1 jó pokróc	1.80	1 mtr. jó futószőnyeg	4.-
1 kő pokróc	1.80	1 mtr. jó futószőnyeg	4.-
1 szép fall szőnyeg	7.50	1 miniatúr	7.50

GICHNER JÁNOS

paplan, matrac, és kárpitosru gyáros, szőnyeg, függöny, vasbútor stb. nagy raktár.

Budapest, VII. Erzsébet-körút 20.

Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldök. Vidéki megrendelések pontosan eszkoztetének, nem telési áruk kicserélhetők, vagy a pénz visszadatik.

A ki jó sérvkötőt akar, forduljon bizalommal alantli céghez.

Ajánlja kizárólag saját gyártmányu sérvkötőt, haskötőt, egyenestartót, suspensoriomat, valamint az összes betegpótlóhoz szükséges kötszereit. Köszet minden testre Orthopedikusokat, műbábkat és kezeket és minden o.s.z. b-mába való kötszereket. Hivatkozom arra, hogy számos éven át a külföldön, kórházokban, mint szabványi kötszerek dolgoztam és munkám a letelező tanácsoknál a legjobbnak bizonyult. Szeretném megemlékezni kérem a jezt körményet és hogy jobb, bal vagy kétoldalú sérvkötő szükséges. Ára egy oldalra 4 frittól 6 frittig, két oldalra 8 frittől 10 frittig. Kizárólag egyedülli ártárat valódi francia és angol gummi és halhólyag különbözőségeiben, tucatja 1.20 krtól 6 frittig. Párisi óvspongya, Safel-Sponzes, teja 4 frittől 6 frittig, Fossarium ocularium (mólvédő), hüvelyrekesz nélküliből, debja 1.50 ftt. Megrendeléseket pontosan eszkozteti a legnagyobb diszkrétó mellett!

RADVANYI L.
szabványi kötszergyáros
Budapest, VII. ker., Erzsébet-körút 20.

Titkos betegségek ellen

25 évi, részben katonasorvosi (a bécsi és budapesti katonakórházokban), részben magánorvos tapasztalatai után legelőlegesen ajánlható

DR. KAJDAGSY,

v. es. és k. orvostudós.

Electrotherapial rendelő intézete
Budapest, Váci-körút 4. sz. I. em.

A legelhanyagoltabb húgycsőfolyásokat, leggyorsabb húgycsőbetegségeket, bajukorok sebeket, gyphtit, az énfertőzötés utóbjait

Elgyengült férfierőt
az orvosi világ által legújabbban olajnyira felkarolt és hatásában pártatlan sikert

Electro-Massage
vagy **Psychrophor**

által, magómléseket, nőknél fehérfolyást befecskendezés nélkül, a legmarkacsabb bőrbetegségeket, valamint ifjokori bűnök következtében bálított léleg és annak utókövetkezményeképp létező hátgerinobajokat gyógyít a legújabb gyógy mód szerint alaposan és biztos, állandó sikerrel.

Rendel: délelőtt 9 órától 4 óráig; este 7-8 óráig. Nőknek egy mint férfiaknak külön be és kijárat. Külön vártermek.

Lovelekre díjtalanul szemel választottak; esetleg gyógyszerokről is gondoskodva lesz.

Olecsó operák

zongorára 2 kézre.

Amber, Portici néma	1.80	koronáriák	
Beethoven, Fidelio	1.80	Károly és lakatos	1.80
Bellini, Norma	2.40	Egmont	1.80
„ Fuvjáró	1.80	Boleldu, Fehér nő	1.80
Boleldu, Fehér nő	1.80	Dunizetti, Lucia	1.80
Dunizetti, Lucia	1.80	„ Lucasta	1.80
„ Lucasta	1.80	Erred lánnya	1.80
Flotv, Mártha	3.60	Stradella	3.60
Halévy, Zaidóné	3.60	Haydn, Tereztés	1.80
Haydn, Tereztés	1.80	„ A négy évszak	1.80
Herold, Zampa	2.40	Kreutzer, Granadí útj	1.80
Kreutzer, Granadí útj	1.80	Loitrix, Császár és Ács	2.40
Loitrix, Császár és Ács	2.40	„ Fogyerkovács	2.40
„ Fogyerkovács	2.40	Vadargó	2.30
„ Vadargó	2.30	Mozart, Don Juan	1.80
Mozart, Don Juan	1.80	„ Figaró lakodalmá	1.80
„ Figaró lakodalmá	1.80	„ Titus	1.80
„ Titus	1.80	Várszafuvala	1.80
Várszafuvala	1.80	Nicolet, Windsor vig nők	1.80
Nicolet, Windsor vig nők	1.80	Rossini, Sevillai borbély	1.80
Rossini, Sevillai borbély	1.80	Schumann, Faust	2.80
Schumann, Faust	2.80	Vardi, Kiselet	4.80
Vardi, Kiselet	4.80	„ Tövedt nő	4.80
„ Tövedt nő	4.80	„ Trovatore	3.60
„ Trovatore	3.60	Weber, Büvös vadász	1.80
Weber, Büvös vadász	1.80	„ Oboron	1.80
„ Oboron	1.80	„ Preciosa	1.80
„ Preciosa	1.80	Két koronán felül megrende-	
Két koronán felül megrende-		lések utánvetél is eszkozteté-	
lések utánvetél is eszkozteté-		nek. Kiselet, rendelésenként az	
nek. Kiselet, rendelésenként az		összeg 60 fill. portokötésig	
összeg 60 fill. portokötésig		előre küldendő be.	
előre küldendő be.		Kapható Lampel Róbert (Wo-	
Kapható Lampel Róbert (Wo-		bianer F. és Fiai es. és ktr.	
bianer F. és Fiai es. és ktr.		utvári könyv- és szemétker-	
utvári könyv- és szemétker-		kedésében Budapest, Andrássy-ut 21. sz.	

Csak V., Deak Ferenc-tca 10. sz.

Gummi

A legfinomabb francia és angol

Roulé eredeti dobozban, tucatja 3, 4, 5 és 6 ftt. Roulé egyenként esomagoiva, tucatja: 3, 4, 5 és 6 ftt. Capote amerio, rövid) fehér színű tucatja 3 és 4 ftt, francia színű 5 és 6 ftt. Viktori, tucatja 4, 5 és 6 ftt.

Hálhólyag

(hosszu) tucatja: 3, 4, 5 ftt. Hálhólyag (rövid) tucatja 4 és 5 ftt. Poly Porus Haase drbja 2 ftt. Poly Porus Mensinck drbja 2.50 ftt. Párisi óvspongya tucatja 4 és 6 ftt.

különlegességek, valódiak jótállás mellett.

Nőknek legújabb: **DIANAOV** Tenteleté, 3-5 frug.

Csakis: **Pollitzer Mór és Fiajánál, BUDAPEST, Deak-utca 10.**

Tessék a címre figyelni!

Oh jaj! Kőhög, rekedtség és elnyakodás ellen gyors és biztos hatásnak

EGGER mellpasztillái

melyek az átvágyat nem rotyják és kitűnő ízűek.

Doboz 1 kor. és 2 korona. Próbadoz 30 fill.

Kapható minden gyógyszerárban és drograktárban.

Fő- és széküldi raktár: **NÁDOR-GYÓGYSZERTÁR** Budapest VI. Váci-körút 17.

Éljen!

EGGER-mellpasztilla csakhamar megérkezik!

Halló!

Nem szakad már a cipőtalp!

DURATOR

által a cipőtalp minden 3-4 hétheben egyszeri bekenéssel 5-szor oly tartós és vízhatatlan lesz. Ára 1 és 2 korona. Kapható a legjobb drograktárban, füzere és díszkereskedésben.

Postán 1.20 kor. beküldése után bérmentve.

Füzetküldés: Duratorgyár, Lípót-körút 1 b.

gyar kir. Államvasutak. 201281. szám.

Hirdetmény.

személy-díjazás életbeléptetés a Zsitvayölgyi helyiérdeki auton.

A magyar kir. Államvasutak igazgatósága közhíré teszi, gy ezen helyiérdeki vasuton a f. é. január hó 1-re hirdeteti személydíjazás csak f. é. február hó 1-én lép életbe. Budapest, 1901. január hó 11-én. Az igazgatóság. (Utánnyomás nem díjazatik.)

Gummi

Hálhólyag és gummi, elismert legjobb francia gyártmány, eredeti párisi esomagoítás tucatjanként: 2, 4, 6, 8, 10, 12, 16 korona. Capote americans (rövid): 6, 8, 10 korona. Párisi hólgy óvszivacsokká 4, 6, 8, 10, 12 korona. Női óvszerek (Poly porus), Pessarium ocularium, Meazinga tanár szem: 5 korona, bevezető hórka: 3 korona. Dianao-öv (havi kötszer) darabonként: 11 kor. Dusan felszerelt raktár: Irrigatorok, bílék, nindennemű suspensoriomok, valamint a betegpótlóhoz szükségesített összes cikkek férfiak és nők részére.

Szélid Kiszolgálás! Olecsó árak! Kimerítő árjegyzékeket, zárt borítékban, titoktartás mellett, díjtalanul küld szét.

KELETI J. orvos-sebészti mű- és kötszer-gyár
Budapest, IV., Koronaherceg-utca 17 b.
Alapítástott 1878. Tisztelettel kérelmek a címre jó megjelölés

Meghívó

a „Budapesti Takarékpénztár és Országos Zalogkölcson Részvény-Társaság”

részvényeseinek 1901. évi február hó 4-én, hétfőn, d. e. 11 órakor a takarékpénztár I. emeleti üléstermében (VI., Andrássy-ut 5. szám) tartandó

VIII. rendes évi közgyűlésére.

Napirend:

1. Az igazgatóság jelentése.
2. A zárszámadások előterjesztése a felügyelő-bizottság jelentése kíséretében.
3. A mérleg megállapítása és a felmentvény iránti intézkedés.
4. A nyereség hovafordítása iránti határozathozatal.
5. Egy igazgatósági tag választása.
6. A felügyelő-bizottság tagjainak választása és a bizottság tiszteletdíjának megállapítása.
7. A választmány kiegészítése.

Budapest, 1901. január 23-án. **Az igazgatóság.**

Azon t. e. részvényesek, kik ezen közgyűlésen részlenni óhajtanak, felkértek, miszerint nevékre írott részvényeiket az alapszabályok 20. §-a értelmében legkésőbb három nappal a közgyűlés előtt, tehát beszárólag 1901. február 1-ig. Budapestben a Társaság főpénztáránál (VI., Andrássy-ut 5. szám földszint) letenni sziveskedjenek, hol a letéti részvényekről elismervényt nyerne, mely igazolási jegyül szolgál a közgyűlésen való részvételre.

A közgyűlés az alapszabályok 16. §-a szerint minden részvényt általa letett öt darab részvény után egy szavazat illeti meg, azonban 30 szavazatnál többet sem saját, sem megbízottjának nevében, sem mindkét minőségben, együtt semki sem gyakorolhat.

A mérleg és a felügyelő-bizottság reá vonatkozó jelentése az alapszabályok értelmében a társulat iradáhelyiségeiben közzemlére ki van téve, s kívánatra minden részvényesnek egy nyomtatott példány kiszolgáltatik.

